

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE Balya Kazası
Şamlı, İlica, Danişmend, Evciler, Akbaş ve Koyuneri
Köylerinin Sosyo-Ekonomik Yapısı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nihal YILMAZ DEMİRASLAN

Balıkesir, 2009

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE BALYA KAZASI
ŞAMLI, ILICA, DANIŞMEND, EVCİLER, AKBAŞ VE KOYUNERİ
KÖYLERİNİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nihal YILMAZ DEMİRASLAN

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Zübeyde GÜNEŞ YAĞCI

Balıkesir, 2009

T.C
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

EnstitümüzünTarih..... Anabilim Dalında 2006/2517003 numaralı Nihal NİLMAZ DEMİRASLAN 'ın hazırladığı "...Temettuat...Defterlerine Göre Balya Kazası...Sancılı, Ilıca, Danışmend, Evçiler., Akbaş...ve...Koyuneri...Köylerinin...Sosyo-Ekonomik Yapısı." konulu DOKTORA/ YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 06.01.2010 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/ OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Başkan Doç. Dr. K. Zeynep TAŞ..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı

Üye Yrd. Doç. Dr. Zeynep G. Yavaş..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı (Danışman)

Üye Yrd. Doç. Dr. Ahmet AKGÜL..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı

Üye..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı

Üye..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı

Üye..... İmza.....
Unvanı, Adı-Soyadı

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylıyorum.

17.1.2010
Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Oya SEYMEN
Müdür

ÖNSÖZ

Osmanlı Tarihi araştırmalarının sadece siyasi tarihi kapsamadığı bugün kabul gören bir gerçektir. Toplumların siyasi hayatına yön veren ekonomik ve sosyal iniş çıkışlar, yapılacak saha araştırmalarıyla elde edilecek bilgiler doğrultusunda tespit edilebilir. Bu araştırmalara kaynaklık edecek önemli kayıtlardan biri olan Temettuat Defterleri'nin zengin içerikleri gerekli şekilde değerlendirildiği takdirde Osmanlı Devleti'nin belirli bir dönemine ışık tutacaklardır.

Son yıllarda Temettuat Defterleri'ne dayanan birçok çalışma yapılmıştır. Ancak bu çalışmaların genel bir değerlendirme oluşturabilmesi daha fazla bölgeyi kapsamalarıyla ve daha fazla sayıya ulaşmalarıyla mümkün olacaktır. Bu çalışma, Balya'nın belirli bir kısmını ele almasına rağmen elde edilen sonuçlar açısından büyük çeşitlilik gösterir. Bu çeşitlilik yapılacak değerlendirmelerin boyutlarını da büyük ölçüde etkilemektedir. Bu yüzdendir ki Temettuat Defterleri'nin ışığında ortaya çıkan bu çalışmanın sosyal tarih araştırmalarına küçük de olsa bir yarar sağlayacağı umulmaktadır.

Bu tezin hazırlanmasında büyük emeği geçen değerli hocam Yrd. Doç. Zübeyde Güneş Yağcı'ya müteşekkirim. Desteğini hiç esirgemedi, fikirleriyle bana yol göstererek bu çalışmanın ortaya çıkmasını sağladı. Ayrıca desteklerini yakından hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Kenan Ziya Taş, Doç. Dr. Turhan Kaçar ve Yrd. Doç. Dr. Abdülmecit Mutaf'a teşekkür etmek isterim. Yine daha yüksek lisans eğitimime başlamadan evvel beni bu konuda yüreklendiren değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Zeki Çevik ve Prof. Dr. Metin Ayışığı'na teşekkürü bir borç bilirim. Manevi desteğinin yanı sıra tezin yazım aşamasında çok büyük yardım aldığım kardeşim Fulya Yılmaz'a minnettarım. Son olarak desteğiyle her zaman yanımda olan değerli eşim Aykut Demiraslan'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Nihal Yılmaz Demiraslan

ÖZET

TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE BALYA KAZASI ŞAMLI, ILICA, DANIŞMEND, EVCİLER, AKBAŞ VE KOYUNERİ KÖYLERİNİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

YILMAZ DEMİRASLAN, Nihal

Yüksek Lisans, Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Zübeyde GÜNEŞ YAĞCI

2009, 150 Sayfa

Temettuat Defterleri, XIX. yüzyıl Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihine ışık tutan önemli kaynaklardır. Temettuat Defterleri, kişilerin servet, gelir ve vergi miktarlarının yanı sıra hane reislerinin fiziksel özelliklerini, mesleklerini ve sahip oldukları erkek çocukların sayısını gösteren ayrıntılı sayım kayıtlarıdır. Bu çalışmada XIX. yüzyıl ortalarında Balya kazasının Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, Akbaş, Koyuneri köyleri, Temettuat Defterlerine göre ele alınarak dönemin sosyo-ekonomik çerçevesi belirlenmeye çalışılmıştır.

Temettuat kayıtları ayrı ayrı defterler halinde bulunmaktadır. Bu çalışma Balya Kazası'na bağlı Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, Akbaş ve Koyuneri köylerinin H. 1256/ M. 1840 yılına ait beş adet defterinin kayıtlarını ve değerlendirmesini içermektedir. Aynı zamanda yöre hakkındaki malûmata da yer verilmiştir.

Çalışma daha çok belgeye yöneliktir. Belgelerin tafsilatlı bilgiler içermesi bulgulara yönelimi gerekli kılmıştır. Buradan hareketle değerlendirmeler derinleştirilmemiştir.

Metnin temeli dört ana bölüm etrafında şekillenmektedir. Bu bölümlerin birincisinde incelenen yöre hakkında genel bir değerlendirme üzerinde durularak bölgenin fiziki ve idari yapısı hakkında bilgi verilmektedir. İkinci

bölümde Temettuat kayıtlarından elde edilen bulgulara örnek teşkil edecek hane reisleri hakkında bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler hane reisinin adı, baba adı, fiziksel özellikleri, aile isimleri, lakapları, meslekleri ve yaşlarıdır. Ayrıca yaklaşık nüfus oranları istatistiksel olarak ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise ekonomik faaliyetler yani arazi kullanımı, gayr-i menkul miktarları, zeytincilik ve hayvancılık ele alınmıştır. Son bölümde ise hane reislerine ait toplam servet, gelir ve vergi miktarları hakkında değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu bağlamda XIX. yüzyılda Balya Kazası'nın belirli köylerinin sosyo-ekonomik yapısı değerlendirilmiş ve böylece Temettuat Defterleri'nin sosyal tarih araştırmalarına zengin bir kaynak teşkil ettiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Temettuat, Balya, Tanzimat, XIX. Yüzyıl.

ABSTRACT

THE SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE OF THE SETTLEMENTS ŞAMLI, ILICA, DANIŞMEND, EVCİLER, AKBAŞ, AND KOYUNERİ IN THE SUB- PROVINCE OF BALYA ACCORDING TO TEMETTUAT REGISTERS

YILMAZ DEMİRASLAN, Nihal

Master Thesis, Department of History

Advisor: Assist. Prof. Zübeyde GÜNEŞ YAĞCI

2009, 150 Pages.

Temettuat Registers are significant sources elucidating 19th century Ottoman social and economic history. Temettuat Registers are detailed enumeration records demonstrating householders' physical appearances, occupations and the number of male children in addition to individuals' fortunes, incomes and taxes. In this study, it is attempted to determine the socio-economic framework of the period dealing with the settlements Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, Akbaş and Koyuneri in the sub-province of Balya in the middle of 19th century.

Temettuat records exist as separate books. This study includes the settlements' – Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, Akbaş and Koyuneri in the sub-province of Balya- registers of five books belonging to the year (of the Hegira, 1256) 1840 and their assessment. At the same time, information about the region is given.

This study is more oriented towards the documents. Records' including detailed information necessitates the tendency towards the findings. On the basis of this, assessments are not deepened.

The base of the text is formed of four main sections. In the first section, information about the physical and administrative structure of the region is given by remarking on a general evaluation about the district under investigation. In the second part, there takes part information about householders exemplifying the findings obtained from Temettuat Registers. This information embraces householders' names, father names, physical appearances, sobriquets, occupations and ages. Also the approximate population is examined statistically. As for the third part, economic activities such as land usage, property amounts, the raise of olives and stock raising are discussed. In the last part, there is given place to the assessment about total fortune, income and tax amounts belonging to the householders. In this context, the socio-economic structure of the particular settlements in Balya in 19th century is assessed and the fact that the Temettuat registers constitute an abundant source for social history research is thus endeavoured.

Keywords: Temettuat, Balya, Tanzimat (Reorganization), XIX. Century.

Anneme ve Babama...

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	3
1.3. Önem	3
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Tanımlar	4
2. İLGİLİ ALANYAZIN	4
2.1. Kuramsal Çerçeve	4
2.2. İlgili Araştırmalar	8
3. YÖNTEM	10
3.1. Araştırma Modeli	10
3.2. Bilgi Toplama Kaynakları	11
3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	13
4. BULGULAR VE YORUMLAR	13
4.1. Balya Kazasının Genel Durumu	13
4.1.1. Coğrafi Yapı	13
4.1.2. İdari Yapı	13
4.1.3. Nüfus ve Ekonomik Yapı	14
4.1.4. Köyler	17
4.1.4.1. Şamlı Köyü	18
4.1.4.2. Ilıca Köyü	18
4.1.4.3. Danişmend Köyü	19
4.1.4.4. Evciler Köyü	19
4.1.4.5. Akbaş Köyü	20
4.1.4.6. Koyuneri Köyü	20
4.2. Nüfus ve Mesleki Yapı	21
4.2.1. Nüfus Yapısı	21

4.2.2. Aile ve Sülale İsimleri	29
4.2.3. Şahıs İsimleri	40
4.2.4. Unvan ve Lakaplar	41
4.2.5. Şahısların Fiziksel Özellikleri	42
4.2.6. Mesleki Yapı	44
4.3. Ekonomik Yapı	45
4.3.1. Arazi Kullanımı	45
4.3.1.1. Hububat Arazi	45
4.3.1.2. Diğer Arazi Çeşitleri	53
4.3.1.3. Zeytincilik	54
4.3.2. Gayr-ı menkuller	54
4.3.3. Hayvancılık	56
4.3.3.1. Büyükbaş Hayvancılık	56
4.3.3.2. Küçükbaş Hayvancılık	58
4.3.3.3. Yük ve Binek Hayvanları	59
4.3.3.4. Arıcılık	60
4.3.4. Kadınlara Ait Servet	61
4.4. Toplam Servet, Gelir ve Vergiler	62
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	66
5.1. Sonuç	66
5.2. Öneriler	67
KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	74

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1 Balya Kazasının Yıllara Göre Nüfus Dağılımı	15
Çizelge 2 Balya İlçesinin 1927–2007 yılları arasındaki nüfusu	16
Çizelge 3 Köylerdeki Yaklaşık Nüfus Miktarı	21
Çizelge 4 Hanelere Göre Erkek Nüfusu	23
Çizelge 5 Hane Reisi ile Birlikte Kaydedilen Kişiler	24
Çizelge 6 Hanelere Göre Erkek Çocuk Sayısı	25
Çizelge 7 Köylerdeki Erkek Nüfusun Yaş Dağılımı	26
Çizelge 8 Yaşların Yüzdelerle Dağılımı	28
Çizelge 9 Hane Reislerinin Yaş ve Yüzdelerle Dağılımı	28
Çizelge 10 Şamlı Köyü Aile ve Sülale İsimleri	29
Çizelge 11 Ilıca Köyü Aile ve Sülale İsimleri	32
Çizelge 12 Danişmend Köyü Aile ve Sülale İsimleri	34
Çizelge 13 Evciler Köyü Aile ve Sülale İsimleri	35
Çizelge 14 Akbaş Köyü Aile ve Sülale İsimleri	37
Çizelge 15 Koyuneri Köyü Aile ve Sülale İsimleri	38
Çizelge 16 En Çok Kullanılan Hane Reisi İsimleri	40
Çizelge 17 Köylerde Kullanılan Unvanlar ve Lakaplar	41
Çizelge 18 Köylerdeki Erkeklerin Fiziksel Özellikleri	43
Çizelge 19 Köylerdeki Meslek Dağılımı	45
Çizelge 20 Tarım Arazilerinin Hanelere Göre Dağılımı	46
Çizelge 21 Genel Arazi Dağılımı	47
Çizelge 22 Danişmend Köyü Arazi Dağılımı	49
Çizelge 23 Şamlı Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	51
Çizelge 24 Ilıca Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	51
Çizelge 25 Danişmend Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	52
Çizelge 26 Evciler Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	52
Çizelge 27 Akbaş Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	52
Çizelge 28 Koyuneri Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi	52
Çizelge 29 Diğer Arazi Çeşitleri	54
Çizelge 30 Köylerdeki Vergi Mükelleflerine Ait Hane Sayısı	55
Çizelge 31 Diğer Gayr-ı Menkuller	55

Çizelge 32 Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Sayısı	56-57
Çizelge 33 Köylerdeki Küçükbaş Hayvan Sayısı	58
Çizelge 34 Köylerdeki Yük ve Binek Hayvanı Sayısı	59
Çizelge 35 Toplam Hayvan Sayısı	60
Çizelge 36 Kadınlara Ait Toplam Servet, Gelir ve Vergi Miktarı	62
Çizelge 37 Toplam Servet, Gelir ve Vergiler	63
Çizelge 38 Arazi, Emlâk ve Kıymeti Tarifesi	64-65

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1 Tahmini Kadın-Erkek Nüfusu	22
Şekil 2 Köylere Göre Yaş Dağılım Oranları	27
Şekil 3 Köylere Göre Karşılaştırmalı Yaş Dağılımı	27
Şekil 4 En Çok Kullanılan Hane Reisi İsimlerinin Oranları	40
Şekil 5 Köylerdeki Ekili Arazi Oranları	47
Şekil 6 Nadasa Bırakılan Arazi Oranları	48
Şekil 7 Şamlı Köyü Arazi Dağılımı	48
Şekil 8 Ilıca Köyü Arazi Dağılımı	49
Şekil 9 Evciler Köyü Arazi Dağılımı	50
Şekil 10 Akbaş Köyü Arazi Dağılımı	50
Şekil 11 Koyuneri Köyü Arazi Dağılımı	51

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Son yıllarda Osmanlı iktisadî ve sosyal tarihi alanındaki çalışmalar artmaktadır. Tarihçilerin ilgisi, tarihi şahsiyetlerden ve siyasi olaylardan toplumsal konulara doğru kaymıştır. İlginin değişmesiyle birlikte yeni problemler ve yeni araştırma konuları ortaya çıkmıştır. Tarihsel ilgi alanı genişledikçe cevaplandırılmayı bekleyen pek çok sorunun ortaya çıkması, o zamana kadar gün yüzüne çıkmamış yeni kaynakların keşfini ve değerlendirilmesini de zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk, Osmanlı sosyal tarihi araştırmalarının yönünü belirlemiştir. Yeni eğilimlerle birlikte sosyal tarih araştırmaları hız ve yaygınlık kazanmıştır.¹

Temettuât Defterleri, Tanzîmât Dönemi'nde meydana gelen malî değişikliklerin sadece bir yansıması ya da istatistiki kayıtlar olarak görülmemelidir. Kayıtları tutulan bölgenin emlâk, arazi, hayvan, vergi, kazanç, insan özellikleri ve hatta nüfusu hakkında önemli bilgiler içerirler. Bu bilgiler, ilk bakışta sadece sayılardan ibaret gibi gözükse de araştırmacı bu sayısal verilerden çok değişik çıkarımlar elde etme olanağına sahiptir. Bunu meydana getirirken defterlerin belirli bir düzen ve süreklilik içermeleri aynı zamanda genellikle benzer sistematığe sahip olmaları, araştırmacıya karşılaştırma imkânı sağlamaktadır.

Temettuât Defterleri'nde kaza ve köy gibi yerleşim yerleri hane hane ele alınarak, burada yaşayan kişilerin şahsî mal varlığı, emlâk, arazi, hayvan, ürün vb. bilgiler kayıtlıdır. Defterler, içindeki bilgiler temel alınarak alfabetik şekilde eyaletlere ayrılmıştır. Kazalar da o dönemdeki idarî taksimat gereğince köylere ayrılarak defterlere kaydedilmiştir.²

¹ Tefvik Güran, "19. Yüzyıl Temettuât Tahrirleri", Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik, Ankara 2000, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, s. 75.

² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi [BOA. Reh.], İstanbul 2000, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Nu: 42, s. 254.

Temettuât kayıtları biçim olarak benzerlik göstermelerine rağmen bölgeden bölgeye hatta köyden köye bile farklılıklar içermektedir. İlk olarak defterlerde köyün adı, tâbi' olduğu kazanın ismi ve varsa defterlerle ilgili açıklamalar yer almaktadır. Bu açıklamalardan sonra hane kayıtlarına başlanmaktadır. Hane numarasının yanında hanede sakin olan erkek nüfus sıra numarası ile kaydedilmiştir. Bazı defterlerde, Balya'da olduğu gibi hane reislerinin, bazen de oğullarının ve torunlarının fiziksel özelliklerine yer verilmiştir. Haneye kayıtlı kişilerin isimleri varsa lakapları da unutulmamıştır. Hanede yaşayan kişilere ilişkin bilgilerin en altına yaşları da yazılmıştır. Bu ayrıntı bölgeye ait diğer Temettuât Defterleri ile karşılaştırıldığında büyük farklılık arz etmektedir. Bunun nedeni kişilere ait yaş bilgilerinin sadece Balya Kazası'na ait defterlerde bulunmasıdır.³

Defterlerde mesleklere ilişkin açıklamalara sınırlı sayıda yer verilmiştir. Daha sonra emlak başlığı altında kişinin sahip olduğu tarla, bağ, ev gibi gayri menkuller kaydedilmektedir. Gayri menkullerin miktarı tarla veya bağ ise dönüm ya da evlek, ev veya değirmen ise bab ya da kıt'a olarak kaydedilmiştir. Tarla ve bağların dönüm ya da evlek başına kıymetleri verilmiş ve en alta toplam kıymetleri yazılmıştır.

Gayri menkullerin ardından yine kişinin sahip olduğu hayvanlar cinslerine göre belirli bir sıra dâhilinde yer almaktadır. Benzer şekilde hayvanların sayıları, baş kıymetleri de verilmek sureti ile toplam kıymetleri kaydedilmiştir. Son olarak da en altta toplam emlak, hayvanat, temettuât kıymetlerinin genel toplamı, ayrı ayrı toplamlar ve vergi verenlerin vergi miktarları yer almaktadır. Ayrıca vergiden muaf olan kişilerle ilgili olarak vergiden muafiyetlerinin nedenleri açıklanmıştır. Bütün haneler bu şekilde kayıt altına alındıktan sonra varsa köyde yaşayan dul kadınların emlak, hayvanat, temettuât kıymetleri ve vergilerine de yer verilmiştir. Bu bilgilerin ardından ise defterin tamamını kapsayan genel toplamlar eklenmiştir.

İşte bu araştırmanın konusunu ve kaynağını Temettuât Defterleri ve bu defterlerin bir sosyo-ekonomik tarih kaynağı olarak ortaya konulması ve bir örnek çerçevesinde değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

³ İsmail Arslan, " XIX. Yüzyıl Osmanlı Dünyasında Köy Hayatı ve Köylüler: Balıkesir ", Bülent Özdemir ve Zübeyde G. Yağcı (Editörler), Osmanlı'dan Cumhuriyete Balıkesir, İstanbul, 2007, Yeditepe Yayınları, s. 126.

1.2. Amaç

XIX. yüzyıl Osmanlı ekonomisinin ipuçlarını elde edebilmek için imparatorluk topraklarının büyük kısmını oluşturan küçük yerleşim birimlerinin sosyal ve iktisadi hayatını incelemek gerekmektedir. Bu anlamda ele alınan bölgenin iktisadi şartları değerlendirilerek genelleyici sonuçlara ulaşma imkânı sağlanabilecektir. Buradan hareketle Batı Anadolu'da yer alan Balya Kazası'nın iktisadi durum değerlendirmesi yapılabilir. Bu çalışmada amaç XIX. yüzyılın ilk yarısında Balya örneğinde, bir sosyo-ekonomik tarih kaynağı olan Temettuât Defterleri'nin kapsamının vurgulanarak değerlendirilmesine ve bu doğrultuda 1840 yılı Balya'sı hakkında bir izlenim ortaya koymaya çalışmaktır.

1.3. Önem

Temettuât Defterleri, Tanzimat sonrası değişen vergilendirme biçimini gösteren en önemli kayıtlardandır. Belirli bir dönemi ve belirli eyaletleri kapsaması, aynı dönemde bu konu üzerine başka kayıtların bulunmaması Temettuât Defterlerinin önemini artırdığı gibi temettuât çalışmalarının sayısının artırılmasını gerekli kılmaktadır. Böylelikle kısıtlı bir dönemle ilgili verdiği bilgiler statik de olsa zengin kayıtlar araştırmacılar tarafından değerlendirilmiş olacaktır.

Tanzimat sonrası Osmanlı maliyesinin genel karakterinin ortaya çıkarılması bu değerlendirmelerle mümkün olacaktır. Bu çalışmada Temettuât Defterleri ışığında ortaya çıkan bulgular Balya için değerlendirilirken varılan sonuçlar diğer benzer çalışmalar için farklı bölgeler açısından tecrübe edilebilecektir. Diğer taraftan Temettuât Defterleri ile ortaya çıkan veriler araştırmacıların yapacağı karşılaştırmalı çalışmalara kaynak teşkil edebilecektir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma zaman olarak 1840 (H. 1256) tarihiyle, yer olarak Balya kazasına bağlı altı köy ⁴ ile sınırlıdır. Tanzimat'ın ilanı ile birlikte getirilen yeni malî düzenlemeler doğrultusunda değişen vergilendirme biçiminin ilk uygulaması olarak ortaya çıkan Temettuât kayıtlarının güvenilirliği tartışma konusu olmaktadır. Bunun sebebi ise, söz konusu vergiler olduğunda, eksik veya yanlış beyanların güvenilirliği azalttığı düşüncesidir. Ancak yine de elde edilen bulgularda çok büyük farkların oluşacağı düşünülmemelidir. Kayıtların kısa bir dönemi kapsamaması, çıkarımların boyutlarını da etkilemiştir. Sonuçta elde ettiğimiz veriler durağan bir bakış açısı kazanmasına sebep olmuştur.

1.5. Tanımlar

Temettü': Kâr etme, kazanma, kâr, fayda anlamlarına gelir.⁵

Temettuât Vergisi: Herkesin kazancına göre devlete verdiği vergi anlamında kullanılmaktadır. (Şemseddin Sami, 2001: 437)

Temettuât Defterleri: Kaza, köy gibi yerleşim yerleri hane hane ele alınarak herkese ait kişisel mal varlığı, emlâk, arazi, hayvanat, ürün vb. bilgilerin kaydedildiği defterlerdir. (BOA. Reh. 2000: 254)

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde kuramsal temellerin yerine oturabilmesi için konu ile ilgili bazı genel hususlara yer vermek gerekli olacaktır.

⁴ Bu köyler; Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, Akbaş ve Koyuneri'dir.

⁵ Bkz. Şemseddin Sami, Kâmus-ı Türkî, İstanbul 2001, Çağrı Yayınları, s. 437; Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları, s. 1073; Mehmed Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, 3, İstanbul, 2004. MEB Yayınları, s. 455.

Bu hususlardan biri Temettü' vergisinin ortaya çıkışıdır. Tanzimat Dönemi idarecileri, devletin bekası için hem toplumsal birliğin hem de idarî bütünlüğün sağlanmasının şart olduğunu düşünüyorlar ve bu amaç doğrultusunda girişilen idarî reformların başarısının sağlam bir malî temele bağlı olduğunu savunuyorlardı. (Güran, 2000: 75) Buradan hareketle Tanzimat Fermanı'nın çok yönlü bir belge niteliğinde olduğunu ve malî konulardaki hassasiyetleri gösterdiğini söyleyebiliriz. Öte yandan malî konulardaki reform girişimleri daha Tanzimat ilan edilmeden önce başlamıştır.⁶ Daha sonra Tanzimat Fermanı'nda "... bâdezin ahâli-i memâlikden her ferdin emlâk ve kudretine göre bir birgûy-i münâsib tayin olunarak kimseden ziyade şey alınamaması ve devlet-i Aliyyemizin beren ve bahren mesârif-i askeriyeye ve sâiresi dahi kavânin-i îcabiyye ile tahdidü teybîn olunub ana göre icrâ olunması lâzım edendir..." (Yücel, Sevim, 1992: 249. Karal, 1988: 175). Görüldüğü üzere Temettü' vergisi her kişinin gücü ölçüsünde alınan bir vergi çeşididir.

Tanzimat'ın ilanının ardından birçok alanda yeni düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerin geniş yer tuttuğu alan ise iktisadi politikalarıdır. Ekonomideki kötü gidişatı giderebilmek için öncelikle yapılması gerekenin vergileri düzenlemek ve böylelikle para akışını sağlayarak büyük çapta canlanmanın sağlanmasıdır. Yeni düzenlemeler kapsamında ortaya çıkan Temettü' Vergisi'nin gerek belirlenmesinde gerek kayıt altına alınmasında gerekse de toplanmasında aksaklıklar meydana gelse de XIX. yüzyıl sosyal ve iktisadi hayatına ışık tutan temettuât kayıtları bu doğrultuda meydana gelmiştir.

Diğer bir husus ise Temettuât kayıtlarının neden tutulduğudur. Tanzimatla reform çabaları artmış ancak bu reformların uygulanmasında teknik aksaklıklar meydana gelmiştir. Halktan gelen şikâyetler vergi yükünün fazla ve adaletsiz olmasıdır. Buradan hareketle vergi yükünü azaltmak ve

⁶ Temettü' vergisinin esası H. 1241(1825) tarihinde Sultan Mahmud zamanında ihdas olunan İhtisap resmidir. İhtisap resmi "şehriyye-i dekâkin", "yevmiye-i dekâkin" adıyla anılan vergilerle bütün yiyecek, giyecek ve saireden muhtelif adlarla ve başka başka tarifelerle alınan müteferrik ve mütenevvi resimlerden (vergilerden) ibaretti. Bkz: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, III, İstanbul: 2004, MEB Yay., s. 453; Kaynaklarda İhtisap Resmi yerine genellikle "an cemaatin vergi" kullanılmaktadır. Abdüllatif Şener, Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi, İstanbul 1990, İşaret Yayınları, s. 95.

vergi dağılımını daha adil bir hale getirebilmek için temettuât sayımları gerekli görülmüştür.

Temettuât sayımlarının yapılış şekline gelince, 1840 (H.1256) sayımlarından muhassıllar sorumlu idi. Muhassıllara yardımcı olarak da mal, nüfus ve emlâk kâtipleri görevlendirilmiştir. Muhassıllar görevlerini nasıl yerine getireceklerini bildiren özel bir talimatla, bölgelerinde bulunan vergi yükümlüsü olan bütün nüfusu ve bu nüfusun sahip olduğu emlâk, arazi ve hayvanatı, bir yıl içerisinde elde edilecek tahmini geliri tespit ederek bölgedeki vergi dağılımını gerçekleştirmektedirler. (Güran, 2000: 76) Ancak 1840 (H.1256) yılı uygulamasında problemler meydana gelmiştir. Vergi tahsilinde adaletsizlik, sayımlarda ise yolsuzluklar oluşmuştur. Bu sorunların adaletli bir şekilde halledilebilmesi için yeni bir sayım yapılmasına karar verilmiştir (Öztürk, 2003: 289) Buradan da anlaşılacağı gibi 1840 (H.1256) sayımları kısıtlı ve tartışmalı yorumları beraberinde getirmektedir.

Temettuât sayımlarında, 1840 (H.1256) ve 1844–1845 (H.1260–61) yılları olmak üzere iki farklı metot izlenmiştir. Çalışmamızın ana dayanak noktasını oluşturan Balya Temettuât Defterleri de 1256 yılı sayımlarının dâhilindedir. Bu sebeple 1256 sayım metodunu ele alacağız. Balya Temettuât defterlerinin kaydedilme biçimi şöyledir; öncelikle Temettuât kaydı tutulacak bölgenin idarî durumuna⁷ göre genel bir açıklamanın ardından,⁸ hangi köye ve kazaya ait olduğunu gösteren bir başlık yazılmıştır. Daha sonra hane ve numara başlıklarının altına vergi mükellefi olan kişiler kaydedilmiştir. Numaralandırma hane reisinin ardından hanede yaşayan diğer erkeklerin de kaydedilmesiyle devam etmektedir. Genelde hane reisinin oğullarının numaralandırıldığı defterlerde, hane reisinin torunu, yeğeni, kardeşi, üvey oğlu hatta üvey babası ve hizmetkârı da sayım içerisine alınmıştır.⁹ Hane reisleri kaydedilirken genellikle önce fiziksel özellikler “orta boylu kır sakallı...” vb. şekilde yer almıştır. Eğer hane sahibi kayıt altına alınan köyün muhtarı, imamı gibi bir göreve sahip ise “karye-i mezburun muhtarı orta boylu kır sakallı...” şeklinde belirtilmiştir. Daha sonra aile ve sülale ismi ya da varsa kişinin lakabı kaydedilmiştir. Hane reisinin mesleği

⁷ Bkz. İlber Ortaylı, Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840–1880) Ankara: 2000, s. 98–117.

⁸ BOA. ML. VRD. TMT., Nr.: 7230, s. 78, 7232, s. 1, 7246, s. 1.

⁹ BOA. ML. VRD. TMT., Nr. 7230, s. 81.

hakkındaki bilgiler çok fazla olmasa da defterlerde yer almaktadır. Son olarak da hane reisinin yaşı yazılmaktadır. Hanede yaşayan diğer erkekler yine fiziksel özelliklerine göre kaydedilmiş, “talebe” ve “topçu” olanlar yazılmıştır. Aynı şekilde bu kişilerin yaşları da belirtilmiştir.

Kişilere ait bilgilerin ardından emlak başlığı altında hane reisinin sahip olduğu tarla, bağ, bahçe, dükkân, ev ya da değirmen gibi gayr-i menkuller öncelikle sıralanmıştır.

Kişilere ait araziler, mezru' (ekili) ve halî (boş ya da nadasa bırakılmış) şeklinde ya da tarlanın bulunduğu yer temel alınarak gruplandırılmış bir şekilde alt alta kaydedilmiş, dönüm kıymetleri ve toplam kıymetler ise sonuna eklenmiştir. Bağ, bostan, çayır gibi araziler de yine dönüm ve toplam kıymetleriyle birlikte verilmiştir.

Haneler içinde oturulduğu için kıymeti verilmeden diğer emlaklar- değirmen, dükkân- kıymetleriyle kaydedilmiştir.

Gayr-i menkullerden sonra hayvanlar kaydedilmiştir. Hayvanlar genellikle büyükbaş hayvanlardan başlayarak belirli bir sırayla yazılmıştır. Hayvanların sayısı, baş kıymeti ve toplam kıymeti yazılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda köylerdeki hayvan yetiştiriciliği ile ilgili olarak tespitlerde bulunmak mümkün olacaktır.

Tamamlanan servet sayımının ardından son olarak da hane reisinin sahip olduğu emlak kıymeti, hayvan kıymeti ve yaklaşık olarak bir senelik geliri (temettuâtı) toplam olarak belirtilmiştir.

Vergilendirme meselesine gelince, toplam temettuât yani gelir miktarına göre yıllık vergi miktarı yazılmaktadır. Burada vergiden muaf olan kişilerin varlığı göze çarpmaktadır. Vergiden muaf kişilerden -bu kişilerden; muhtar, imam, hatip ya da fakir, âmâ, bekâr olanlardır- ne sebeple vergiden muaf tutuldukları açıklanmıştır.

Temettuât Defterleri ile alâkalı olarak akla gelen bir diğer soru güvenilirlik derecesidir. Muhassıllar tarafından yapılan 1840 (H.1256) sayımlarında, vergi tahsili konusunda yolsuzluklarla karşılaşmış ve ardından tahrirlerin yeniden yapılmasına karar verilmiştir. Vergi miktarlarındaki güvensizlik diğer bütün bulguları etkileyecek nitelikte değildir. Kaldı ki yapılan yolsuzlukları genelleyerek doğru tahminlerde de bulunulamaz.

Balya temettuâtları ile ilgili bir husus da defterlerde gayr-i Müslim tebaaya ait bilgilerin yer almamasıdır. Bu tabidir ki gayr-i Müslimlerin bu bölgede yaşamadığı anlamına gelmemektedir. Çünkü daha sonra nüfus yapısı kısmında ele alınacağı üzere Balya'da 1800'lü yıllarda gayr-i Müslim nüfusunun varlığından söz etmek mümkündür. Örneğin, gayr-i Müslimlere ait kayıtlara, İzmir Temettuât Defterlerinde yer verilmektedir.¹⁰ Ancak Balya temettuât defterlerinin arasında gayr-i Müslimlere ait defterler bulunmamaktadır. Bu nedenle gayr-i Müslim nüfusla Müslüman nüfus arasında sosyal ve mali açıdan karşılaştırma yapmak mümkün değildir.

Osmanlı Devleti döneminde yapılan diğer sayımlar gibi Temettuât sayımlarının birçoğunda da kadınlara yer verilmemiştir. Ancak Balya temettuâtlarında defterlerin son sayfasına kadınlara ait kayıtlara rastlamak mümkündür (TMT, Nr.: 7230, 7232, 7234, 7236). Kadınların defterlere, dul kaldıktan sonra hane reisi olarak değerlendirilmeleri sebebiyle kaydedildiklerini söyleyebiliriz.

2.2. İlgili Araştırmalar

Temettuât kayıtları, çok çeşitli konulara dair ayrıntılar ve bilgiler içermelerinden dolayı sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel tarihle ilgili sayısız kitap ve makalede kullanılmıştır. Ayrıca odak noktası Temettuât kayıtları olan pek çok çalışma da bulunmaktadır. Bunların en önde geleni, şüphesiz Temettuât Defterleri'ni ilk olarak kullanan Tefik Güran'ın (1985) küçük bir Anadolu kasabası olan Ödemiş'in Temettuât Tahrirlerini kullanarak yaptığı çalışmasıdır. Güran, Ödemiş kasabasının dört Müslüman mahallesinden derlediği verilere dayanarak tablolar ve değerlendirmeler yapmıştır. Yine Güran'ın (1998a) Filibe Sancağı ile ilgili diğer bir çalışmasında, ele aldığı dokuz köyle ilgili olarak coğrafi, demografik, sosyal ve ekonomik değerlendirmeler ortaya koymuştur. Benzer nitelikte bir çalışma da Ahmet Akgündüz ile Said Öztürk'e (2002) aittir. Bu çalışmada 1260 (H. 1844) tarihli Darende Temettuât Defterleri'ne göre Darende şehir ve kırsal hayatı

¹⁰ Gayr-i Müslimlerle ilgili olarak bkz. Mübahat S. Kütükoğlu, "İzmir Temettu Sayımları ve Yabancı Tebaa", Belleten, c. LXI-II, s. 238, s. 755–782 1999.

hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Darende'nin demografik yapısı tarihsel olarak ele alınmıştır. Temettuât kayıtlarına dayanan başka bir çalışmada Said Öztürk, Bilecik köylerini ve merkez mahallelerini Temettuât Defterleri'ndeki veriler doğrultusunda sosyal ve ekonomik açıdan değerlendirilmiştir(1996). Temettuât Defterlerine göre yapılan bir diğer çalışma Selahittin Özçelik'e (2005a) aittir. Çalışmada XIX. yüzyılda Honaz Kazası'na bağlı Aşağı ve Hisar Mahalleleri ile Belevi, Dağdere, Ovacık, Gözler, Yeniköy, Geveze, Çömleksaz, Hortuç, Toraban, Irlıganlı, Doğanlu, Menteşe Köyleri ve Çayır, Dere, Güzelpınar, Uzunpınar Çiftliklerinin sosyal ve ekonomik durumunu irdelemektedir. Yine Selahittin Özçelik'e ait diğer bir çalışmada XIX. Yüzyılda Acıpayam Kazası'na bağlı Kösten, Aşağıkaraçay, Yukarıkaraçay, Ayas, Üreğir, Yatağan, Kuyucak, Kaysar, Karahüyükafşarı, Aba, Taraş, Yassihüyük, Karaüyük, Kızılhisar, Alaaddin ve Kırca Köylerinin sosyal ve ekonomik durumunu Temettuât Defterlerinin ışığında değerlendirilmiştir (2005b). İki çalışmada da veriler, tablo ve grafiklerle işlenmiş bulunmaktadır. Bu örneklere benzer olarak son yıllarda yapılan pek çok sosyal tarih çalışması mevcuttur.¹¹

¹¹ Bunlara örnek olarak; Mübahat S. Kütükoğlu, "İzmir Temettü' Sayımları ve Yabancı Tebaa", Belleten, s. 238, Ankara 1995, s. 755-783; İlbeyi Özer, "Temettuât Defterlerinde Somuncu Baba'nın Nesebi", Akademik Araştırmalar Dergisi, s. 4-5, İstanbul 2000, s. 593-610; Galip Eken, "Temettuât Defterlerine göre Gürün" REVAK, Sivas 1991, 85-95; Serdar Genç, "Temettuât Defterlerine göre XIX. Yüzyılın ortalarında Osmancık Kasabası", Baltacı Mehmed Paşa Sempozyumu Bildirileri, Çorum 2007, s. 129-160; İsmail Arslan, "Temettuât Kayıtlarına göre XIX. Yüzyılın İlk Yarısında İğdiç (Selimağa) Köyü", Akademik Araştırmalar Dergisi, s. 18, İstanbul 2003, s. 91-113; Nahide Şimşir, "XIX. Yüzyılda Karesi Sancağı'nda Kayapa Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Özellikleri", Osmanlı Araştırmaları (Makaleler-1), İstanbul 2004, s. 238-248; Nuri Adıyke, "XIX. Yüzyılda Milas'ın Sosyal, Demografik, Ekonomik ve Kültürel Gelişimi", Basılmamış Doktora Tezi, İzmir, Şevket Kamil Akar, "19. Yüzyılda Edirne Eyaletine Bağlı Ahyolu Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991, Birsen Bulmuş, "Agricultural Structure of The Foça Region in The Midnineteenth Century: An Axamination of The Çift-Hane System And The Big Farms in The Light of The Temettü Defters, 1844-45 (H.1260-61), (19. Yüzyılın Ortasında Foça Bölgesinin Tarımsal Yapısı: 1844-45 (H.1260-61) Temettü Defterleri'nin Işığı Altında Çift-Hane Sistemi ve Büyük Çiftliklerin İncelenmesi)", Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1997, Haydar Çoruh, "Temettuât Defterlerine Göre Erzurum Şehri (1260-1844)", Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1997, Süleyman Gümüşsoy, "Sosyo- Ekonomik Açıdan 1840 ve 1844 Tarihli Temettuât Tahrir Defterleri Işığında Niksar", İstanbul Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002, Pelin Kapisız, "Temettuât Defterlerine Göre Denizli'nin Sosyo-Ekonomik Durumu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999, Mehmet Karakaş, "Maliye Nezareti, Temettuât Defterlerine Göre 1844 Yılında Bolu Kazasının Sosyal ve Ekonomik Durumu", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1995, Tahsin Uskan, "Temettuât Defterlerine Göre Kütahya Sancağı Pirlar, Çerçi, Polatbey ve Cemaleddin Mahallelerinin Sosyoekonomik ve Demografik Yapısı (1261-1845)", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000, Nursen

Temettuât Tahrirleri'nin tahlilinin yapıldığı öncü çalışmalar Mübahat S. Kütükoğlu'na (1995) aittir. Bu çalışmada da Temettuat Defterleri ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmiş, Tapu Tahrir defterleriyle karşılaştırması yapılmıştır. Benzer nitelikte diğer bir çalışma ise Tefik Güran'a (2000) aittir. Bu çalışmada Temettuât Defterlerinin tarihsel gelişim süreci, amacı, kapsamı ve şekli karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Temettuât Defterleri'ndeki verilerden hareketle Osmanlı tarımı üzerine yapılmış en kapsamlı çalışmalardan biri Tefik Güran'ın (1998b)'dir. Tanzimat öncesi ve sonrası Osmanlı tarımında meydana gelen değişimler sistematik ve örnekleyici bir biçimde ele alınmıştır. Yine Tefik Güran'a ait diğer bir çalışmada Temettuât Defterlerinden hareketle Osmanlı tarım işletmelerinin büyüklükleri ve sermaye donatımları konusunda çıkarımlara ulaşmak mümkündür (1988). Tanzimat dönemiyle ilgili kaynaklar bununla sınırlı değildir. Ancak karşılaştırmalı bir bakış açısı yaratacak örnekler mevcuttur.¹² Ayrıca burada ele alamadığımız Temettuât Defterleri'ne dayanan daha birçok kitap, makale ve tez bulunmaktadır.¹³

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın çekirdeğini oluşturan Temettuât kayıtlarıyla ilgili çalışmaların ışığında tümdengelimci bir metot izlenmiştir. Bu metot gereği bulgular genelden özele indirgenmiştir. Belgelerin ait olduğu zaman ve

Yasak, "XIX. Yüzyıl Ortalarında Nif Kazasının Toplumsal ve Ekonomik Durumu", Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1996.

¹² Bkz. Musa Çadircı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, Ankara, 1997; Vedat Eldem, Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik, Ankara, 1994, Abdullatif Şener, "Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları", 150. Yılında Tanzimat, Ankara, 1992.

¹³ Ahmet Akgündüz, Said Öztürk "Yozgat Temettuat Defterleri" I-III, İstanbul, 2000, Ahmet Akgündüz, Said Öztürk, "Darende Temettuat Defterleri" I-II, İstanbul, 2002, Hikari Egawa, "The Tanzimat Reforms and Provincial Society: Analysis of the Temettuat Defteri in Balıkesir District (1840) from the Viewpoint of Land Possession" (written in Japanese), The Toyo Gakuho, Vol. 79, No. 2, 1997, pp. 01- 029, Said Öztürk, "Konya Temettuat Defterleri", Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi 07-09 Nisan 1999, Konya,2000.

mekâna ilişkin varılan genel sonuçlar büyük bir oranda Temettuât kayıtlarına bağlıdır.

3.2. Bilgi Toplama Kaynakları

Arşiv malzemesi olarak:

BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230 Koyuneri ve Danişmend Köyü

BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232 Şamlı Köyü

BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7234 Ilıca Köyü

BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7236 Evciler Köyü

BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7246 Akbaş Köyü

Numaralı Balya Kazası'na ait 5 adet Temettuât Defterinden yaralanılmıştır. Bu defterlerden Şamlıya ait olan defter 30x82 ebatlarında ve 36 sayfadır. Defterin 26. ve 27. sayfaları boştur. Ayrıca defterlerde hem hane numaralandırmasında hem de hanede yaşayan kişilerin numaralandırmasında hata yapılmıştır. Hane numarası 45'ten tekrar 44'e geçerek devam etmiştir.¹⁴ Böylelikle hane sayısı 2 tane eksik çıkmaktadır. Hanede yaşayanların numaralandırmasında ise 154'ten 156'ya¹⁵ geçilerek devamında 327'den 329'a¹⁶, 329'dan da 340'a¹⁷ gelinmiştir. Yine 352'den 354'e¹⁸ geçilerek 12 kişi fazla çıkmış durumdadır. Buna göre gerçek hane sayısı 163, gerçek kişi numarası 359'dur.

Ilıca'ya ait defter, 29x79 ebatlarında ve 24 sayfadır. Defterin boş sayfası yoktur.

Koyuneri ve Danişmende ait defter 30x83 ebatlarında ve 120 sayfadır. Defterin 20–21, 40–41, 52–53, 63–65, 76–77, 102–103 numaralı sayfaları boştur. Ayrıca bu defterde Koyuneri ve Danişmend dışında Orhanlar, Deliler, Mancılık, Haydarobası, Arvacık, Pazar ve Bünyanlar köylerine ait temettuât kayıtları da bulunmaktadır. Koyuneri'ne ait sayfalarda Şamlıda olduğu gibi hem hane hem de şahıs numaralandırmada hata vardır. Numara 68'den

¹⁴ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 8

¹⁵ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 12

¹⁶ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 23

¹⁷ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 23

¹⁸ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 23

tekrar 68'e¹⁹ geçilmiş, 79'dan 78'e, 79'dan 83'e²⁰ yine 106'dan 106'ya²¹ geçilmiştir. Ayrıca bir kişiye numara verilmemiştir. Aynı yerde üç haneye aynı numara verilmiş,²² devam eden sayfalarda 219'dan 219'a geçilmiş sonuç olarak kişi sayısı 8 kişi eksik yazılmıştır. Hane numaralandırmada ise 32. haneden 32. haneye²³ 47. haneden 49. haneye,²⁴ 61'den 63. haneye²⁵ geçilmiştir. Yine iki haneye aynı numara verilmiştir.²⁶ Böylelikle hane numarası doğru sayısına geri dönmüştür. Yani hane numarasında toplamda bir değişiklik olmamıştır.²⁷ Buna göre gerçek kişi numarası 243'tür.

Evcilere ait defter 29x79 ebatlarında ve 20 sayfadır. 1. sayfası boştur.

Akbaş'a ait defter 28x80 ebatlarında ve 8 sayfadır. Boş sayfası bulunmamaktadır.

Defterler genel olarak değerlendirildiğinde, hepsi ciltsiz, ebrusuz ve numaralandırma usulü sayfadır. Yazı biçimi ise Rik'a dır.

Defterlere tarih olarak 1260-61 yılları not düşülmüşse de defter içeriğinden ve özelliğinden anlaşıldığı üzere doğru tarih 1256 (1840)'dır.

Defterlerle ilgili olarak belirtilmesi gereken son konu ise hatalı defterlerin durumudur. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, Şamlı ve Koyuneri'de numaralama hataları mevcuttur. Bu hatalı numaralandırmalar tekrar sayılarak gerçek miktarlar elde edilmiş ve çalışmada doğru sayılar esas alınmıştır. Buradaki amaç elde edilecek verilerle hatasız yorumlara ulaşabilmektir.

Ayrıca yukarıda bahsi geçen Temettuât Defterleri dışında konu üzerine yapılan çalışmalardan ve araştırmalardan büyük ölçüde yararlanılmıştır.

¹⁹ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 5

²⁰ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 6

²¹ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 7

²² BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 9

²³ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 5

²⁴ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 8

²⁵ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 10

²⁶ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 15

²⁷ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 17

3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Tümdengelimci yaklaşım, yapılan çalışmanın gidişatını belirleyen en önemli etken olmuştur. Belgelerden hareketle ortaya çıkarılan bulgular istatistiksel olarak değerlendirilmiş, yorumlar fazla derinleştirilmemiştir. Temettuât kayıtları ayrıntılı çıkarımlar için uygun belgeler olsa da, ortaya çıkacak sonuçlar açısından genelleyici değildirler. Sadece söz konusu zaman ve mekân hakkında belirli bir bakış açısı oluşturabilecek çıkarımları içerirler.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Balya Kazası'nın Genel Durumu

4.1.1. Coğrafi Yapı

Günümüzde Balıkesir iline bağlı olan Balya, Marmara Bölgesi'nin güneyinde yer almaktadır. Balıkesir il merkezine 52 km uzaklıkta olup, doğusuna Balıkesir, batısında Çanakkale'nin Yenice ilçesi, kuzeyinde Manyas ve Gönen ilçeleri, güneyinde de Havran ve İvrindi ilçeleri yer almaktadır. Arazisi dik yamaçlı derin vadilerle ayrılmıştır. Balya yaklaşık olarak 200.000 dönüm araziye sahiptir. Ayrıca bu arazinin 85.000 dönümü ormanlarla kaplıdır (Mutaf, 2003: 77). Balya'da çeşitli iklimler etkili olmakla birlikte, yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları sert ve yağışlı geçmektedir.

4.1.2. İdari Yapı

Karesi Beyliği'nin 1345 yılında Osmanlı hâkimiyetine girmesi ile Balya ve çevresi de Osmanlı Devleti'nin topraklarına dâhil olmuştur. Bu tarihten sonra Anadolu Eyaleti'ne bağlı bir sancak olarak idare edilmeye başlanan Karesi Sancağı'nın merkezi Balıkesir'dir. Sancağa bağlı kazalar ise; Bigadiç,

Sındırgı, Bergama, Balya, Başgelenbe, Kemer Edremit, Edremit, Feslikan, Kozak, Karacalar, Ayazment, Fırt ile birlikte Şamlı ve Aydıncık ile 1200 H (1786 M.)’da sancağa dâhil olan Ayvalık’tır. (Uzunçarşılı, 1984:102)

Eyalet teşkilatının değişmesi ile birlikte (1257 H. / 1841 M.) yılında Karesi Sancağı Anadolu Eyaleti’nden ayrılarak Hüdavendigâr ve Kocaeli adı ile kurulan eyalete dâhil olmuştur. Böylelikle Balya kazası da Biga Sancağı’na bağlanmıştır. Balya daha sonra 1260 (1842) yılında Bergama’ya bağlanmıştır. (Uzunçarşılı, 1984:102) Bergama’nın Karesi Sancağı’ndan alınarak Saruhan (Manisa) Sancağı’na verilmesinin ardından Karesi Sancağı da 1845 de Saruhan (Manisa) Sancağı’na verilmiştir. Ancak kısa bir süre sonra Karesi Sancağı Hüdavendigâr Eyaleti’ne bağlanmıştır. 1296 (1881) de Biga Sancağı’nın ilhak edilmesi ile Karesi Vilayet olmuştur. (Uzunçarşılı, 2000: 120–121) 1864 yılına kadar Karesi Sancağı’na bağlı kalan Balya ise vilayet sistemine geçilmesi ile 1864 – 1874 yılları arasında Edremit Kazası’nın, 1874’den sonra da Balıkesir’in merkez nahiyesi durumuna gelmiştir. 1900 yılında ise 3. sınıf kaza olmuştur. (Mutaf, 2003: 78) 29 Ekim 1923 Cumhuriyet’in ilanı ile değişen idari sisteme göre Balya bugünkü idari şekli olan ilçe halini almıştır.²⁸

4.1.3. Nüfus ve Ekonomik Yapı

1831 yılındaki ilk nüfus sayımına göre Balya’nın genel nüfusu 5992’dir. (Karal, 1997:156). 1840’lı yıllarda Balya nüfusunun çoğunluğunu Müslümanlar oluşturmakla birlikte Rum ve Bulgar gibi milletleri içine alan gayri Müslim nüfusunun varlığına da rastlanmaktadır. Balya kazasının ve köylerinin toplam nüfusu yıllara göre şöyledir:

²⁸ Balya’nın idari yapısı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., Tuncer Baykara, Anadolu’nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Anadolu’nun İdari Taksimatı, Ankara 1988, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 86, s. 178-234.

Çizelge 1. Balya Kazasının Yıllara Göre Nüfus Dağılımı

Yıl	Toplam Nüfus	Gayr-i Müslim	
		Bulgar	Diğer
1887	21.509	?	341
1890	23.757	1577	346
1892	27.696	2343	---
1900	42.554	2365	1118
1907	52.689	?	?

Kaynak: Abdülmecit Mutf. (2003). *Salnâmelere Göre Karesi (1847-1922)*. Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları, Balıkesir, 78

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde Balya nüfusunun genel yapısı hakkında bilgilere ulaşabiliyoruz. Oysa daha önce de belirtildiği gibi ele alınan Temettuât Defterlerinde gayr-i Müslim nüfusa ait bilgiler bulunmamaktadır. Ancak bu bilgilerin bulunmaması, Balya kazasında gayr-i Müslim halkın yaşamadığı anlamına gelmediği açıktır. Balya'nın 1887–1907 yılları arasında ki nüfusu incelendiğinde öncelikle Müslüman nüfusun gayr-i Müslim nüfusa göre durumunu ortaya koyabilmek için toplam nüfustan gayr-i Müslim nüfusunu çıkarmamız gerekmektedir. Bu hesaplamalara göre yaklaşık Müslüman nüfusu 1887 yılında 21.168, 1890 yılında 21.834, 1892 yılında 25.353, 1900 yılında ise 39.071'dir. 1907 yılındaki gayr-i Müslim nüfus bilinemediği için tahmini Müslüman nüfus da hesaplanamamıştır. Ortaya çıkan tahmini rakamlara bakıldığında Müslüman nüfusun gayr-i Müslim nüfusa göre fazla olduğu gözlenir. Yıllara göre nüfus artışına bakılırsa 1887–1907 arasındaki 20 yıllık sürede Balya nüfusu 21.509'dan 52.689'a yükselmiştir. Bu da %145 oranında bir artışı ifade etmektedir. Balya nüfusunun bu denli artışını doğum oranının artmasıyla açıklamak mümkün değildir. Meydana gelen nüfus artışını bölgedeki madene bağlamak tutarlı bir bakış açısı ortaya koyacaktır.

Kocagümüş Köyü'ne adını veren simli kurşun madeninin III. Selim zamanında işletildiği bilinmektedir. (Uzunçarşılı, 2000: 55–56). Bu dönemde Balya nüfusunun azalması ve buna bağlı olarak üretimin de azalması üzerine bölgeye Gönen ve çevre köylerden iskân yapılmıştır. XIX. yüzyıla kadar

üretimi neredeyse aksamayan maden, gelişen sanayi ve artan ham madde ihtiyacı doğrultusunda çok önemli bir mahiyet kazanmıştır. 1839–1849 yılları arasında “Balya Maden İşletmeleri” olarak işletilen madene 1868 ve daha sonrasında yabancı sermaye akışı başlamıştır. Bu durum bölge nüfusunu ve ekonomisini etkilemiştir. 1907 öncesinde maden işletmelerinin açılmasıyla Balya ülke içinden ve dışından göç almaya başlamıştır.²⁹ Yani Çizelge 1 incelenirse 1907 yılı öncesi meydana gelen büyük artışın sebebi böylelikle açıklanmış olur.³⁰

Balya nüfusu 1907 sonrasında artmaya devam etmemiştir. İşletmede meydana gelen aksaklıklar, işçi çıkarmalar ve işletmenin kapatılması sürecinde nüfus durmadan azalmıştır. Bu azalma aşağıdaki çizelgeden takip edilebilir.

Çizelge 2. Balya İlçesinin 1927–2007 Yılları Arasındaki Nüfusu

Yıllar	Şehirsel Nüfus	Toplam Nüfus
1927	5.424	30.846
1935	2.731	31.632
1950	2.362	25.577
1970	1.686	24.669
1990	2.248	21.781
2000	1.916	18.869
2007	2.084	15.325

Kaynak: (Komisyon) *Geçmişten Geleceğe Balya*. (Eylül 2008). Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir, 2008, 20

Balya ekonomisi 1940’lı yıllara kadar madene dayalı durumdadır. Ancak 1940 yılı sonrasında ikliminin de el verdiği ölçüde tarıma ve hayvancılığa dayalı bir ekonomiye sahip olduğu söylenebilir. (Mutaf, 2003:77)

²⁹ Bkz. (Komisyon), *Geçmişten Geleceğe Balya*, (Eylül 2008) Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir 2008, s. 15-33.

³⁰ Balya Madeni için bkz. Kamil Su, *Balıkesir Madenleri*, İstanbul 1939, Balıkesir Halkevi Yayınları, s. 5–18.

4.1.4. Köyler

1840'lı yıllarda Balya kazasına bağlı 83 köy bulunmaktadır. Bunlar; Afşar-ı Kebir, Akbaş, Aktarma, Alacabayır, Alacadere, Alancık, Alidemirci, Aravacık, Armutalanı, Bakacak, Bengiler, Boğaz, Bünyanlar, Çakallar (Güvemli), Çalova, Çamafşar, Çamucu, Çarmıh, Celebler, Çiğdem, Çitlice, Çukurcak, Çınar, Çaypınar, Danişmend, Deli Yusuf, Deliklitaş, Deliler, Doğanlar, Evciler, Gökçelerde Kapıcık, Gökmusa, Büyükpınar, Gökviran, Hacı Hüseyin, Havutbaşı, Haydaroba, Hisaralanı, Hort, Ilıca, Işıklar Çiftliği ma'a İskender, Kadı, Karabayır (Kayapınarı), Karlık, Kavak-ı Cedid, Kavakalanı, Kavakoba ma'a Patlak, Kayalar, Kayalıkızıldam, Kaşıkçı ma'a Göktepe, Kirnede Tağşan, Kocabük Çepni, Kocadere, Kocaeli, Kocaoba, Kocapınar, Koru, Koyuneri, Kurtderesi, Kırmızılar, Ma'den-i Hristiyan, Ma'den-i Hümayûn, Mancılık, Müstecap, Narlı, Orhanlar, Ovacık Çiftliği, Patlak başında Çaparlı, Pazar, Sarıca, Sebepli Semiz, Söbücealanı, Söğütalanı, Şamlu, Taşkesiği, Topuzlar, Toybeleni, Turblu, Yağcılar, Yağdıran, Yaylacık ve Yenice'dir. (Mutaf, 2003: 80–81)

Günümüzde ise Balya, Ilıca beldesine ve 43 köye sahiptir. Bu köyler; Akbaş, Alidemirci, Bengiler, Çakallar, Çalova, Çamavşar, Çamurcu, Çiğdem, Çukurcak, Dereköy, Doğanlar, Dört Yol, Danişment, Farsak, Göloba, Göktepe, Gökmusa, Habipler, Hacı Hüseyin, Havutbaşı, Karacahisar, Kayalar, Kadıköy, Kaşıkçı, Kavakalanı, Kocabük, Karlık, Kayapınar, Koyuneri, Müstecap, Merese, Mancılık, Narlı, Orhanlar, Örenköy, Patlak, Semizköy, Söbücealanı, Yaylacık, Yarışalan, Yazlık ve Yenikavaktır.³¹

Çalışmada ele alınan altı köyden Şamlu bugün Balıkesir merkeze, Evciler köyü ise Balıkesir'in İvrindi ilçesine bağlıdır. Diğer köyler; Akbaş, Ilıca, Danişmend ve Koyuneri ise Balyaya bağlı durumdadır.

³¹ <http://www.balya.gov.tr/nufusu.html>, (03.12.2009)

4.1.4.1. Şamlı Köyü

1840'lı yıllarda Balya Kazası'na bağlı olan Şamlı günümüzde Balıkesir'e bağlı bir beldedir (Akkuş,2001:120). Şamlı'nın tarihi çok eskilere dayanmaktadır ve kurulduğu yer hakkında kesin bilgiler mevcut değildir. Ancak köye ilk yerleşenlerin, Suriye'nin Şam şehrinden göç eden aileler olduğu bilinmektedir. Şamdan gelerek bölgeye yerleşen bu aileler sebebi ile köy, "Şamdan gelenler" anlamında Şamlı adını almıştır. 1877–1878 Osmanlı-Rus Savaşı'na kadar küçük bir yerleşim yeri ve yerli halkı Türk olan Şamlı, savaş sonrası meydana gelen büyük göç sonucu Bulgaristan'dan gelen muhacirlerin yerleşmesiyle büyük bir yerleşim yeri haline gelmiştir.³²

Şamlı'nın doğusunda Karacaören, Halkapınar ve Kamçılı köyleri, batısında Kırmızılar ve Armutalan köyleri, kuzeyinde Kurtdere ve Boğazköy, güneyinde ise Fethiye, Karakol ve Tatlıpınar köyleri bulunmaktadır. Köyün arazisi düz ve oldukça geniştir. 50.000–60.000 dönüm kullanılabilir tarım arazisi vardır. Temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Şamlıya ait Temettuât Defterinde köyde bulunan Kuru Mezrası'nın gelirlerinin 1/8 oranında Abdullah sipahiye verildiği belirtilmektedir.

4.1.4.2. Ilıca Köyü

Günümüzde Balya ilçesine bağlı bir belde olan Ilıcanın tarihi yaklaşık 3.000 yıla dayanmaktadır. Kaynaklara geçen en eski adı "Hiere Kemre", "Hiyüs Hierun", "Diyüs Hieeron" yani "Kutsal Ilıca" dır.³³

Sırasıyla Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Devleti tarafından yerleşim merkezi olarak kullanılmıştır. Osmanlı Devleti döneminde bölgeye Türkmen göçerler gelerek yerleşmiştir.

Arazi yapısı engebelidir. Bu yüzden tarım arazileri sınırlıdır. Hayvancılık tarıma göre daha önemli bir geçim kaynağıdır.

³² Bkz. Aydın Ayhan, Balıkesir ve Çevresinde Yörükler, Çepniler ve Muhacirler, Balıkesir 1999, Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı.

³³ <http://ilicasifa.com/genel%20bilgi.php>, (03.12.2009).

4.1.4.3. Danişmend Köyü

Bugün Danişmend adını taşıyan 37 köy gibi Danişmend Köyü’de XII. yüzyılda Danişmend Beyliği’nin yıkılmasından sonra Anadolu’ya yayılan Türkmenler tarafından kurulmuştur. Danişmend Köyünün doğusunda Karacahisar ve Ilıca köyleri, batısında Göloba ve Orhanlar köyleri, kuzeyinde Koyuneri Köyü, güneyinde Kayapınar ve Ören köyleri bulunmaktadır ve aynı zamanda Danişmend bu köylerle mera komşusudur. Danişmend ilçe merkezine 17km uzaklıkta ve engebeli bir arazi üzerindedir. Tarlaların bu engebeli arazi üzerinde olması tarım verimliliğini düşürmektedir. 15.955 hektarlık arazinin yaklaşık 61 hektarında tarım yapılabilir, geri kalan arazi ise ormanlıktır. Tarım arazisinin az olmasından dolayı hayvancılık daha fazla gelişmiş durumdadır.³⁴ Danişmende ait Temettuât Defterinde köydeki bir mezranın vakıf olduğundan söz etmektedir.

4.1.4.4. Evciler Köyü

Evciler Köyü, yerleşik hayata geçen Türkmen gruplar (Manav)’dan olan “Evcı” adı verilen bir kişinin köyün olduğu bölgeye gelmesi ve yine Türkmen sülalelerinden Ayanlar, Hatıplar ve Haceller obalarıyla birleşmesiyle kurulmuştur. Köye yerleşen ilk kişinin Evcı ve ailesi olması sebebiyle köye Evciler ismi verilmiştir.³⁵

Evciler Köyü’nün arazisi düz bir yapıya sahiptir, toprakları tarıma elverişlidir. Ayrıca Köy Pınarı adı verilen kaynak suyunun köyde bulunması tarımın önemli bir geçim kaynağı haline gelmesini sağlamıştır.

Evciler Köyü 1 Mayıs 2001 tarihinden sonra Balya ilçesinden ayrılarak İvrindi ilçesine bağlanmıştır.

³⁴ Bkz. (Komisyon) Geçmişten Geleceğe Balya. (Eylül 2008). Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir, 2008, 89.

³⁵ Bkz. Aydın Ayhan, Balıkesir ve Çevresinde Yörükler, Çepniler ve Muhacirler, Balıkesir 1999, Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı, s.37-38.

4.1.4.5. Akbaş Köyü

Akbaş'ın kuruluşu hakkında kesin bilgiler mevcut değildir. Rivayete göre; 1350 yıllarında geçimini göçebe, hayvancılık yaparak sağlayan Akbaş dede ve üç oğlunun bölgeye yerleşmesiyle köy kurulmuştur. Diğer bir rivayete göre ise bugünkü Irakta yaşayan Rakka adı verilen Yörük Türkmenlerinin Akbaş boyundan olduğu ve bu boydan olan insanların göç ederek bu bölgeye yerleştikleri ve boylarının ismini köye verdikleri söylenmektedir.³⁶

Doğusunda Medrese Köyü, batısında İvrindi ilçesi Kocaeli Köyü, güneyinde Güngörmezçayı ve Kocabük Köyü, kuzeyinde Çakallar Köyü ile sınırlanmış olan Akbaş Köyü Balya merkeze 11 km. uzaklıktadır. Engebeli ve dağlık araziye sahip olan köyün %80'i ormanlarla kaplıdır. Köyün ekonomisi hayvancılığa dayanmakla birlikte az miktarda tarım ve bahçecilik yapılmaktadır.

4.1.4.6. Koyuneri Köyü

Koyuneri Köyü'nün kuruluş tarihinin 300 yıl öncesine dayandığı bilinmektedir. Koyun yetiştiriliciliği ile uğraşan göçebe Yörükler bugün Koyuneri Köyü'nün bulunduğu bölgeye gelerek buraya yerleşirler. Aynı tarihlerde yakın bölgede yaşayan Devrent, Güvena ve Taşlık obaları zamanın Bursa valisi Ahmet Refik Bey tarafından birleştirilir ve Koyuneğreyi adını alır ve zamanla Koyuneri'ne dönüşür. Balya merkeze 23 km. uzaklığında olan köy, engebeli bir araziye sahiptir ve 1766 hektarlık arazisininin 470 hektarında tarım yapılabilmektedir. Buna karşılık köyün isminden de anlaşılacağı üzere küçükbaş hayvan yetiştiriciliği önemli bir geçim kaynağıdır.³⁷

³⁶ Bkz. (Komisyon) Geçmişten Geleceğe Balya. (Eylül 2008). Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir, 2008, 78-79.

³⁷ Bkz. (Komisyon) Geçmişten Geleceğe Balya. (Eylül 2008). Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir, 2008, 115.

4.2. Nüfus ve Mesleki Yapı

4.2.1. Nüfus Yapısı

Bu çalışmada Balya Kazasına ait altı köyün nüfusunun belirlenmesinde Temettuât Defterleri'nde yer alan hane sayıları esas alınmaktadır. Buna göre Şamlı köyü 163, Danişmend köyü 134, Ilıca köyü 122, Koyuneri köyü 107, Evciler köyü 101 ve Akbaş köyü 45 haneye sahiptir. Yaklaşık nüfusun hesaplanabilmesinde kullanılan (hane sayısı x 5) formülünden³⁸ hareketle ele aldığımız köylerin yaklaşık nüfusu aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 3. Köylerdeki Yaklaşık Nüfus Miktarı

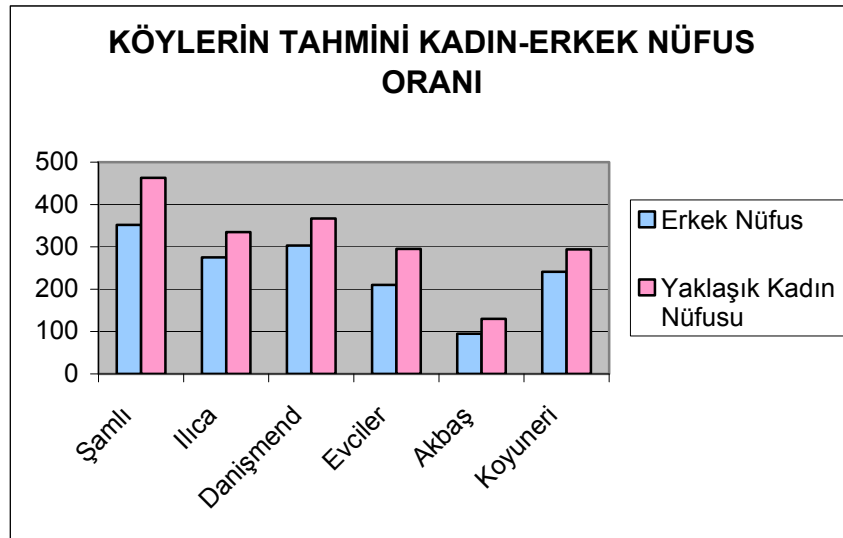
Köyler	Hane Sayısı	Yaklaşık Nüfus Miktarı	Erkek Nüfus	Yaklaşık Kadın Nüfusu
Şamlı	163	815	352	463
Ilıca	122	610	275	335
Danişmend	134	670	303	367
Evciler	101	505	210	295
Akbaş	45	225	95	130
Koyuneri	107	535	241	294
Toplam	672	3360	1476	1884

Yukarıdaki çizelgeden açıkça anlaşılacağı gibi en fazla nüfus 815 kişi ile Şamlı köyündedir. Danişmend 670, Ilıca 610 ve Koyuneri 535 kişiden ibarettir. Nüfusu en az olan köy 225 kişi ile Akbaş'tır. Belirlenen tahmini nüfus miktarına gayr-i Müslim nüfus dâhil değildir. Çünkü daha önce de bahsedildiği gibi ele alınan defterlerde sadece Müslüman tebaaya ait kayıtlara rastlanmıştır.

Tablodan çıkarılacak diğer bir husus tahmini erkek ve kadın nüfusedir. Tabloya göre: Şamlı'da 352, Danişmend'de 303, Ilıca'da 275, Koyuneri'de 241, Evciler'de 210 ve Akbaş'da 95 erkek yaşamaktadır. Bu sayılar hane miktarıyla oranlanırsa her köyde 1 hanede ortalama 2 erkek

³⁸ Bkz. Ömer Lütfi Barkan, Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi, Türkiyat Mecmuası, c. X, İstanbul, 1953, s. 21–26

yaşamaktadır. Defterlerde sadece³⁹ erkek nüfusun kayıt altına alınmış olması bu konuda elde edilecek bulguların güvenilirliğini zedelemektedir. Ancak yine de toplam erkek nüfusundan hareketle tahmini kadın nüfus çıkarılabilir. Bunun için (hane sayısı x 5) formülünden elde edilen tahmini genel nüfustan, defterlerden elde edilen kayıt altına alınmış erkek nüfus çıkartılır ve ortaya tahmini de olsa kadınlara ait nüfus çıkmış olur. Buna göre Şamlı'da 463, Danişmend'de 367, Ilıca'da 335, Evciler'de 295, Koyuneri'de 294 ve Akbaş'da 130 kadın bulunmaktadır. Toplamda kadınlar erkeklerden 408 kişi fazladır. Bu sonuçlar gösteriyor ki (hane sayısı x 5)formülü güvenilir sonuçlar ortaya koymamaktadır. Sonuçlar, şekil olarak aşağıdaki gibi gösterilir.

Şekil 1. Tahmini Kadın- Erkek Nüfusu

Yukarıdaki şekle göre, köylere baktığımızda genel olarak kadınların erkeklerden çok daha fazla oldukları göze çarpmaktadır. Bunun nedeni her hanede beş kişinin yaşadığı varsayımının her zaman doğru tahminler yapılmasına olanak sağlamamasıdır. Çünkü vergi mükellefi olarak kaydedilen hanelerin bazılarında ya çok yaşlı⁴⁰ ya da çok genç “sabi”⁴¹ hane reisleri bulunmaktadır. Bu kişiler hanede kayıtlı tek erkek olarak gözükmektedirler.

³⁹ Defterlerde Ilıcada 3, Şamlıda 2, Evcilerde 1 ve Koyuneri de 1 Kadın kaydına rastlanmaktadır. Ancak bu kadınlar, erkeklerin yer aldığı sayıma dâhil edilmemiştir. Bu yüzden kadınlar, servet ve vergilerine göre müstakil olarak değerlendirilecektir.

⁴⁰ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7232, s. 22.

⁴¹ BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7246, s. 4.

Yani bu hanelerde hane reisi haricinde 4 kadının daha varlığını akla getirmektedir. Şimdi bunu daha rahat gözler önüne serilebilmek için köylerin, her hanede toplam kaç erkeğin kayıtlı olduğunu gösterir çizelgesini inceleyelim.

Çizelge 4. Hanelere Göre Erkek Nüfusu

KÖYLER		1 Kişi	2 Kişi	3 Kişi	4 Kişi	5 Kişi	6 Kişi	7 Kişi	TOPLAM
Şamlı	Hane	57	47	40	15	3	1	0	163
Ilıca	Hane	36	33	37	15	1	0	0	122
Danişmend	Hane	42	45	26	16	3	1	1	134
Evciler	Hane	32	43	16	6	4	0	0	101
Akbaş	Hane	19	13	5	6	1	1	0	45
Koyuneri	Hane	37	22	33	13	1	1	0	107
TOPLAM		223	203	157	71	13	4	1	672

Görüldüğü gibi Şamlı'da 57 hane de 1'er, 47 hane de 2'şer 40 hane de 3'er, 15 hane de 4'er, 3 hane de 5'er ve 1 hane de ise 6 erkek kaydedilmiştir. Diğer köylere bakıldığında Ilıca'da 36 hane de 1'er, 33 hane de 2'şer, 37 hane de 3'er, 15 hane de 4'er 1 hane de 5 erkek yaşamaktadır. Danişmend'de 42 hane de 1'er, 45 hane de 2'şer, 26 hane de 3'er, 16 hane de 4'er, 3 hane de 5'er, 1 hane de 6 ve 1 hanede de 7 erkek bulunmaktadır. Evciler'de 32 hane de 1'er, 43 hane de 2'şer, 16 hane de 3'er, 6 hane de 4'er ve 4 hane de 5'er erkek yaşamaktadır. Akbaş'da 19 hane de 1'er, 13 hane de 2'şer, 5 hane de 3'er, 6 hane de 4'er, 1 hane de 5 ve 1 hanede de 6 erkek yaşamaktadır. Son olarak Koyuneri'de 37 hane de 1'er, 22 hane de 2'şer, 33 hanede 3'er, 13 hane de 4'er, 1 hane de 5 ve 1 hanede de 6 erkek kayıt altına alınmıştır.

Bu sonuçlara göre 3'er kişinin kayıtlı olduğu hanelerin çoğunlukta olduğu görülür. Bunu 2'şer, 4'er, 1'er, 5'er, 6'şar ve 7'şer kişilik toplamlar izlemektedir. Elde edilen bu sonuçlar daha da özele indirgenirse aşağıdaki çizelge ortaya çıkmaktadır;

Çizelge 5. Hane Reisi ile Birlikte Kaydedilen Kişiler

KÖYLER	Hane Reisi	Oğlu	Üvey Oğlu	Torunu	Kardeşi	Yeğeni	Üvey Babası	Üvey Babanın Oğlu	Hizmetkar	Kayını	TOPLAM
Şamlı	163	152	4	10	17	5	0	0	0	1	352
Ilıca	122	133	0	6	11	3	1	1	0	0	277
Danişmend	134	137	7	2	17	4	0	0	1	0	302
Evciler	101	96	2	0	10	0	0	0	0	1	210
Akbaş	45	43	0	1	6	0	0	0	0	0	95
Koyuneri	107	123	1	2	10	0	0	0	0	0	243
TOPLAM	672	684	14	21	71	12	1	1	1	2	1479

Bu çizelgeye bakıldığında ise değişik bir izlenim elde edilebilir. Genel olarak haneye hane reisi dışında erkek çocukları kaydedilmiştir. Sonra sırasıyla kardeş, torun, üvey evlat, yeğen, kayın, üvey baba, üvey babanın oğlu ve hizmetkârlar kaydedilmiştir. Köyler tek tek incelenirse Şamlı'da 152, Danişmend'de 137, Ilıca'da 133, Koyuneri'de 123, Evciler'de 96 ve Akbaş'da 43 erkek çocuğun kaydedildiği görülür. Yine Şamlı'da 17, Danişmend'de 17, Ilıca'da 11, Evciler'de 10, Koyuneri'de 10 ve Akbaş'da 6 erkek kardeş kaydedilmiştir. Torun sayısına gelince Şamlı'da 10, Ilıca'da 6, Danişmend'de 2, Koyuneri'de 2, Akbaş'da 1 erkek torunun kaydedildiği, Evciler'de de hiçbir hanede erkek torunun bulunmadığı görülür. Buradan hareketle evcilere ait 101 hanede genelde kız torunların olduğu varsayılabilir.

Köylerde kayıtlı erkek nüfusun akrabalık derecesine göre dağılımının açıklanmasının ardından ortaya çıkan sonuç köylerde kayıt altına alınan erkeklerin çoğunluğunu erkek çocukların oluşturduğudur. Yukarıda genel toplamı verilen erkek çocukların hanelere göre sayısal dağılımı ise şöyledir:

Çizelge 6. Hanelere Göre Erkek Çocuk Sayısı

		Erkek Çocuk Sayısı							
KÖYLER		0	1	2	3	4	5	6	TOPLAM
Şamlı	Hane	67	52	34	8	2	0	0	163
Ilıca	Hane	45	32	34	11	0	0	0	122
Danişmend	Hane	56	38	22	13	3	1	1	134
Evciler	Hane	39	39	14	5	4	0	0	101
Akbaş	Hane	23	11	4	5	1	1	0	45
Koyuneri	Hane	44	20	28	13	1	1	0	107
TOPLAM	Hane	274	192	136	55	11	3	1	672

Bu tabloya göre Şamlı'da 67, Danişmend'de 56, Ilıca'da 45, Koyuneri'de 44, Evciler'de 39 ve Akbaş'da 23 hanede erkek çocuk bulunmamaktadır. Ancak bu durum hanelerin hepsinde kız çocuğu olduğunu göstermez. Çünkü daha öncede belirtildiği gibi çocuk yaşta olan hane reisleri ve bekâr olduğu tahmin edilen hane reisleri mevcuttur. Yine Şamlı'da 52, Evciler'de 39, Danişmend'de 38, Ilıca'da 32, Koyuneri'de 20 ve Akbaş'da 11 hanede 1'er erkek çocuğu kaydedilmiştir. Aynı şekilde 3 erkek çocuklu hanelere bakılırsa, Danişmend'de 13, Koyuneri'de 13, Ilıca'da 11, Şamlı'da 8, Evciler'de 5 ve Akbaş'da 5 hanede 3'er erkek çocuk olduğu görülür. Evciler'de 4, Danişmend'de 3, Şamlı'da 2, Akbaş'da 1 ve Koyuneri'de 1 hanede 4 çocuk bulunmakta, Ilıca'da ise 4 erkek çocuğu olan hane yoktur. Çok az miktarda da olsa 5 ve 6 erkek çocuğun bulunduğu hanelerde yok değildir. Danişmend, Akbaş ve Koyuneri'de 1'er hanede 5'er adet erkek çocuk ve yine Danişmend'de 1 hanede 6 adet erkek çocuğu tespit edilmiştir.⁴²

Tablo genel olarak değerlendirilirse, hiç erkek çocuğun kaydedilmediği hane sayısı 274 hane ile en fazladır. Bu durum yine yaşı küçük ya da bekâr hane reislerinin olduğunu ve de kız çocuklarının varlığını akla getirmelidir. 1 erkek çocuklu hanelerin toplamı 192, 2 erkek çocuklu hanelerin toplamı 136, 3 erkek çocuklu hanelerin toplamı 55, 4 erkek çocuklu hanelerin toplamı 11, 5 erkek çocuklu hanelerin toplamı 3 ve 6 erkek çocuğunun kayıtlı olduğu sadece 1 hane bulunmaktadır.

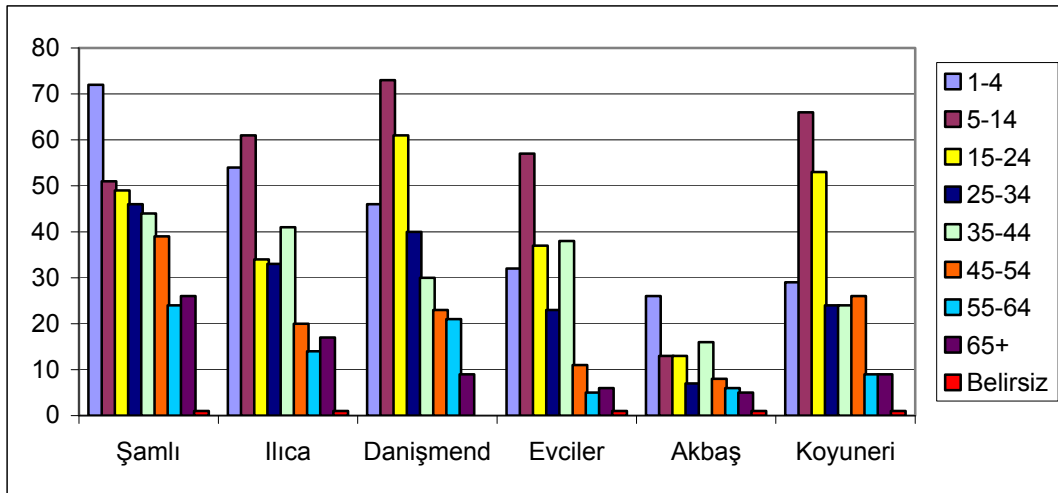
⁴² BOA. ML. VRD. TMT. Nr.7230, s. 48.

Nüfus konusu hakkında ele alınacak bir diğer husus yaş konusudur. Daha önce de üzerinde durulduğu gibi Balıkesir'e ait Temettuât Defterlerinin içerisinde farklılık gösteren Balya Temettuât Defterleri bu bakımdan orijinal bir özelliğe sahiptir. Şimdi bu özellikten yararlanarak elde edilen bulguların değerlendirmesinin şekil ve çizelgeler ışığında nasıl bir fikir oluşturacağı izlenebilir.

Çizelge 7. Köylerdeki Erkek Nüfusun Yaş Dağılımı

KÖYLER	YAŞ DAĞILIMI									TOPLAM
	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Belirsiz	
Şamlı	72	51	49	46	44	39	24	26	1	352
Ilıca	54	61	34	33	41	20	14	17	1	275
Danişmend	46	73	61	40	30	23	21	9	0	303
Evciler	32	57	37	23	38	11	5	6	1	210
Akbaş	26	13	13	7	16	8	6	5	1	95
Koyuneri	29	66	53	24	24	26	9	9	1	241
TOPLAM	259	321	247	173	193	127	79	72	5	1476
YÜZDE %	17,5	21,7	16,7	11,7	13	8,6	5,5	5	0,3	100

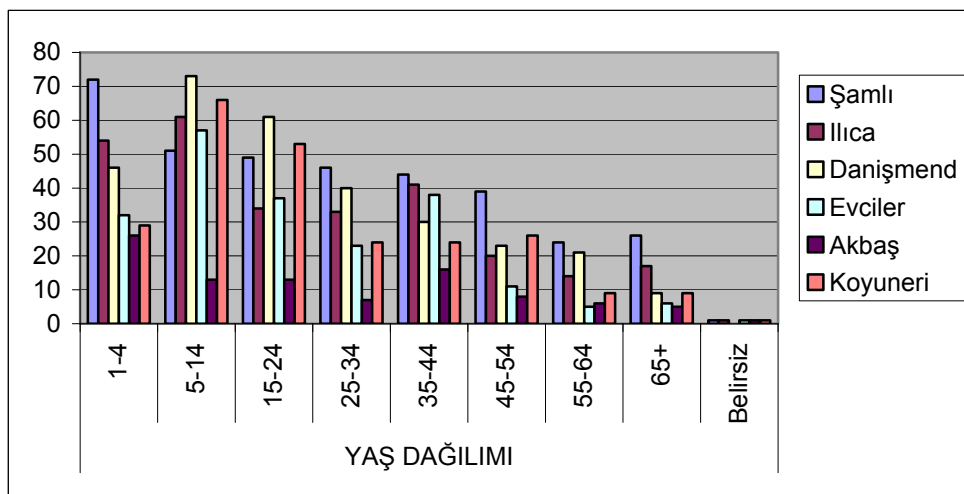
Defterlere köylerin tüm erkek nüfusunun kayıtlı olduğu düşünülürse; 1840 yılında köylerin erkek nüfusu Şamlı'da 352, Danişmend'de 303, Ilıca'da 275, Koyuneri'nde 241, Evciler'de 210 ve Akbaş'da 95 kişidir. Yine şekillerden hareketle köylerdeki erkek nüfusunun genç bir yapıya sahip olduğu söylenilebilir. Ancak burada farklı bir durum dikkat çekmektedir. Genç nüfus olarak nitelendirilen 0–20 yaş arasındaki erkek sayısı Şamlı, Danişmend ve Koyuneri köylerinde 35–44 yaş arası erkek nüfustan hayli fazla iken Ilıca, Evciler ve Akbaş köylerinde durum farklılık arz etmektedir. Bu köylerde 1–14 yaş arası erkek nüfusu fazla iken 15–34 yaş arası nüfus 35–44 yaş arası nüfustan oldukça düşüktür. Bu durum akla göç olgusunu getirmektedir. Ancak bunu açıklayacak herhangi bir belgeye vâkıf değiliz.

Şekil 2. Köylere Göre Yaş Dağılım Oranları

Köyler kendi arasında değerlendirilirse; 1–4 yaş arası nüfusun Şanlı ve Akbaş'da diğer gruplara göre en fazla olduğu görülür. 5–14 yaş aralığına bakılırsa Ilica, Danişmend, Evciler ve Koyuneri'de en fazla olduğu anlaşılır. Bu da demek oluyor ki Şanlı ve Ilica'da ki erkek çocukları Danişmend, Evciler, Koyuneri ve Akbaş'da ki erkek çocuklarından genel olarak daha küçüktür.

Genç nüfusu içine alan ilk üç grup yaş aralığı değerlendirilirse Şanlı, Danişmend ve Koyuneri'de en fazla olduğu görülür. Diğer köyler Ilica, Evciler ve Akbaş'ta ise ilk iki grup yani 1–4 ve 5–14 fazla iken farklı olarak 35–44 yaş grubu da fazladır. Bunun genel değerlendirmesi aşağıdaki gibidir.

Şekil 3. Köylere Göre Karşılaştırmalı Yaş Dağılımı

Köylere göre yaş dağılımının daha açık anlaşılabilmesi için yüzdeleri alınmış son durum aşağıdaki çizelgede takip edilebilir.

Çizelge 8. Yaşların Yüzdelerle Dağılımı

KÖYLER	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Belirsiz
Şamlı	20	14,6	14	13	12,7	11	6,9	7,5	0,3
Ilıca	19,7	22,2	12,4	12	14,9	7,3	5	6,2	0,3
Danişmend	15,2	24	20	13,3	9,9	7,6	7	3	0
Evciler	15,3	27,2	17,7	10,9	18	5,3	2,4	2,8	0,4
Akbaş	27,4	13,6	13,6	7,4	16,9	8,5	6,3	5,3	1
Koyuneri	12	27,4	22	9,9	9,9	10,8	3,8	3,8	0,4

Çizelge 9. Hane Reislerinin Yaş ve Yüzdelerle Dağılımı

KÖYLER	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Belirsiz	TOPLAM
Şamlı	0	4	9	25	39	36	24	26	0	163
Ilıca	0	2	12	21	36	20	13	17	1	122
Danişmend	1	4	18	29	29	23	21	9	0	134
Evciler	0	3	14	23	38	12	4	6	1	101
Akbaş	1	0	4	4	16	8	6	5	1	45
Koyuneri	0	2	17	20	23	26	9	9	1	107
TOPLAM	2	15	74	122	181	125	77	72	4	672
YÜZDE %	0,3	2,2	11	18,2	26,9	18,6	11,5	10,7	0,6	100

Yaş konusunda son olarak ele alınan husus hane reislerinin durumudur. Buna göre Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler ve Akbaş'ta ki hane reislerinin çoğunluğu 35-44 yaş aralığındadır. Koyuneri'de ise hane reisleri en çok 45-54 yaş aralığındadır. Tüm köylerin toplamı göz önüne alındığında 35-44 yaş arası hane reislerinin sayısı 181'dir. 45-54 yaş arası hane reisleri 125 kişi, 25-34 yaş arası 122, 55-64 yaş arası 77, 15-24 yaş arası 74, 65 ve üstü yaşlarda 72, 5-14 yaş arası 15, 1-4 yaş arası 2 ve yaşı belli olmayan 4 adet hane reisi bulunmaktadır. Bu rakamlar değerlendirilirse 17 hane reisinin daha çocuk yaşta olduğu görülür. 74 hane reisi çocuk ve genç arası olarak adlandırılan yaştadır. 122 hane reisi ise genç yetişkindir. 181 hane reisi yetişkin, 125 hane reisi orta yaşlı, 77 hane reisi orta yaş üstü ve 72 hane reisi yaşlı olarak sınıflandırılabilir.

4.2.2. Aile ve Sülale İsimleri

Aile ve sülale isimleri kişinin geldiği soyu belirtmek için kullanılırlar. Yani bir nevi günümüzdeki soyadı işlevini görürler. Bu isimler, kişilerin dedelerinin ya da babalarının isimlerini, mesleklerini, geldikleri yerleri ya da etnik kökenlerini belirttiği tahmin edilmektedir. Ayrıca kişilerin statülerini belirten aile ve sülale isimleri vardır. Çizelgelerdeki aile ve sülale isimlerinin karşısındaki sayılar, aynı aile ve sülale ismini alan hane sayılarını göstermektedir.

Çizelge 10. Şamlı Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Abdullahoğlu	1
Ademoğlu	1
Akçaoğlu	1
Balhasanoğlu	1
Bekaroğlu	1
Berberoğlu	1
Çerağlı (?)	4
Çanak(da)oğlu	1
Çatakoğlu	1
Çobanoğlu	1
Çöreoğlu	1
Çukaoğlu	1
Dağlıoğlu	2
Dalboyunoğlu	1
Dekelioğlu	2
Demircioğlu	1
Derelioğlu	1
Deryaoğlu	1
Devecioğlu	2
Donoğlu	1
Duroğlu	1
Ekşioğlu	1
Emirlioğlu	1
Eskicioğlu	1
Feneroğlu	1
Gargaoğlu	2
Gargioğlu	2

Gedikoğlu	1
Göçgüncüoğlu	2
Gökmenoğlu	2
Hacıalioğlu	6
Hacıbeyoğlu	1
Hacıhasanoğlu	2
Hacımehmedoğlu	1
Hacıoğlu	1
Hacıömeroğlu	1
Ilıcalı Karaibrahimoğlu	1
İmamoğlu	1
İsaoğlu	2
İsapaşaoğlu	1
Karahasanoğlu	1
Karaishakoğlu	1
Karaköseoğlu	1
Karamusaoğlu	1
Karasafoğlu	1
Karasakallıoğlu	2
Karslıoğlu	1
Kartaloğlu	2
Kazoğlu	1
Kılıçoğlu	1
Kıloğlu	1
Kırtıkoğlu	3
Kısasakallıoğlu	1
Kocaahmedoğlu	1
Kocaefeoğlu	1
Kocaoğlanoğlu	2
Kocapaşa	1
Kocasalıhoğlu	1
Kocaoğlu	2
Kocauzunoğlu	1
Kökçüoğlu	2
Köseoğlanoğlu	1
Köseoğlu	1
Kuruoğlu	3
Kuşoğlu	1
Lazoğlu	1
Macaroğlu	1
Manavoğlu	2
Marangozoğlu	1
Mazioğlu	1
Mecidoğlu	1
Mehmedoğlu	1

Muradoğlu	3
Musaoğlu	1
Mustafapaşaoğlu	1
Okluoğlu	1
Ormancioğlu	1
Osmanoğlu	1
Sakaoğlu	2
Sakioğlu	1
Senakçioğlu (?)	1
Sarioğlu	1
Sarisakaloğlu	1
Tekelioğlu	1
Tırnaksızoğlu	1
Tokadcioğlu	1
Tokadlioğlu	1
Topalabdullahoğlu	1
Topalemiratioğlu	1
Topaloğlu	1
Tokadıoğlu	1
Yahşioğlu	1
Yalcıarlı	1
Yamukoğlu	1
Yörükoğlu	2
Zeytunoğlu	1

şamlı köyüne ait çizelge incelendiğinde 77 adet farklı sülale ismi bulunmaktadır. Ancak bu durumdan 77 farklı ailenin köyde yaşamakta olduğu çıkarılamaz. Çünkü bir köyde bu kadar fazla birbirinden farklı sülalenin olması mümkün değildir. Bu isimlerin aynı aileden olsa da farklı özelliklere sahip kişileri ifade ettiği söylenebilir. İsimler içerisinde, büyük dedenin ya da babanın isminin olduğu tahmin edilen çok sayıda aile ismi bulunmaktadır. Yine yapılan mesleğin getirdiği “Berberoğlu, Çobanoğlu, Devocioğlu” gibi aile isimlerine rastlanmaktadır. Aynı şekilde fiziksel özellikleri belirten “Sarioğlu, Sarisakaloğlu, Kısasakaloğlu” gibi aile isimleri bulunmaktadır. Etnik kökeni belirten “Macaroğlu, Manavoğlu” gibi aile isimlerine de rastlanmaktadır. Kişilerin hangi şehirden geldiğini belirten “Tokadıoğlu, Karslioğlu” gibi aile isimleri de çizelgeden anlaşılmaktadır. Ayrıca haç farızasını yerine getiren kişilere verilen isimden ziyade hatırlı kişiler için kullanıldığı düşünölen “Hacı”

ile başlayan fazla miktarda aile ismi vardır. Bunlardan bazıları “Hacı Alioğlu, Hacı Beyoğlu, Hacı Oğlu” dur.

Günümüzde Őamlı’da yaşamakta olan kiŐilerin soyadları arasında çizelgedeki aile isimleri ile benzerlik gösterenler mevcuttur. Bunlar Yörük, Okyay, Dalboy, Duran, Kocaer, Köse, Demir, Kuruca, Macit, KocabaŐ, Akçalı, Sarı, Kılıčkaya, Yumuk, Çoban’dır.

Çizelge 11. Ilıca Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Ahmedoğlu	1
Akçaoğlu	1
Alioğlu	1
Alipaşaoğlu	2
AŐçiođlu	1
Bacaksızoğlu	2
Bekiroğlu	1
Berberoğlu	2
Cabbaroğlu	5
Canpuloğlu	1
Çakırhasanoğlu	1
Çakırmehmedoğlu	1
Çakıroğlu	1
Dağlıoğlu	1
Derelioğlu	3
Dervişoğlu	2
Durmazoğlu	2
Emirahmedoğlu	2
Emirhüseyinoğlu	1
Emiroğlu	3
Eskioğlu	1
Evsarcıoğlu	1
Eyüboğlu	2
Gaygusuzoğlu	1
Gemalmazoğlu	1
Girgözoğlu	1
Gökmenoğlu	2
Gülekenoğlu	1
Gülmezoğlu	1
Hacıabdioğlu	1
Hacıahmedoğlu	1

Hacıdemircioğlu	1
Hacıbrahimoğlu	2
Hacıoğlu	2
Hardaloğlu	1
Hocaoğlu	1
Hüseyinpaşaoğlu	1
İmdadoğlu	1
Kapucuoğlu	3
Karaademoğlu	1
Karabaşoğlu	1
Karahasanoğlu	1
Karaoğlanoğlu	1
Karapaşaoğlu	1
Keçioğlu	2
Kedioğlu	2
Kocabıyıkioğlu	1
Koyunoğlu	2
Kösemahmudoğlu	1
Kulakoğlu	1
Kulaksızoğlu	1
Küçükhalioğlu	2
Küçükmehtedoğlu	1
Mehmedpaşaoğlu	1
Mollahasanoğlu	2
Mollaömeroğlu	1
Osmanoğlu	3
Ovalioğlu	5
Sağiroğlu	1
Sariahmedoğlu	1
Sepetçioğlu	1
Sıvacioğlu	1
Yusufoğlu	1

Ilıca köyünde de benzer durum söz konusudur. Yine aile büyüğü, meslek ve fiziksel özelliklerden yararlanılarak oluşturulmuş aile isimleri bulunmaktadır. Bunlardan “Ahmedoğlu, Alioğlu” aile büyüğünden, “Aşçıoğlu, Sıvacioğlu” meslekten ve “Çakıroğlu, Kulaksızoğlu” da fiziksel özellikten yararlanılarak verilmiş aile isimleridir. Ilıca’da ayrıca farklı olarak dini nüfuzu olan kişileri ifade eden “Molla” aile ismi yer almaktadır. Yine günümüzde Ilıca’da yaşayan bazı ailelerin soyadlarıyla benzer aile isimleri bulunmaktadır. Bunlar “Dağ, Köse, Durmaz, Çakır, Dereli, Ovalı ve Can” dır.

Çizelge 12. Danişmend Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Abdioğlu	1
Abdurrahmanoğlu	1
Ahmedoğlu	1
Akbaşoğlu	1
Akbıyıkoglu	1
Akçaoğlu	1
Alioğlu	3
Arabacıoğlu	2
Arıkoğlu	2
Aşıkoglu	1
Ayvacioğlu	1
Ayvazoğlu	2
Azgınoğlu	1
Balioğlu	4
Berberoğlu	2
Bostanoğlu	1
Budakoğlu	3
Caferoğlu	1
Çarbıcioğlu	1
Dedeoğlu	1
Delioğlu	1
Dizmanoğlu	1
Emirmehmedoğlu	1
Emiroğlu	1
Hacıoğlu	3
Hasanoğlu	1
Hüseyinpaşaoğlu	2
İkizoğlu	1
İmamoğlu	2
İsaoğlu	2
Kadıoğlu	2
Kansuzoğlu	1
Karaabdullahoğlu	1
Karagözoğlu	1
Karakaşoğlu	1
Karayusufoğlu	2
Kethudaoğlu	1
Kocamustafaoğlu	1
Köseoğlu	1
Kulyusufoğlu	1
Kurtçuoğlu	2
Kuruoğlu	1

Macaroğlu	1
Mahmudoğlu	2
Mollaahmedoğlu	1
Mollahasanoğlu	2
Muradoğlu	1
Musaoğlu	3
Osmanoğlu	1
Osmanpaşaoğlu	3
Paşaoğlu	1
Saçlıoğlu	1
Sakallıoğlu	2
Sariimamoğlu	1
Sarımustafaoğlu	1
Sarioğlu	1
Semercioğlu	1
Sünnetçioğlu	1
şaylakoğlu	1
Tataroğlu	1
Tosunoğlu	1
Usluoğlu	1
Yamukoğlu	1

Diğer köylerde olduğu gibi Danişmend'de de aile isimlerinde aynı özellikler mevcuttur. Örneğin "Abdioğlu, Ahmedoğlu" aile büyüğünden, "Akbyıkoğlu, Köseoğlu" fiziksel özellikten, "Berberoğlu, İmamoğlu" meslekten, "Tataroğlu, Macaroğlu" etnik kökenden yararlanılarak kullanılan aile isimleridir. Ancak günümüzde bu aile isimlerine benzer soyadlarının olup olmadığını bilmemekteyiz.

Çizelge 13. Evciler Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Akçaoğlu	1
Akmısırlıoğlu	2
Bulamaoğlu	2
Çakalıoğlu	1
Çarmıhoğlu	1
Çavuşoğlu	2
Değirmencioğlu	2
Dülgaroğlu	1
Hacioğlu	2

Hasanpaşaoğlu	1
Hayrioğlu	1
İmamoğlu	3
Kadioğlu	2
Karaoğlanoğlu	1
Karaoşmanoğlu	1
Kaşıkcıoğlu	2
Kavaloğlu	1
Kocaoğlu	2
Kocaosmanoğlu	2
Köseoğlu	1
Kundakçioğlu	1
Macaroğlu	1
Manavoğlu	3
Marazoğlu	2
Mollamusaoğlu	2
Mollaoğlu	1
Muradoğlu	1
Otluoğlu	2
Semercioğlu	2
Semercioğlu	1
Serdaroğlu	1
Seyfioğlu	4
Yolcu	1
Yusufoğlu	1
Yusufpaşaoğlu	3

Evciler köyünde de aile büyüğü isminden “Hasanpaşaoğlu, Muradoğlu”, icra edilen meslekten “Kadioğlu, İmamoğlu”, fiziksel özelliklerden “Köseoğlu, Kocaoğlu”, etnik kökenden “Macaroğlu, Manavoğlu” gelen aile isimleri mevcuttur. Dini nüfuzu temsil eden “Mollaoğlu, Mollamusaoğlu” gibi aile isimleri de vardır. Günümüzde Evciler köyünde hala kullanılmakta olan aile isimleri vardır. Bunlar; “Çavuş, Hacıoğlu, İmamoğulları, Karaoğlan, Köseoğulları ve Semercioğlu” dur.

Çizelge 14. Akbaş Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Alibeyoğlu	1
Delioğlu	1
Deliosmanoğlu	1
Eyüboğlu	1
Kapusizoğlu	1
Karabeşiroğlu	1
Karakuruoğlu	1
Karamehmedoğlu	1
Karapaşaoğlu	1
Karasüleymanoğlu	1
Katırcıoğlu	1
Kazaklıoğlu	1
Kazlıkoğlu	1
Kısaalioğlu	1
Kocabaşoğlu	1
Kocamusaoğlu	1
Kocamustafaoğlu	2
Köseoğlu	1
Kuloğlu	1
Nasuhpaşaoğlu	1
Sarıpaşaoğlu	1
Yağcıpaşaoğlu	1
Yağlıoğlu	1
Yangınoğlu	4

Akbaş, hane sayısı ve nüfus olarak en küçük köy olduğundan buradaki aile isimleri de daha azdır. Ancak yine de aile büyüğünden “Alibeyoğlu, Eyüboğlu” gibi ve fiziksel özelliklerden “Kısaalioğlu, Köseoğlu” gibi aile isimleri bulunmaktadır. Ayrıca köyde ileri gelen kişiler için de “Sarıpaşaoğlu, Nasuhpaşaoğlu” gibi içinde “Paşa” kelimesi geçen aile isimleri, çok sayıda bulunmaktadır. Akbaş Köyünde günümüzde yukarıda yer alan aile isimlerine benzer soyadlarının bulunup bulunmadığını bilemiyoruz.

Çizelge 15. Koyuneri Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Abdioğlu	1
Ahmedoğlu	1
Ahmedpaşaoğlu	1
Ballıoğlu	3
Bostancıoğlu	1
Celeboğlu	1
Çapudoğlu	2
Çobanoğlu	4
Dervişoğlu	1
Dilsizoğlu	1
Emirhasanoğlu	2
Hacıberberoğlu	1
Hacıdavudoğlu	1
Hacıoğlu	2
Hacıyusufoğlu	1
İncealioğlu	1
İslamoğlu	1
İzmirlioğlu	1
Kanıkoğlu	1
Karahasanoğlu	1
Karaibrahimoğlu	1
Karakaşoğlu	2
Karamahmudoğlu	1
Karamollaoğlu	1
Karaşaylıkoğlu	1
Karaşlıkoğlu	1
Kerimoğlu	1
Kocaahmedoğlu	1
Kocahüseyinoğlu	1
Kocaibrahimoğlu	1
Kocamahmudoğlu	1
Kocamollaoğlu	1
Kökçüoğlu	1
Köknanoğlu	1
Köseoğlu	1
Kundakçioğlu	1
Küçükcalioğlu	1
Medetoğlu	1
Millioğlu	1
Mollaabdullahoğlu	2
Mollahasanoğlu	1
Mollakıroğlu	1

Mollamustafaoğlu	1
Mollaoğlu	1
Musapaşaoğlu	2
Odabaşı	1
Ormanoğlu	1
Ovacıoğlu	1
Ovalıoğlu	1
Öksüzoğlu	3
Ömeroğlu	2
Sanatçioğlu	1
Sarıoğlu	5
Satıkoğlu	1
Softaoğlu	2
Südoğlu	1
Şeyhoğlu	1
Tellioğlu	2
Tırbacıoğlu	1
Tiryakioğlu	1
Topçuoğlu	1
Umurcakoğlu	1
Urgancıoğlu	1

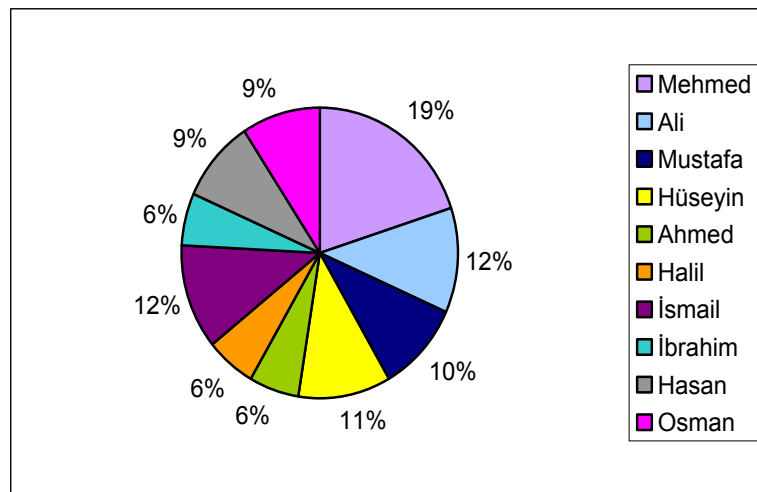
Son olarak ele alınan Koyuneri’de de çok fazla aile ismi bulunmaktadır. Özellikle “Kara, Koca ve Molla ile başlayan aile isimleri çoğunluktadır. “Kara” ile başlayan 7, “Koca” ile başlayan 5, “Molla” ile başlayan 5 adet aile ismi vardır. Diğer aile isimleri özellik olarak diğer köylerden farklı değildir. Ancak “Derviş, Şeyh ve Softa” gibi dini hayat içerisinde nüfuzlu olan kişilerin soyundan gelenleri ifade eden aile isimleri de bulunmaktadır. Koyuneri’ de günümüzde kullanılan soyadlarına ilişkin bilgilere vâkıf değiliz.

4.2.3. Şahıs İsimleri

Çizelge 16. En Çok Kullanılan Hane Reisi İsimleri

İSİMLER	KÖYLER						TOPLAM
	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ	
Mehmed	24	22	21	25	8	18	118
Ali	14	16	14	8	3	13	68
Mustafa	12	14	14	6	7	13	66
Hüseyin	13	9	3	10	8	5	48
Ahmed	7	17	10	4	2	7	47
Halil	7	6	16	3	1	12	45
İsmail	14	14	6	4	1	4	43
İbrahim	7	3	10	10	3	7	40
Hasan	11	6	2	8	1	3	31
Osman	11	3	4	5	4	3	30

Yukarıdaki çizelgeye göre en fazla kullanılan isim 118 kişi ile Mehmed'dir. Sonra sırasıyla Ali, Mustafa, Hüseyin, Ahmed, Halil, İsmail, İbrahim, Hasan ve Osman gelmektedir.⁴³ Görüldüğü gibi isimler İslam kültürünün izlerini taşımaktadır. Öncelikli olarak Hz. Muhammed'in isimleri yani "Mehmed ve Mustafa" gelir. Daha sonra Hz. Muhammed'in damadı Ali ve torunlarından Hüseyin gelmektedir. En son olarak da Halife Osman'ın yer aldığı görülür.

Şekil 4. En Çok Kullanılan Hane Reisi İsimlerinin Oranları

⁴³ Bu sonuca benzer bir çıkarım için bkz. Selahittin Özçelik, XIX. Yüzyılda Honas Kazasında Sosyal ve Ekonomik Hayat, Isparta 2005, Fakülte Kitabevi, s. 42-43.; Mesut Kocaman, "1845 (H. 1261) Tarihli Temettuat Defterlerine Göre Hüdavendigar Eyaleti Kütahya Kazası Tavşanlı Nahiyesine Bağlı Moymul Tepecik ve Kara Köylerinin İktisadi ve İctimai Durumu", Basıılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2006, s. 47.

Aslında köylerin genel isim değerlendirilmesi yapıldığında 46 farklı isim olduğu belirlenir. Bu da isim çeşidinin az olduğunu göstermektedir. Köylerde az rastlanan isimler ise “Murad, Derviş, Kanber, İsa, Feyzullah, Nurullah” dır. Köylerde iki isimli kişilere çok nadir bulunmasıdır. İki ayrı kelimedenden oluşan tek isim ise “Mehmed Ali” dir. Bu ismi taşıyan Şamlı’da 4 ve Ilıca’da 1 kişi vardır.

4.2.4. Unvan ve Lakaplar

Çizelge 17. Köylerde Kullanılan Unvan ve Lakaplar

	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
Adalı	1					
Ağcalı					1	
Âmâ		2				
Aşık	1					
Ayvaz			1			
Balıkesrî		1				
Çakır	1			1		1
Çekirgeci	1					
Çolak	1					
Deli	1	1	2	1	2	
Dilsiz		2				
Efendi		3		2		1
El-Hacc		3				
Hacı	3	2	2	5		5
İkiz					1	
Kabak						1
Kambur		1				
Kara	1		4	2	1	
Karadenizli			1			
Karasarık	1					
Kırkılı	1					
Koca	1	2	2	1	1	
Köse		1	1			
Kuru			1			
Küçük		1				
Kütahyalı			1			
Molla	3	4	7	2		8
Pamuk	1					
Sağır		1				
Sakat		1				
Sarı			1	1	1	
Satık						1
Topal	1					1

Topal Hacı	1					
Tüysüz	1					
Yörük		2				

Köylerde kullanılan unvan ve lâkaplara gelince, genel olarak insanların fiziksel özelliklerine, geldikleri şehre ya da yere, statülerine ve etnik kökenlerine göre bir takım unvan ve lakapları olduğu görülmektedir. Bunların içerisinde en çok lakap fiziksel özelliklere göre verilenlerdir. Âmâ, Çakır, Çolak, Dilsiz, Kabak, Kanbur, Kara, Koca, Köse, Kuru, Küçük, Sağır, Sakat, Sarı, Topal ve Tüysüz bu tür lakaplardandır.

Lakaplarda kişilerin geldikleri şehirleri ya da yerleri ifade eden lakaplar ise; Adalı, Ağcalı, Balıkesrî, Karadenizli ve Kütahyalı'dır.

Statüye göre ise; Efendi, El-Hacc, Hacı ve Molla'dır. Bu lakaplardan "Efendi" ulema sınıfından olan kişileri belirtmek için kullanılıyor olabilir. Ya da manevi anlamda nüfuz sahibi kişileri ifade ediyor olabilir. "El-Hacc ve Hacı" hacca gitmiş gelmiş ya da dini açıdan nüfuzlu kişileri ifade eder. Yine "Molla" da aynı şekilde dini ve manevi açıdan nüfuz sahibi kişilere verilen unvanlardır.

Etnik kökenle alakalı olarak sadece "Yörük" lakabı kullanılmıştır.

Lâkaplar içerisinde yukarıda bahsedilen gruplara girmeyenler de mevcuttur. Örneğin, Aşık, Ayvaz Çekirgeci, Deli, İkiz, Kırklı ve Satık lakaplarından "Aşık" saz üstadı ya da iyi saz çalan kimse anlamında kullanılıyor olabilir. "ikiz" lâkabı ise bu lakaba sahip kişinin, babasının ya da dedesinin ikiz kardeşinin olduğunu ifade etmektedir.

Sonuç olarak lâkaplar, lakabı taşıyan kişinin özelliklerini ifade ettiği gibi, babasından ya da dedesinden gelen lâkapları da taşıdığı söylenilebilir.

4.2.5. Şahısların Fiziksel Özellikleri

Eldeki kaynaklardan çıkarılabilecek diğer bir bilgi ise haneye kayıtlı erkek nüfusun boy ve tipine ilişkin bulgulardır. Aşağıda yer alan çizelgede

“uzunca” boylular uzun boylular toplamına dâhildir. Tip kısmında ise “ak” başlığına “kır”, köse başlığına “az” ve “ter”⁴⁴ başlığına “müzellef”⁴⁵ dâhildir.

Çizelge 18. Köylerdeki Erkeklerin Fiziksel Özellikleri

KÖYLER	Boy Özellikleri				Tipik Özellikler							
	Uzun	Orta	Kısa	TOPLAM	Esmer	Kumral	Sarı	Ak	Köse	Ter	Şabb-ı Emred	TOPLAM
Şamlı	51	96	11	158	11	32	21	64	21	6	4	159
Ilıca	51	69	0	120	33	12	11	32	19	12	3	122
Danişmend	24	95	12	131	33	19	24	34	4	13	3	130
Evciler	32	68	0	100	36	21	7	23	5	6	5	103
Akbaş	8	36	0	44	9	8	7	17	0	1	2	44
Koyuneri	55	49	1	105	24	10	24	34	7	5	2	106
TOPLAM	221	413	24	658	146	102	94	204	56	43	19	664

Çizelge incelendiğinde haneler kayıtlı erkek nüfusun genelde orta boylu olduğudur. Toplamda 413 kişi orta boyludur. Buna karşılık 221 kişi uzun boylu, 24 kişi de kısa boyludur. Kişilerin boy dışındaki tipik özelliklerine bakılırsa 146 kişinin esmer olduğu görülür. Esmer kişileri 102 ile kumral kişiler ve 94 ile sarışın kişiler izlemektedir. Köylerde genel toplama bakılırsa orta yaşlı ve yaşlı kişilerin çoğunlukta olduğu görülür. 204 kişi ak veya kır sakallı ya da bıyıklı olarak kaydedilmiştir. Ter bıyıklılar yani gençler 43 kişidir. Şâbb-ı Emred⁴⁶ olarak nitelendirilen grup ise 19 kişidir. Ancak şu belirtilmelidir ki kişisel nitelikleri ele alınan kişiler daha çok hane reisleridir. Hane reisleri dışındaki kişilerle ilgili çok az miktarda bulguya yer verilmiştir.

Köyler tek tek analiz edilirse Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler, ve Akbaş'ta orta boyluların çok miktarda olduğu görülür. Ancak Koyuneri'de uzun boylular, orta boylulardan bir miktar fazladır. Kısa boylulara gelince; Danişmend'de 12, Şamlı'da 11 ve Koyuneri'de 1 adet kısa boylu kişi

⁴⁴ Ter; yeni terlemiş, yeni çıkmış, ter bıyık; henüz çıkmış bıyık. Bkz. Şems Sami Kâmus-ı Türkî, İstanbul 2001, Çağrı Yayınları, s. 392.

⁴⁵ Müzellef; yüzünde yeni yeni tüyler çıkan. Bkz. Ferit Devellioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları s. 792.

⁴⁶ Şâbb-ı emred; henüz sakalı, bıyığı çıkmamış olan genç. Bkz. Ferit Devellioğlu Ferit Devellioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları s. 974

bulunmaktadır. Ilıca, Evciler ve Akbaş'da kısa boylu olarak kayıtlı kimse bulunmamaktadır.

Boy dışındaki özelliklere gelince Şamlı'da 32 kişi kumral, 21 kişi sarışın ve 11 kişi esmerdir. Ilıca'da 33 kişi esmer, 12 kişi kumral, 11 kişi ise sarışındır. Danişmend'de 33 kişi esmer, 24 kişi sarışın ve 19 kişi kumraldır. Evciler'de 36 kişi esmer, 21 kişi kumral ve 7 kişi sarışındır. Akbaş'ta esmerler 9, kumrallar 8 ve sarışınlar 7 kişidir. Koyuneri'de esmer ve sarışınlar 24'er kişi ve kumrallar 10 kişidir.

Aksakallı ve kır sakalları içine alan grup incelenirse, Şamlı'da 64 kişi, Danişmend'de 34 kişi, Koyuneri'de 34 kişi, Ilıca'da 32 kişi, Evciler'de 23 kişi ve Akbaş'da 7 kişi bu gruba girmektedir.

4.2.6. Mesleki Yapı

XIX. yüzyıl Osmanlı ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Buradan hareketle mesleki yapının da bu yönde şekillendiği söylenebilir. Eldeki kaynaklardan görüldüğü üzere meslek çeşitliliğinden bahsetmek pek de mümkün değildir. Aşağıdaki çizelgeden bu durumu açıkça izlemek mümkündür.

Sadece hane reislerinin mesleklerinin ele alındığı çizelge incelenirse; bakırcı, berber, çoban, demirci, eskici, hatib, imam, kâhya, kethûda,⁴⁷ mekteb hocası, hane reisi sayısı toplamda 35 kişidir.

Bunlar dışında kalan asker, muhtar, muhtar-ı evvel,⁴⁸ muhtar-ı sâni,⁴⁹ talebe, topçu olarak kaydedilen hane reislerinin asıl mesleklerinin çiftçilik olduğu tahmin edilmektedir. Muhtar, Akbaş hariç diğer köyler Şamlı, Ilıca, Danişmend, Evciler ve Koyuneri'de kaydedilmiştir. Muhtar-ı sâni, Şamlı ve Ilıca'da bulunmaktadır. Muhtar-ı evvel sadece Danişmend'de vardır. Talebe, Şamlı'da 1 adet ve Ilıca'da 4 adettir. Şamlı köyü haricindeki diğer köylerde askerliğini topçu olarak yapan 37 kişi bulunmaktadır. Bunların 12'si Danişmend'de, 9'u Ilıca'da, 8'i Koyuneri'de, 6'sı Evciler'de ve 2 tanesi de Akbaş'da kayıtlıdır. Evciler ve Akbaş' da kayıtlı olan topçular askerliklerini

⁴⁷ Kethûda: Bir daire ve konağın ve yahud bir nev'i umurun idaresine memur olan mutemed adam, emin, vekil. Bkz. Şems Sami Kâmus-ı Türkî, İstanbul 2001, Çağrı Yayınları, s. 1145.

⁴⁸ Muhtar-ı evvel: Birinci, eski muhtar.

⁴⁹ Muhtar-ı sâni: İkinci muhtar.

Kal'a- yi Sultâniyye (Çanakkale)' de yapmaktadırlar. Ancak Danişmend ve Koyuneri' de kayıtlı olan topçuların askerliklerini nerede yaptıkları belirtilmemiştir. Ayrıca Akbaş'a askerliğini Balya Kazası'nda yapan 1 kişi kaydedilmiştir.

Köylerde kayıt altına alınan kişilerin, meslekleri ve görevleri dışında medeni ve ekonomik durumlarına ya da yaşlarına göre de sınıflandırıldığı görülür. Bunlar bekâr, fakir, sabî ve yetim'dir. Buna göre Şamlı'da 1 sabî, Danişmend'de 2 bekâr, 1 sabi ve 1 yetim, Evciler'de 1 sabî, Akbaş'da 1 bekâr, Koyuneri'de ise 1 bekâr ve 1 fakir bulunmaktadır.

Çizelge 19. Köylerdeki Meslek Dağılımı

KÖYLER							
MESLEKLER	Şamlı	Ilıca	Danişmend	Evciler	Akbaş	Koyuneri	Toplam
Bakırcı	1						1
Berber	1		2	1		1	5
Çoban	3	1	2			2	8
Demirci	1	1	3				5
Eskici						1	1
Fakir						1	1
Hatib	1	1	1	1		1	5
İmam	1	2	1			1	5
Kahya					1	1	2
Kethûda			1	1			2
Mekteb Hocası	1						1
Toplam	9	5	11	3	1	7	35

4.3. EKONOMİK YAPI

4.3.1. Arazi Kullanımı

4.3.1.1. Hububat Arazisi

İnceleme alanı olarak ele aldığımız köylerde genel olarak tarım ve hayvancılığa dayalı bir iktisadî yapı göze çarpmaktadır. Bu durum XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin topraklarının genelinde gözlemlenmektedir. Tanzimat ile birlikte her alanda gelişmeyi sağlamak amacıyla yeni

düzenlemeler ve reformlar yapılırken ekonomik yapı ilk olarak göz önünde bulundurulmaktadır. Ekonomik alanda meydana gelen gelişmeler tarımsal alandaki iyileşmelerle çok yakından ilgilidir. Buradan hareketle 1840'lardaki tarımsal yapı ele alınırsa gelenekçi bir karaktere sahip olduğu söylenilebilir. İncelediğimiz köylerde de bu açıkça görülmektedir. Aşağıdaki çizelgede izleneceği gibi; köyler arasında en geniş arazi 5490 dönümlü Şamlı köyünüdür. Koyuneri 1289 dönümlü ikinci sıradadır. Bu sıralamayı Ilıca 1134 dönüm, Danişmend 778,5 dönüm ve Evciler 626 dönüm ile izlemektedir. En az araziye sahip olan köy 407,5 dönümlü Akbaş köyüdür. Köylerde hane başına düşen ortalama ekili arazi Şamlı köyünde 5,2, Ilıca köyünde 2,3, Danişmend köyünde 2,3, Evciler köyünde 5,7, Akbaş köyünde 6,1 ve Koyuneri köyünde 3,5 dönümdür. Köyler arasındaki farklılık daha önce de belirtildiği üzere coğrafi yapının değişkenliğinden kaynaklanmaktadır. Daha düz bir yapıya sahip olan Şamlı, Evciler ve köylerinde ortalama ekili arazi miktarı, daha engebeli bir yapıya sahip olan Ilıca, Danişmend, Akbaş ve Koyuneri köylerinden daha fazladır.

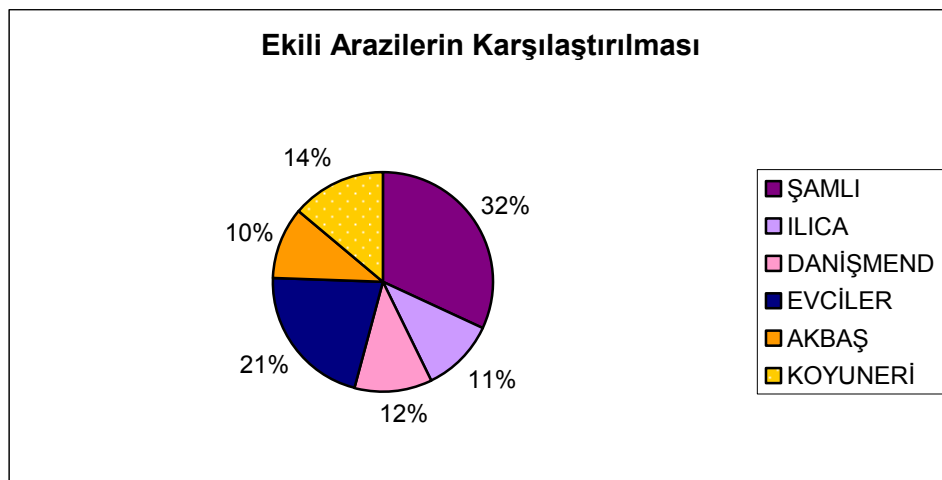
Çizelge 20. Tarım Arazilerinin Hanelere Göre Dağılımı

KÖYLER	Topraksız		1-10 Dönüm		11-25 Dönüm		26-40 Dönüm		41-60 Dönüm		61+ Dönüm		TOPLAM	
	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı	Hane Sayısı	Toprak Miktarı
Şamlı	12	0	19	75,25	38	721	44	1418,75	31	1554	19	1913,75	163	5682,75
Ilıca	5	0	61	382	55	820,5	1	32	0	0	0	0	122	1234,5
Danişmend	3	0	105	570	26	343,5	0	0	0	0	0	0	134	913,5
Evciler	2	0	75	445,5	24	277	0	0	0	0	0	0	101	722,5
Akbaş	3	0	21	108	19	280,5	2	61	0	0	0	0	45	449,5
Koyuneri	4	0	49	327,5	44	664,5	6	169	3	137,5	1	76,5	107	1375
TOPLAM	29	0	330	1908,25	206	3107	53	1680,75	34	1691,5	20	1990,25	672	10377,75

Çizelge 21. Genel Arazi Dağılımı

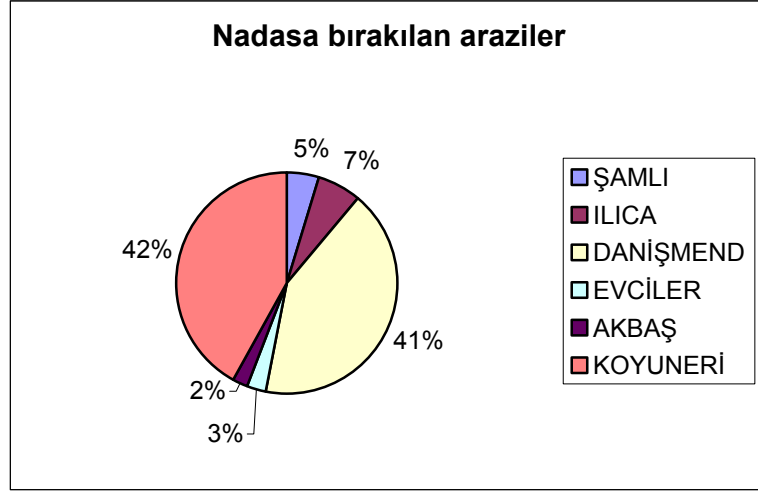
	Hane Sayısı	Ekili Dönüm	Ortalama Ekili Alan	Nadas Dönüm	Kullanılmayan Dönüm	Toplam Dönüm
ŞAMLI	163	859	5,2	47	4584	5490
İLİCA	122	290	2,3	65,5	778,5	1134
DANIŞMEND	134	310	2,3	419	49,5	778,5
EVCİLER	101	576	5,7	28	22	626
AKBAŞ	45	277,5	6,1	20	100	407,5
KOYUNERİ	107	376,5	3,5	421	491,5	1289

Burada kullanılmayan başlığı altında ele alınan topraklar incelediğimiz Temettuât defterlerinde *mezru'* (ekili arazi) ve *halî* (boş ya da nadasa bırakılan arazi) olarak nitelenen araziler dışında kalan topraklardır. Bu toprakların ya tarıma elverişsiz arazileri ya da orman arazilerini sembolize ettiğini söyleyebiliriz.

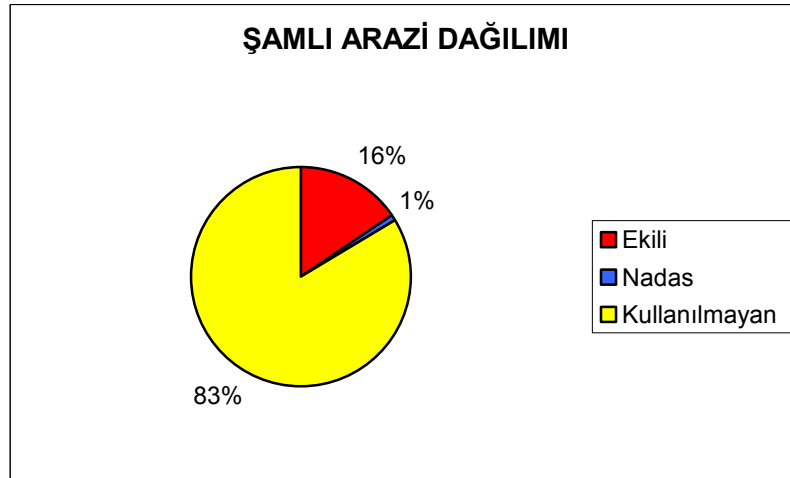
Şekil 5. Köylerdeki Ekili Arazi Oranları

Bir diğer husus da *mezru'* yani ekili araziler dışında *halî* olarak kayıt altına alınmış nadas arazileridir. Aşağıdaki şekilde nadasa bırakılan arazilerin köylere göre oranları verilmiştir. Şekilden de anlaşılacağı üzere nadas araziler en fazla Koyuneri köyündedir. Koyuneri köyünü sırasıyla Danişmend, İlica, Şamlı köyleri izlemektedir. En az nadas araziye sahip olan köy ise Akbaş'dır.

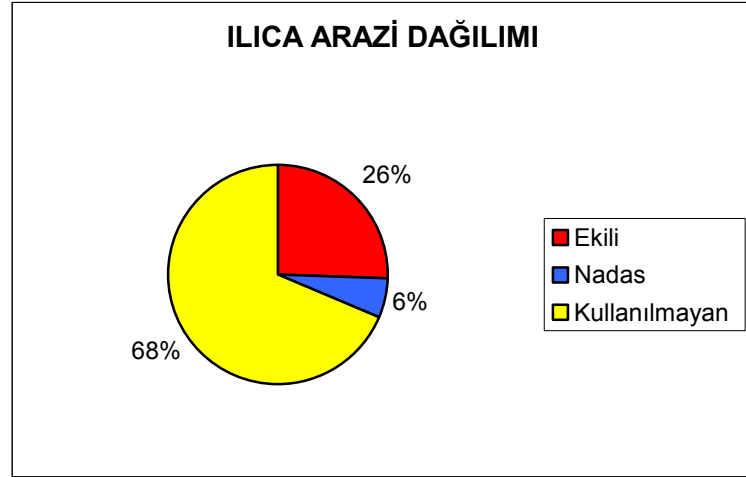

Şekil 6. Nadasa Bırakılan Arazi Oranları

Yukarıda verdiğimiz bilgiler ışığında köylerdeki arazi kullanımını daha ayrıntılı gözler önüne sermek için aşağıdaki şekilleri vermek uygundur.

Şekil 7. Şamlı Köyü Arazi Dağılımı

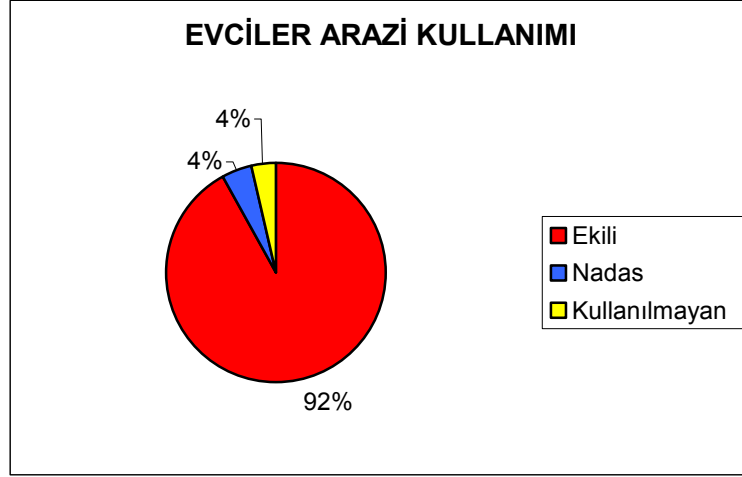

Şekil 8. Ilıca Köyü Arazi Dağılımı

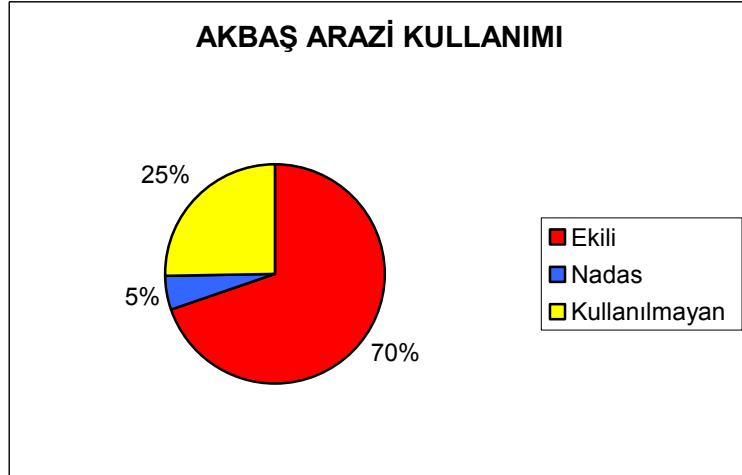
Çizelge 22. Danişmend Köyü Arazi Dağılımı

DANIŞMEND ARAZİ DAĞILIMI				
TOPLAM ARAZİ		Mezru	Hali	Kullanılmayan
Vakıf arazi	Vakıf Olmayan Arazi			
203,5	575	310	419	49,5
778,5		778,5		

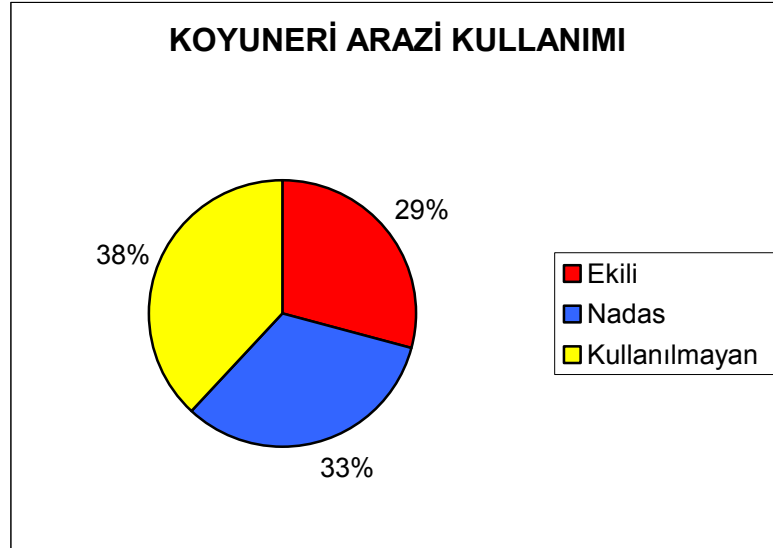
Yukarıdaki çizelgeden de anlaşılacağı üzere çalışmada ele alınan köylerden sadece Danişmend köyünde Vakıf arazilere rastlanmıştır. Vakıf araziler bir karışıklığa mahal vermemek için ayrı ele alınmıştır. Çünkü toplam arazi ekili ve nadasa bırakılmış olmalarına göre bu toplamın içerisine katılmıştır. Buna göre Danişmend köyünde 203,5 dönüm vakıf arazisi bulunmaktadır. Bu arazilerin ne kadarının ekili, ne kadarının nadasa bırakılmış olduğu kesin bilinmemektedir.

Şekil 9. Evciler Köyü Arazi Dağılımı

Şekil 10. Akbaş Köyü Arazi Dağılımı

Şekil 11. Koyuneri Köyü Arazi Dağılımı

Çizelge 23. Şamlı Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

ŞAMLI	DÖNÜM
EYVAN ?	398,5
BERGAN ?	2210,5
KORU	2433
KORU VE BERGAN ?	47,5
EYVAN ? VE BERGAN ?	27,5
AYVARI ?	1
BELİRSİZ	12
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	21

Çizelge 24. Ilıca Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

ILICA	DÖNÜM
CEBECİ ?	734,5
BERGAN ?	251
CEBECİ ? VE BERGAN?	10
BELİRSİZ	2
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	6

Çizelge 25. Danişmend Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

DANIŞMEND	DÖNÜM
AYAZLI	254
ORHANLAR	58,5
VAKIF	196,5
KERDERLİ ?	128
CEBECİ ?	27
BELİRSİZ	16
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	16

Çizelge 26. Evciler Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

EVCİLER	DÖNÜM
AKBAŞ	14
TERKELLİ ?	506
KOCAELİ	5
KUMALIK ?	6
HACILAR	2
ÇAMAVŞAR	17
BELİRSİZ	6
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	3

Çizelge 27. Akbaş Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

AKBAŞ	DÖNÜM
AKBAŞ	328,5
KOCAELİ	28
BELİRSİZ	3
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	7

Çizelge 28. Koyuneri Köyünün Arazilerinin Konum Çizelgesi

KOYUNERİ	DÖNÜM
AYAZLI	882,5
ORHANLAR	157,5
BELİRSİZ	28
TOPRAKSIZ HANE SAYISI	8

Köylerdeki arazilerin mahiyeti yalnızca ekili-nadasa ayrılmış topraklar ve vakıf toprakları olarak sınıflandırılmamıştır. Ayrıca araziler buldukları mevkilere göre sınıflandırılmışlardır. Yukarıdaki çizelgelerde tarlaların bulunduğu mevkii ya da köy belirtilmiştir.

4.3.1.2. Diğer Arazi Çeşitleri

Hububat arazileri dışında toprak kullanımının bir değerlendirilmesi yapılırsa, köylere ait bağ, çayır, bostan ve dut bahçelerinin miktarları önem arz etmektedir. Aşağıdaki tabloya göz atılırsa bütün köylerde bağ olduğu göze çarpmaktadır. Yine hane sayısına göre bir ortalama yapılırsa bu dönemde her hanenin en azından kendi evinin ihtiyacını karşılaması için yarım ve bir dönüm arasında değişen bağa sahip olduğu söylenebilir. Köylerdeki haneler teker teker incelenecek olursa bağ miktarı en az yarım evlek⁵⁰ en fazla üç dönüm olarak tespit edilir (TMT. Nr: 7232). Öte yandan Bostan tarımının yapıldığı arazilere bakılırsa en geniş arazinin 86,5 dönümle Şamlı köyüne ait olduğu görülür. Şamlı dışında Ilıca köyünde 9 dönüm ve Danişmend köyünde yarım dönüm bostan bulunmaktadır. Yine çayır alanlarına bakılırsa en geniş çayırlara, ovalık-düz bir araziye sahip olan Şamlı köyünde rastlanır. 25 dönüm çayır arazisi olan Şamlı köyünün dışında Akbaş köyünde de 2 dönüm çayır arazisi bulunmaktadır. Son olarak bulgulardan ortaya çıkan bir diğer arazi de dut bahçesidir. Şamlı köyünde 1 dönüm, Ilıca köyünde 1 dönüm olmak üzere toplamda 2 dönüm dut bahçesi bulunmaktadır.

⁵⁰ Evlek: Dönümün dörtte biri kadar olan alan ölçüsü. Bkz. Türk Dil Kurumu (1988), Türkçe Sözlük, Ankara, 1, s. 479.

Çizelge 29. Diğer Arazi Çeşitleri

	Bağ		Çayır	Bostan		Dut Bahçesi
	Dönüm	Evlek	Dönüm	Dönüm	Evlek	Dönüm
ŞAMLI	99,5	24	25	86,5	3	1
ILICA	91,5			9		1
DANIŞMEND	134	2		0,5		
EVCİLER	96,5					
AKBAŞ	40		2			
KOYUNERİ	85,5					
Toplam	547	26	27	96	3	2

4.3.1.3. Zeytincilik

Zeytin ağacı, ılıman iklim şartlarında yetişen bir bitkidir. Balıkesir havalisi bugün zeytin üretiminde önemli bir yere sahiptir. Ancak bu üretimlerin daha çok kıyı bölümünde gerçekleştirildiği de açıktır. Bu bakımdan Balya kazasının 1840'lardaki durumunu değerlendirecek ele aldığımız köylerden sadece ikisinde zeytin yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu köyler Şamlı ve Akbaş köyleridir. Şamlı 540 adet zeytin ağacına sahipken Akbaş köyünün sadece 40 ağacı bulunmaktadır. Zaten dağlık araziye sahip olan Ilıca, Koyuneri ve Danişmend köylerinde karasal iklim hâkim olduğundan bu köylerde zeytin üretiminden bahsedilemez.

4.3.2. Gayr-ı Menkuller

Köylerdeki emlak dağılımına gelince, hane dışında kayıt altına alınan diğer gayr-ı menkuller; değirmen, demirci dükkânı, dükkân ve berber dükkânıdır. Ailelerin içinde yaşadığı haneler deftere kaydedilirken kıymetleri belirtilmemiştir. Hane sayılarının köylere göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Çizelge 30. Köylerdeki Vergi Mükelleflerine Ait Hane Sayısı

	Toplam Hane Sayısı	1	2	3	4	5	8
ŞAMLI	355	21	101	37	2	1	1
İLİCA	252	12	90	20			
DANIŞMEND	263	16	113	7			
EVCİLER	202	4	93	4			
AKBAŞ	89	3	40	2			
KOYUNERİ	202	15	89	3			

Yukarıdaki tablo incelenirse vergi mükellefi kişilerin sahip olduğu hanelerin sayısal dağılımı görülecektir. Buna göre; Şamlı köyünde 21, Danişmend köyünde 16, Koyuneri köyünde 15, İlica köyünde 12, Evciler köyünde 4, Akbaş köyünde 3 kişinin 1'er tane evi bulunmaktadır. Şamlıda bir vergi mükellefinin 8 tane evi olduğu tespit edilmiştir.

Hane haricindeki diğer gayr-ı menkullerin dağılımı aşağıdaki tabloda takip edilebilir. Buna göre; Şamlı köyünde 5 değirmen, 1 demirci dükkânı ve 2 berber dükkânı bulunmaktadır. İlica köyünde ise 1 değirmen, 1 yarım değirmen hissesi, 1 demirci dükkânı ve bir dükkân vardır. Danişmend köyünde 2⁵¹ değirmen ve 2 demirci dükkânı vardır. Akbaş köyünde 2 yarım değirmen hissesi bulunurken Koyuneri köyünde 2 değirmen mevcuttur. Görüldüğü üzere Akbaş köyü hariç diğer köylerde en az 1 tane değirmen bulunmaktadır.

Çizelge 31. Diğer Gayr-ı Menkuller

	DEĞİRMEN	NİSF DEĞİRMEN	DEMİRCİ DÜKKANI	DÜKKAN	BERBER DÜKKANI
ŞAMLI	5		1		2
İLİCA	1	1	1	1	
DANIŞMEND	2		2		
EVCİLER	1				
AKBAŞ		2			
KOYUNERİ	2				
Toplam	11	3	4	1	2

⁵¹ Bu değirmenlerden bir tanesi misafirhaneye vakfedilmiştir.

4.3.3. Hayvancılık

Osmanlı Devleti'nin önemli geçim kaynaklarından birisi de hayvancılıktır. Hayvancılığın yapılma sebeplerinin arasında peynir, yağ, süt, et, deri ve yapağı ihtiyacını karşılamak, gübre sağlamak, yük taşımada kullanmak ve ekonomik gelir elde etmek için üretim yapmak sayılabilir (Özçelik, 2005: 213). Tarımsal üretimin yapılabilmesi için hayvan gücüne bu dönemde Osmanlı Devleti koşullarında büyük ihtiyaç vardı. Çiftçilikle uğraşan aileler tarlalarını sürmede hayvanlardan yararlanıyorlar, ortaya çıkan ürünleri taşımada yine hayvanlardan faydalanıyorlardı. Bu durum hayvancılığın ne kadar önemli bir ekonomik faaliyet olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

4.3.3.1. Büyükbaş Hayvancılık

İncelenen defterlerde büyükbaş hayvanlar genel olarak inek, öküz, düğe, tosun, dana ve buzağı şeklinde kaydedilmiştir. Bu hayvan çeşitlerinin sınıflarken "camus", "karasığır", "sığır", "kısır" gibi tanımlar kullanılmıştır. Şimdi köylere ait büyükbaş hayvan sayıları bütün olarak aşağıdaki çizelgede görülebilir.

Çizelge 32. Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Sayısı

Hayvanlar	KÖYLER					
	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
Baş						
Camus İneği	86	36				9
Camus Öküzü	109	86			8	7
Camus Dügesi	45	12				
Camus Tosunu	10	8				
Camus Danası	16	1	2			8
Camus Malağı	3	2				
Camus ⁵²	1	3				10
Malak ⁵³	42	9				4
Kara Sığır İneği	82	26	26	8		

⁵² Câmûs: Manda, su sığırı. Bkz. Ferit Devellioğlu Ferit Devellioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları s. 124.

⁵³ Malak: Manda yavrusu. Türkçe Sözlük Türk Dil Kurumu Ankara 1988, s. 983.

Kara Sığır Öküzü	44	4	6		1	2
Kara Sığır Düğesi	7	5				
Kara Sığır Tosunu	2	1				
Kara Sığır Danası		5				
Sığır İneği	111		214			22
Sığır Öküzü	63		131			20
Sığır Düğesi	38		2			
Sığır Tosunu	50		5			1
Sığır Danası	27		6			
Sığır Buzağısı	3					
Sığır						5
İnek	87	104	3	237	50	158
Kısır İnek						1
Öküz	5	51	2	114	42	98
Düğe	83	33	84	131	6	24
Tosun	85	25	109	92	14	121
Boğa		2	4	4	1	2
Dana	100	20	85	97	28	74
Buzağı		2		77	1	
Düğe ma' dana		2				
TOPLAM	1099	514	680	760	151	566
Hane başına düşen büyükbaş hayvan sayısı	6	4	5	7	3	5

Yukarıdaki çizelgeye bakıldığında büyükbaş hayvan sayılarının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Şamlı köyünde 1099, Evciler köyünde 760, Danişmend köyünde 680, Koyuneri köyünde 566 Ilıca köyünde 514, adet ve Akbaş köyünde 128 adet büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Bu toplamlar hane sayısı ile oranlandığında hane başına düşen büyükbaş hayvan sayısının Evciler köyünde 7, Şamlı köyünde 6, Danişmend köyünde 5, Koyuneri köyünde 5, Ilıca köyünde 4 ve Akbaş köyünde 3 adet olduğu görülür. Buradan hareketle her haneye en fazla 7 en az 3 adet büyükbaş hayvan düştüğü söylenilebilir. Görüldüğü gibi düz bir yapıya sahip olan köylerde büyükbaş hayvan miktarı, engebeli yapıya sahip köylerden daha fazladır.

4.3.3.2. Küçükbaş Hayvancılık

İncelenen defterlerde küçükbaş hayvanlar genel olarak koyun, kuzu, keçi ve oğlak şeklinde kaydedilmiştir. Küçükbaş hayvanları sınıflandırırken “sağmal”⁵⁴, “kısır”⁵⁵ ve “toklu”⁵⁶ gibi tanımlar kullanılmıştır. Şimdi köylere ait küçükbaş hayvan sayıları ile hane başına düşen ortalama küçükbaş sayısı aşağıdaki tablodan izlenilebilir.

Çizelge 33. Köylerdeki Küçükbaş Hayvan Sayısı

Hayvanlar Baş	KÖYLER					
	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
Koyun	1617	438	176	352	53	606
Sağmal Koyun			33			
Kısır Koyun	20		58			1
Toklu Koyun	41					
Kuzu	410	225	74	108	14	160
Toklu ma' kuzu		25				
Keçi	105	198	242	142	11	54
Kısır Keçi		34				
Keçi ma' oğlak		35				
Oğlak	11	102		63	4	
Toklu ma' oğlak		90				
TOPLAM	2204	1147	583	665	82	821
Hane başına düşen küçükbaş hayvan sayısı	13	9	4	6	1	7

Tablo incelendiğinde küçükbaş hayvancılığın en çok Şanlı köyünde yapıldığı görülür. Şanlı köyünden sonra sırasıyla Ilıca, Koyuneri, Evciler, Danişmend ve Akbaş köyleri gelmektedir. Ele alınan bütün köylerde koyun yetiştiriciliği yapılamaktadır. Şanlı köyünde toplam 1678 adet koyun

⁵⁴ Süt veren, sağılan, sağımlı. Bkz. Türkçe Sözlük Türk Dil Kurumu Ankara 1988, s.1243.

⁵⁵ Üreme imkânı olmayan, döl vermeyen. Bkz. Türkçe Sözlük Türk Dil Kurumu Ankara 1988, s.859.

⁵⁶ Bir yıllık kuzu anlamına gelmektedir. Hayvancılık terimleri için bkz. Fatih Sezgin, Sıtkı Aras, “Hayvancılık Terimleri”, Belgelerle Türk Tarih Dergisi Dün/ Bugün/ Yarın, sy. 6, İstanbul 1985.

bulunurken, Koyuneri köyünde 767, Ilıca köyünde 688, Evciler köyünde 513, Danişmend köyünde 341 ve Akbaş köyünde 67 baş koyun bulunmaktadır. Keçi yetiştiriciliğine gelince, Şamlı köyünde 526, Ilıca köyünde 459, Danişmend köyünde 242, Evciler köyünde 153, Koyuneri köyünde 54 ve Akbaş köyünde 15 baş keçi bulunmaktadır. Koyun ve keçi olarak verilen rakamlara, Koyun için kısır koyun, toklu koyun, sağmal koyun ve kuzu sayıları; Keçi için kısır keçi ve oğlak sayıları dâhildir. Hane başına düşen küçükbaş hayvan sayısı Şamlı köyünde 13, Ilıca köyünde 9, Koyuneri köyünde 7, Evciler köyünde 6, Danişmend köyünde 4 ve Akbaş köyünde 1 adettir.

4.3.3.3. Yük ve Binek Hayvanları

Yük ve binek hayvanları hem ulaşımda hem taşımacılıkta kullanıldığı için çok büyük önem arz ediyordu. Aşağıdaki tabloda köylerin yük ve binek hayvan sayıları ve hane başına düşen yük ve binek hayvan sayıları verilmiştir.

Çizelge 34. Köylerdeki Yük ve Binek Hayvanı Sayısı

Hayvanlar Baş	KÖYLER					
	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
Kısırak	39	15	41	33	18	42
Bargir	38	8	10	48	18	7
Tay	57	5	25	47	15	31
Merkeb	94	65	30	22	15	49
Sıpa	1				4	
TOPLAM	229	93	106	150	70	129
Hane başına düşen yük hayvanı sayısı	1	0,7	0,7	1	1	1

Tablo incelendiğinde köylerdeki bargir, kısırak ve tayların toplam sayısı Şamlı köyünde 134, Evciler köyünde 128, Koyuneri köyünde 80, Danişmend

köyünde 76, Akbaş köyünde 51, Ilıca köyünde 28'er baştır. Merkeb ve sıpa toplamlarına bakıldığında Şamlı köyünde 95, Ilıca köyünde 65, Koyuneri köyünde 49, Danişmend köyünde 30, Evciler köyünde 22 ve Akbaş köyünde 19 baş oldukları görülür. Köylerin hane sayılarıyla hayvan sayıları karşılaştırıldığında Şamlı, Evciler, Akbaş ve Koyuneri köylerinde ortalama her haneye 1 baş yük ve binek hayvanı düştüğü görülür. Ilıca ve Danişmend köylerinde ise her haneye 1 baş yük ve binek hayvanı düşmemektedir.

Çizelge 35. Toplam Hayvan Sayısı

Hayvanlar	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
	Baş	Baş	Baş	Baş	Baş	Baş
Büyükbaş Hayvanlar	1099	514	680	760	151	566
Küçükbaş Hayvanlar	2204	1147	583	665	82	821
Yük ve Binek Hayvanları	229	93	106	150	70	129

4.3.3.4. Arıcılık

İncelediğimiz köylerde büyükbaş, küçükbaş, yük ve binek hayvancılığın yanında arı yetiştiriciliği de yapılmaktadır. En fazla arıcılığın yapıldığı köy Ilıca'dır. Ilıca köyünde 224 adet arı kovanı mevcuttur. Ilıca köyünü 172 kovanla Koyuneri, 105 kovanla Evciler, 80 kovanla Danişmend, 26 kovanla Akbaş ve sadece 1 kovanla Şamlı izlemektedir. Kovan sahibi olan hanelere göz atıldığında Koyuneri köyünde 38, Ilıca köyünde 26, Evciler köyünde 23, Danişmend köyünde 15 ve Akbaş köyünde 9 hanenin arı kovanı vardır.

4.3.4. Kadınlara Ait Servet

Temettuât Defterleri'nde genelde kadınlar kaydedilmemektedir. Ancak ele alınan Şamlı, Ilıca, Evciler ve Koyuneri köylerine ait defterlerde hatun emlâkları da kaydedilmiştir. Burada dikkati çeken husus kadınların isminin geçmemesidir. Kadınlar eşlerinin isimleriyle “Muradoğlu zevcesi hatun emlâkı” şeklinde kaydedilmiştir. Ayrıca köyün diğer hanelerine dâhil edilmeyen hatun emlâkları ayrı bir sayfaya yazılmıştır. Şamlı köyünde 2, Ilıca köyünde 3, Evciler köyünde 1 ve Koyuneri köyünde 1 hatun kaydı mevcuttur.

Bu kayıtlara göre Şamlı köyüne kayıtlı olan dul hatunlardan Muradoğlu zevcesi hatunun 1 dönüm bağı, adet camus öküzü, 1 camus ineği, 1 malağı, 2 karasığır ineği ve 2 adet düğesi bulunmaktadır. Toplam serveti 1370 guruş, emlak kıymeti 120 guruş, hayvan kıymeti 1100 guruş, temettuâtı 150 guruştur ve vergi alınmamaktadır. Diğer kayıt bacıoğlu? zevcesi hatunun ise 2 adet karasığır ineği ve 2 adet düğesi vardır. Toplam serveti 650 guruş, hayvan kıymeti 600 guruş, temettuâtı 50 guruştur ve vergi alınmamaktadır.

Ilıca köyüne kayıtlı 3 hatunun emlakı ise şöyledir; Hacı Hüseyinin Halilesi⁵⁷ nin 3 ineği, 1 tosunu, 3 arı kovanı vardır. Toplam serveti 995 guruş, hayvan kıymeti 795 guruş ve temettuâtı 200 guruştur. Ayrıca 30 guruş da vergi alınmaktadır. Çakıroğlu Mehmetin zevcesi hatunun 1,5 dönüm bağı bulunmaktadır. Toplam serveti 275 guruş, emlak kıymeti 225 guruş, temettuâtı 50 guruş ve vergisi de 32,5 guruşdur. Hacı Mustafanın zevcesi hatunun ise 1 hanesi ve 1 ineği vardır. Toplam serveti 350 guruş hayvan kıymeti 300 guruş, temettuâtı 50 guruştur ve vergi alınmamaktadır.

Evciler köyünde 1 hatun kaydı bulunmaktadır. Buna göre Mecid zevcesi hatunun 1 dönüm bağı, 1 hanesi, 1 öküzü, 2 ineği ve 1 danası vardır. Toplam serveti 1200 guruş, emlak kıymeti 150 guruş, hayvan kıymeti 850 guruş ve temettuâtı 200 guruştur ve vergi alınmamaktadır.

Koyuneri köyünde de 1 hatun kaydı bulunmaktadır. Buna göre Molla Eyüb kerimesi hatunun 15 dönüm boş tarlası, 1 dönüm bağı, 1 hanesi, 1 adet

⁵⁷ Halîle: Zevce, nikahlı kadın. Bkz. Ferit Devellioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları s. 318.

⁵⁷ Kerîme: Kız evlâd. Bkz. Ferit Devellioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2006, Aydın Kitabevi Yayınları s. 509.

tosunu ve 1 adet merkebi bulunmaktadır. Toplam serveti 580 guruş, emlak kıymeti 300 guruş, hayvan kıymeti 230 guruş, temettuâtı 50 guruştur ve vergi alınmamaktadır.

Yukarıdaki bilgilere göre hatunların az miktarda mala sahip olduklarını görüyoruz. Buna karşılık dört kadından vergi alınmazken, Ilıcada iki kadından vergi alınmaktadır.

Aşağıdaki tabloda köylere ait kadın arazi, emlâk ve hayvan sayıları verilmiştir.

Çizelge 36. Kadınlara Ait Toplam Servet, Gelir ve Vergi Miktarı

	ŞAMLI	ILICA	EVCİLER	KOYUNERİ
Tarla (dönüm)				15 (nadas)
Bağ (dönüm)	1	1,5	1	1
Hane (aded)		1	1	1
Camus Öküzü (baş)	1			
Camus İneği (baş)	1	1		
Kara Sığır İneği (baş)	4			
Öküz (baş)			1	
İnek (baş)		3	2	
Tosun (baş)		1		1
Düğe (baş)	4			
Dana (baş)			1	
Malak (baş)	1			
Merkeb (baş)				1
Arı kovanı (aded)		3		
Emlâk Kıymeti (guruş)	120	225	150	300
Hayvan Kıymeti (guruş)	1700	1095	850	230
Temettuât Kıymeti (guruş)	200	300	200	50
Vergi (guruş)	Alınmıyor.	62,5	Alınmıyor.	Alınmıyor.
Toplam (guruş)	2020	1620	1200	580

4.4. Toplam Servet, Gelir ve Vergiler

Köylerdeki hane reislerinin sahip olduğu emlâk ve hayvanlardan oluşan toplam servet ve bu servetten elde ettiği bir yıllık gelirlerin toplamından hareketle köylerin iktisadi yapısı hakkında genel bir değerlendirme yapılabilir. Köylerin toplam emlâk, hayvan, gelir ve vergileri aşağıdaki çizelgeden takip edilebilir.

Çizelge 37. Toplam Servet, Gelir ve Vergiler

KÖYLER	Emlak	Hayvan	Temettuât	Toplam Servet	Vergi	%
	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	
ŞAMLI	155.998	293.147	160.720	609.865	239.147	39,21
ILICA	41.015	132.896	52.800	226.711	8.280	3,65
DANIŞMEND	37.711	12.569	72.650	122.930	11.967	9,73
EVCİLER	30.980	168.715	41.226	240.921	9.545,5	3,96
AKBAŞ	19.336	38.330	17.625	75.291	4.620	6,13
KOYUNERİ	39.821	139.254	54.500	233.575	18.789	8,04
Toplam	324.861	784.911	399.521	150.929,3	292.348,5	

Çizelge incelendiğinde Şamlı köyünün toplam emlak, hayvan ve gelirden 609,865 guruşla ilk sırada yer aldığı görülür. Şamlı'yı 240,921 guruşla Evciler, 233,575 guruşla Koyuneri, 226,711 guruşla Ilıca, 122,930 guruşla Danişmend ve 75,291 guruşla Akbaş köyleri izlemektedir. Ancak tabloda açıkça görüldüğü gibi toplam servet üzerinden hesaplanan vergilerin yüzdeliklerine bakıldığında önemli farklar vardır. Köyler arasında bu denli farkların olmasının kâtip hatasından kaynaklanmadığı muhakkaktır. Bu durumu daha iyi açıklayabilmek için vergi mükelleflerinin bazılarının servet ve vergi miktarlarını karşılaştırmak faydalı olacaktır. Şamlı köyünde 14325 gelire sahip bir mükellef 250 guruş vergi verirken, aynı köyde kayıtlı 1885 guruş gelire sahip diğer bir kişi 400 guruş vergi vermektedir ve ayrıca bu kişi Şamlıda en yüksek vergi veren mükelleftir.⁵⁸ Yine ortaya çıkan ilginç bir örnek ise Evciler köyüne aittir. Köyün muhtarının farklı hanelere kayıtlı 5 oğlu farklı servetlere sahip olsalar da hepsi 176'şar guruş vergi vermektedirler.⁵⁹

Bir diğer husus da vergi meselesidir. Çizelge 37'de görüldüğü üzere toplam vergi miktarlarının köylere göre dağılımı şöyledir: Şamlı 239,147 guruş, Koyuneri 18,789 guruş, Danişmend 11,967 guruş, Evciler 9.545,5 guruş, Ilıca 8,280 guruş ve Akbaş 4,620 guruş yıllık vergi vermektedir. Burada toplam vergi miktarları gösterilmektedir. Ancak köylerde vergi alınmayan haneler mevcuttur. Buna göre Ilıca köyünde 27 haneden, Şamlı köyünde 26 haneden, Danişmend köyünde 19 haneden, Koyuneri köyünde

⁵⁸ BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7232. s.21.

⁵⁹ BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7236. s. 2

18 haneden, Evciler ve Akbaş köylerinde 10'ar haneden vergi alınmamaktadır. Bu hanelerin vergi vermeme sebeplerini şöyle sıralayabiliriz: Muhtar, Muhtar-ı Sanî, Muhtar-ı evvel, İmam, Hatib, Kethûda, Kâhya, Topçu, Mekteb Hocası gibi devlet görevlilerinden vergi alınmamaktadır. Ayrıca bekâr, yetim, alîl (kör, sakat, hasta), sabi, amâ fakir, dilsiz gibi ekonomik durumu kötü ya da hasta olan kişilerden de vergi alınmamaktadır. Yine mesleklerinden dolayı çoban, bakırcı ve demircilerden; talebe ve adı geçen köylerde oturmayan kişilerden de vergi alınmamaktadır. Öte yandan köylerin toplamında 44 haneden vergi alınmadığı ve bunun sebebinin belirtilmediği göze çarpmaktadır. Bu durum daha önce de açıkladığımız gibi suiistimallerin varlığını ya da kâtibin yazmayı unuttuğunu düşündürebilir. Ayrıca hanelerin toplam servetleriyle ödedikleri vergiler arasındaki oranlarda çok büyük tutarsızlıkların olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumun tamamen kâtibin unutmasından ya da yanlış kaydetmesinden kaynaklandığını düşünmek yersizdir. Çünkü bu hataların miktarı oldukça fazladır. Bu durum meydana gelen suiistimallerin gerçekliğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 38. Arazi, Emlâk ve Hayvan Kıymet Tarifesi

	ŞAMLI	ILICA	DANIŞMEND	EVCİLER	AKBAŞ	KOYUNERİ
Tarla	20	20	12-25	20-25	25	15-25
Bağ (Dönüm)	150	150-160	100-185	120-150	150	40-150
Bağ (Evlek)	30-40		35			
Çayır	30-80				50	
Bostan (Dönüm)	50-120	100-200	100			
Bostan (Evlek)	25					
Dut Bahçesi	200	100				
Berber Dükkanı	500					
Demirci Dükkanı	300		300			
Dükkan		350-500				
Değirmen	1500-2000	2000	800-1500(vkf)	2000		1500
Nısf Değirmen	1000				1000-1500	
Zeytin Eşçarı	15				15	
Arı Kovanı	15	15	15-20	15	15	15-20
Camus İneği	150-350	200-350				250-300
Camus Öküzü	250-750	350-800			700-720	350-700
Camus Düğesi	100-250	100-250				

Camus Tosunu	150-300	250-300				
Camus Danası	50-100	60	150			150
Camus Malağı	50	60				
Camus	350	350				700-750
Malak	25-60	50-100				
Kara Sığır İneğı	180-200	160-200	100-150	200		
Kara Sığır Öküzü	220-450	200-230	300-400		225	220-225
Kara Sığır Düğesi	100-150	100				
Kara Sığır Tosunu	150	150				
Kara Sığır Danası		50				
Sığır İneğı	100-200		100-240			120-250
Sığır Öküzü	150-750		100-500			150-350
Sığır Düğesi	100-200		100			
Sığır Tosunu	50-200		80-120			100
Sığır Danası	50-100		20			
Sığır Buzağısı	50					
Sığır						150
İnek	200	150-210	120-140	150-200	150-170	120-450
Kısır İnek						200
Öküz	225-400	225-450	300	200-500		200-500
Öküz (Çift)			350		400-475	
Düğe	100-150	100-200	40-120	100	80	50-100
Tosun	100-150	150	50-220	150-200	130-200	100-150
Boğa		220-230	150-200	200	200	150
Dana	50	50	20-100	40-200	60	20-100
Buzağı		25		20-25	35	
Düğe ma' dana		100				
Koyun	30	30	40	30-35	35	15-40
Sağmal Koyun			40			
Kısır Koyun	25		40			
Toklu Koyun	25					
Kuzu	10-15	15	15	15	15	15
Toklu ma' kuzu		15				
Keçi	20	20	20	20-25	25	15-20
Kısır Keçi		20				
Keçi ma' oğlak		20/10				
Oğlak	10	10		10	15	
Toklu ma' oğlak		15				
Kısırak	100-200	200	150-200	200	150-250	150-200
Bargir	100-350	300-350	120-250	250-350	300-350	300
Tay	150	150-200	50-100	150-200	150	100-150
Merkeş	90-100	80-120	80-150	100-125	100-110	100-150
Sıpa	50				100	

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Sonuç olarak; yapılan bu çalışma ile 1840'larda Balya Kazası örneğinde, sosyal ve iktisadi tarih araştırmalarına kaynaklık eden Temettuât Defterleri'nin içeriğinin vurgulanarak değerlendirilmesine ve bu doğrultuda 1840 Balya'sına dair bir çalışma ortaya konmaya çalışılmıştır.

İlk olarak çalışmada yer alan konuların zenginliği, Temettuât kayıtlarında yer alan bulguların çeşitliliğiyle paraleldir. Şahıs isimleri, aile isimleri, kişilerin fiziksel özellikleri, meslekleri, lâkapları, sahip oldukları erkek çocuk miktarları, yaşları, sahip oldukları arazi, emlâk, hayvanat miktarları, gelirleri ve vergiler gibi birçok konuyu içinde barındıran çalışma bu konulardan hareketle daha birçok yeni tartışmayı beraberinde getirecek karakterdedir.

Temettuât kayıtlarına göre 1840'lı yıllar Balya'sına bakıldığında ele alınan altı köyle ilgili olarak ortaya çıkan ikinci sonuç insanlara dair olanlardır. Çünkü sosyal hayatta insanı ilgilendiren pek çok konu hakkında bilgi edinilmiş; insanların isimleri, baba isimleri, erkek çocukların isimleri gibi üç kuşağı da içine alan bir çerçeve çizilmiştir. Bunların dışında yine insana dair, insanı anlatan lâkaplar, insanların icra ettikleri meslekler ve daha farklı bir ayrıntı olan fiziksel özellikleri ve yaşları hakkında bilgiler ortaya çıkarılmıştır. O dönemin nüfus miktarı ve genç-yaşlı nüfus oranları irdelenmiştir.

Diğer bir sonuç ise ekonomik yönden bulguları içermektedir. Köylerin ekonomisine yön veren tarım ve hayvancılıkla ilgili pek çok çıkarım yapılabilmektedir. Sahip olunan arazilerin ne kadarının tarım için kullanıldığı ne kadarının nadasa bırakıldığı ortaya konmuştur. Yine o döneme bakılırsa tarımla yakından ilgili olan hayvan miktarları incelenerek aralarında nasıl bir bağıntı olduğu meydana çıkarılmaya çalışılmıştır. Böylece köylü ekonomisi hakkında farklı çıkarımlara gidilmiştir.

Kadınlara ait toplam servet, gelir ve vergi miktarları da çalışmada irdelenen diğer bir husustur. Kadınlara ait fazla bir bilgi çıkmamıştır. Çünkü altı köyün dördünde toplam 7 kadının kaydı tutulmuştur. Buradan da genel bir sonuca gitmek imkânsızdır. Ancak hane reislerine bakıldığında durum tamamen farklıdır. Her türlü servet, gelir ve vergi miktarı verilmiştir. Buna göre köyler hakkında bölgesel de olsa genellemelere gidilebilir. Örneğin, en zengin köy Şamlı köyüdür. Kazancına göre en fazla vergi veren de yine Şamlı köyüdür. Ancak hanelerden alınmayan vergilere bakıldığında, Ilıca 28 haneyle en çok vergi alınmayan köydür. Ancak bu çıkarımlar eldeki bulgulara göre yapılabilir. Çünkü sayımların güvenilirliği konusunda birçok şüphe vardır. Bu yüzden yorumlar tahmini rakamların bir yansıması olarak ortaya çıkacaktır.

5.2. Öneriler

XIX. yüzyıla dair çok önemli kaynaklardan olan Temettuât defterleri zengin içeriğe sahip olsalar bile genelleyici yorumlardan kaçınılmalıdır. Çünkü kayıtlardaki suiistimallerin ve incelenen bölgede yaşayan tüm insanların kaydedilmemesinin, sonuçların mahiyetini değiştirmiş olması mümkündür. Ancak bu konuda yapılacak benzer çalışmaların sayısının artırılması, Temettuât kayıtlarının zenginliğini ortaya çıkarmada çok faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7230
 BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7232
 BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7234
 BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7236
 BOA. ML. VRD. TMT. Nr. 7246

İnceleme ve Araştırmalar

Adıyeke, Nuri, XIX. Yüzyılda Milas'ın Sosyal, Demokrafik, Ekonomik ve Kültürel Gelişimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir.

Akar, Şevket Kamil (1999) 19. Yüzyılda Edirne Eyaletine Bağlı Ahyolu Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Akgündüz, Ahmet Öztürk, Said (Mayıs 2000) *Yozgat Temettuat Defterleri I-III*, Yimpaş Holding Yayınları, İstanbul.

_____, (2002). *Darende Temettuat Defterleri I-II*, Es-Seyyid Osman Hulusi Efendi Vakfı, Somuncu Baba Araştırma ve Kültür Merkezi Yayınları, Malatya.

Akkuş, Tacettin. (2001). *Tanzimat başlarında Balıkesir Kazası (1840–1845)*. (1. Basım). Balıkesir: Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları.

Arslan, İsmail. (2003, Ağustos-Ekim). Temettuat Kayıtlarına Göre XIX. Yüzyılın İlk Yarısında İğdiç (Selimağa) Köyü. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 18, 91–113.

_____, (2007) XIX. Yüzyıl Osmanlı Dünyasında Köy Hayatı ve Köylüler: Balıkesir, Bülent Özdemir ve Zübeyde G. Yağcı (Editörler), *Osmanlı'dan Cumhuriyete Balıkesir*, İstanbul, , Yeditepe Yayınları, s. 126.

Ayhan Aydın (1999), *Balıkesir ve Çevresinde Yörükler, Çepniler ve Muhacirler*, Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı, Balıkesir.

Barkan, Ömer Lütfi (1953) Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi, *Türkiyat Mecmuası*, c. X, İstanbul, ,s. 21–26

Baykara, Tuncer (1988) *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 86

Bulmuş, Birsen (1997), Agricultural Structure of The Foça Region in The Midnineteenth Century: An Axamination of The Çift-Hane System And The Big Farms in The Light of The Temettü Defters, 1844–45 (H.1260–61), (19. Yüzyılın Ortasında Foça Bölgesinin Tarımsal Yapısı: 1844–45 (H.1260–61) Temettü Defterleri'nin Işığı Altında Çift-Hane Sistemi ve Büyük Çiftliklerin İncelenmesi), Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (2000), *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* (2. Basım). İstanbul: BOA.

Çadırcı, Musa. (1997). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Çoruh, Haydar (1997) “Temettuat Defterlerine Göre Erzurum Şehri (1260–1844)”, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Devellioğlu, Ferit. (2006). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. (23. Basım). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Egawa, Hikari (1997), The Tanzimat Reforms and Provincial Society: Analysis of the Temettuat Defteri in Balıkesir District (1840) from the Viewpoint of Land Possession (written in Japanese), The Toyo Gakuho, Vol. 79, No. 2, pp. 01- 029

Eken, Galip. (1991). Temettuat Defterlerine Göre “Gürün”. *REVAK*, 85-95.

Eldem, Vedat. (1994). *Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*. (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

(Komisyon) *Geçmişten Geleceğe Balya*. (Eylül 2008). Balya Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı Kültür Yayınları, Araştırma Dizisi 1, Balıkesir, 15–33.

Genç, Serdar. (2007). *Temettuat Defterlerine Göre XIX. Yüzyılın Ortalarında Osmancık Kasabası*. Baltacı Mehmet Paşa Sempozyumu Bildirileri, Çorum.

Gümüüşsoy, Süleyman (2002). Sosyo- Ekonomik Açıdan 1840 ve 1844 Tarihli Temettuat Tahrir Defterleri Işığında Niksar, İstanbul Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Güran, Tefvik. (1998a). *19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Eren Yayınevi.

_____, (1998b). Osmanlı İmparatorluğu'nda On Dokuzuncu Yüzyıl Ortasında Bir Kırsal Bölgede Ekonomik ve Sosyal Yapı: Filibe Sancağı'nın Koyuntepe Nahiyesi'ne Bağlı Dokuz Köy Üzerine Yapılmış Bir Karşılaştırma Çalışması. *19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı*. İstanbul.

_____, (2000). 19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri. *Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik*. Ankara. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 75-94.

_____, (1985). On Dokuzuncu Yüzyıl Ortalarında Ödemiş Kasabasının Sosyo-Ekonomik Özellikleri. İÜİF, Ord. Prof. Dr. Ömer Lütfi Barkan'a Armağan Özel Sayısı.

_____, (1988). Osmanlı Tarım Ekonomisi. İÜİF, Türk İktisat ve İçtimayat Tarihi Araştırmaları Merkezi, İktisat Tarihi Yıllığı, İstanbul.

<http://www.balya.gov.tr/nufusu.html>, (03.12.2009)

<http://ilicasifa.com/genel%20bilgi.php>, (03.12.2009).

Kapısız, Pelin (1999), *Temettuat Defterlerine Göre Denizli'nin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karakaş, Mehmet (1995), Maliye Nezareti, *Temettuat Defterlerine Göre 1844 Yılında Bolu Kazasının Sosyal ve Ekonomik Durumu*, İstanbul

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karal, Enver Ziya. (1988). *Osmanlı Tarihi Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri (1789-1856)*. c. 5. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

_____, (1997). *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831*. (2. Basım). Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.

Kocaman, Mesut (2006), 1845 (H. 1261) Tarihli Temettuat Defterlerine Göre Hüdavendigâr Eyaleti Kütahya Kazası Tavşanlı Nahiyesine Bağlı Moymul Tepecik ve Kara Köylerinin İktisadi ve İctimai Durumu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, s. 47.

Kütükoğlu, Mübahat S. (1995, Nisan). Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri. *Bellekten*, LIX (225), 395-418.

_____, (1999). İzmir Temettü Sayımları ve Yabancı Tebaa. *Bellekten*, LXIII (238), 755-782.

Mutaf, Abdülmecit. (2003). *Salnamelere Göre Karesi (1847-1922)*. (1. Basım). Balıkesir: Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı.

Ortaylı, İlber. (2000). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri 1860-1880*. (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Özçelik, Selahittin. (2005a). *XIX. Yüzyılda Honaz Kazasında Sosyal ve Ekonomik Hayat (Temettuat Defterlerine Göre)*. (1. Basım). Isparta: Fakülte Kitabevi.

_____, (2005b) *XIX. Yüzyıl Ortalarında Acıpayam ve Çevresi (Temettuat Defteri İncelemesi)*. (1. Basım). Isparta: Fakülte Kitabevi.

Özer, İlbeyi. (2000). Temettuat Defterleri'nde Somuncu Baba'nın Nesebi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, (4-5), 593-610.

Öztürk, Said. (1996). *Tanzimat Döneminde Bir Anadolu Şehri, Bilecik*. İstanbul.

_____, (2003). Türkiye’de Temettuat Çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1, (1), 287-304.

_____, (2000a). Temettuat Tahrirleri. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, (4-5), 537-591.

_____, (2000b). Konya Temettuat Defterleri, Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi 07-09 Nisan 1999, Konya.

Pakalın, Mehmet Zeki. (2004). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.

Sezgin, Fatih. Aras, Sıtkı. (1985, Ağustos). Hayvancılık Terimleri. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi Dün/ Bugün/ Yarın*. (6), 30-35.

Su, Kamil (1939). *Balıkesir Madenleri*, İstanbul, Balıkesir Halkevi Yayınları, s. 5–18.

Şemseddin Sami. (2001). *Kâmûs-ı Türkî*. (10. Basım). İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şener, Abdüllatif. (1990). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*. (1. Basım). İstanbul: İşaret Yayınevi.

Şimşir, Nahide. (2004). *Osmanlı Araştırmaları Makaleler 1*. (1. Basım). İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu (1988), *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Uskan, Tahsin (2000). Temettuat Defterlerine Göre Kütahya Sancağı Pirlar, Çerçi, Polatbey ve Cemaleddin Mahallelerinin Sosyoekonomik ve Demografik Yapısı (1261-1845), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

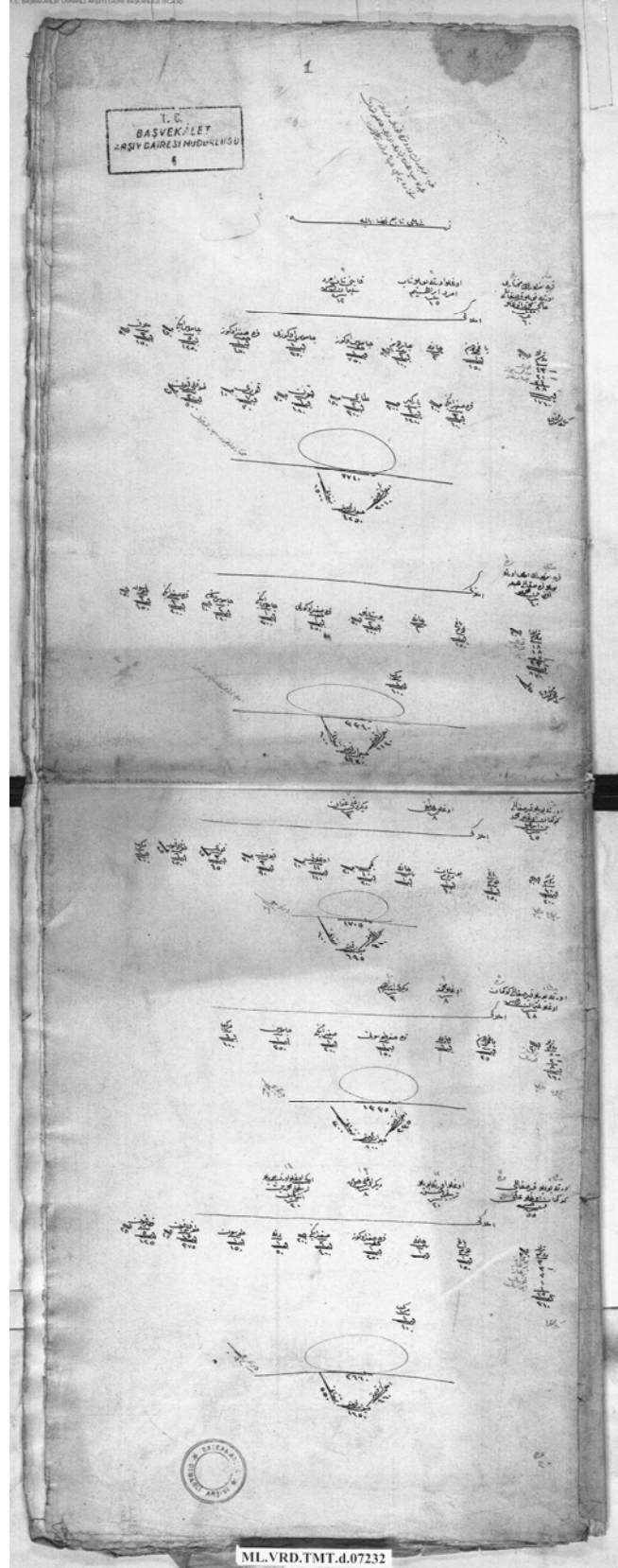
Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. (2000). *Karesi Vilâyeti Tarihçesi* (Haz. Abdülmecit Mutaf). Balıkesir, Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı.

_____, (1984). *Anadolu Beylikleri*, Ankara

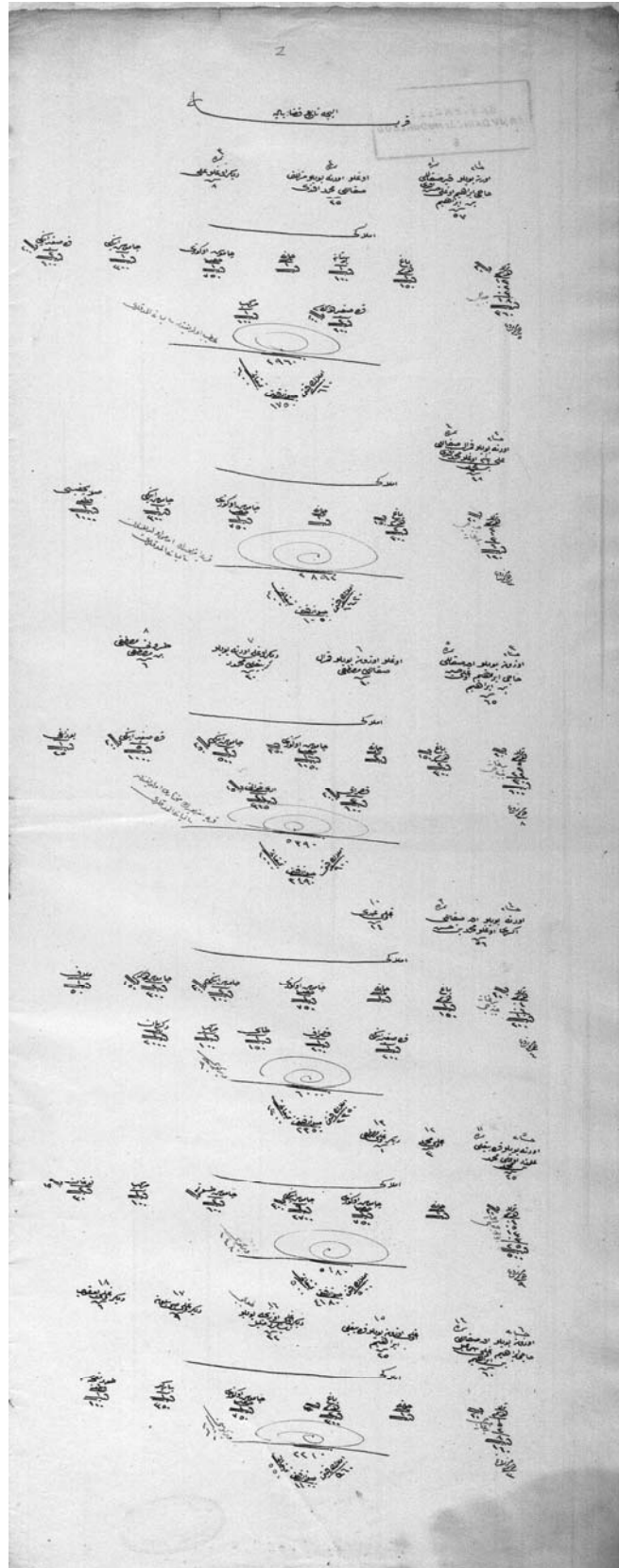
Yasak, Nursen (1996). XIX. Yüzyıl Ortalarında Nif Kazasının Toplumsal ve Ekonomik Durumu, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Yücel, Yaşar., Sevim, Ali. (1992). *Türkiye Tarihi*. c. 4 (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

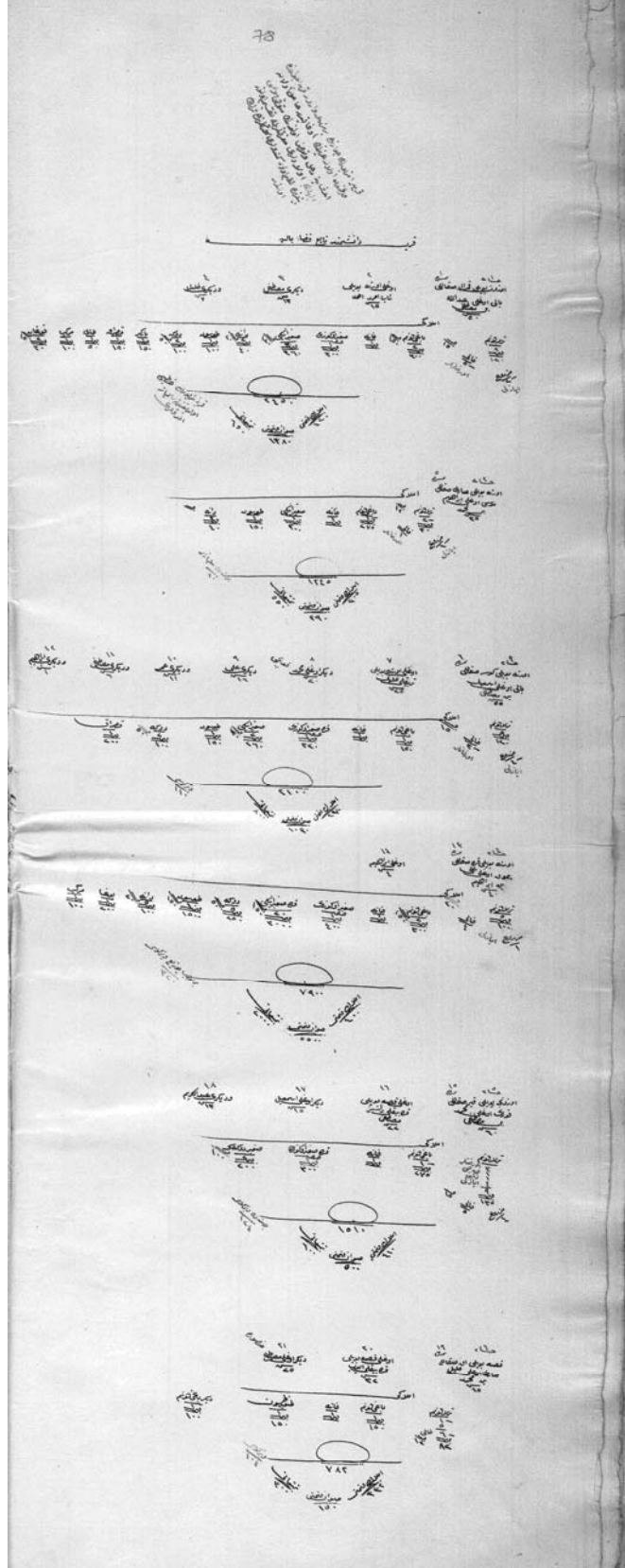
Ek 1. Şamlı Temettuat Defterinin İlk Sayfası (ML. VRD. TMT. 7232)

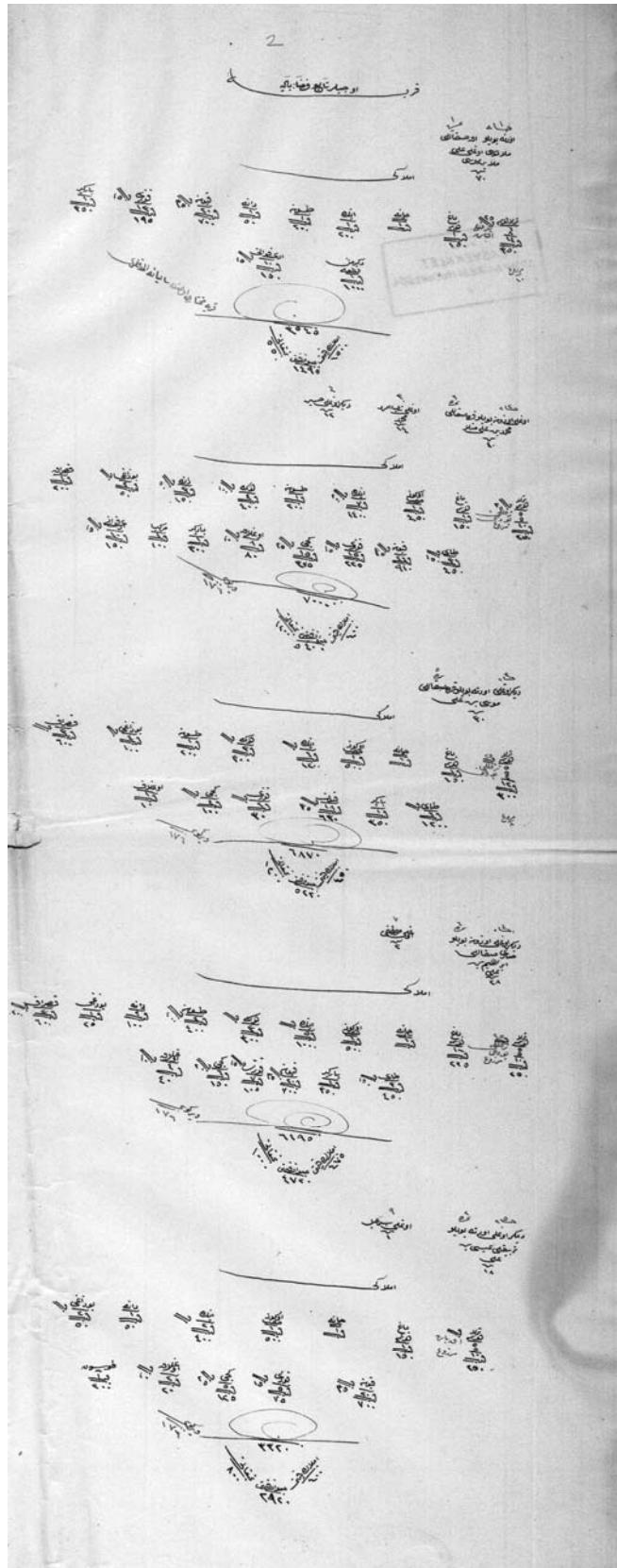
Ek 2. Ilica Temettuat Defterinin 2. Sayfası (ML. VRD. TMT. 7234)

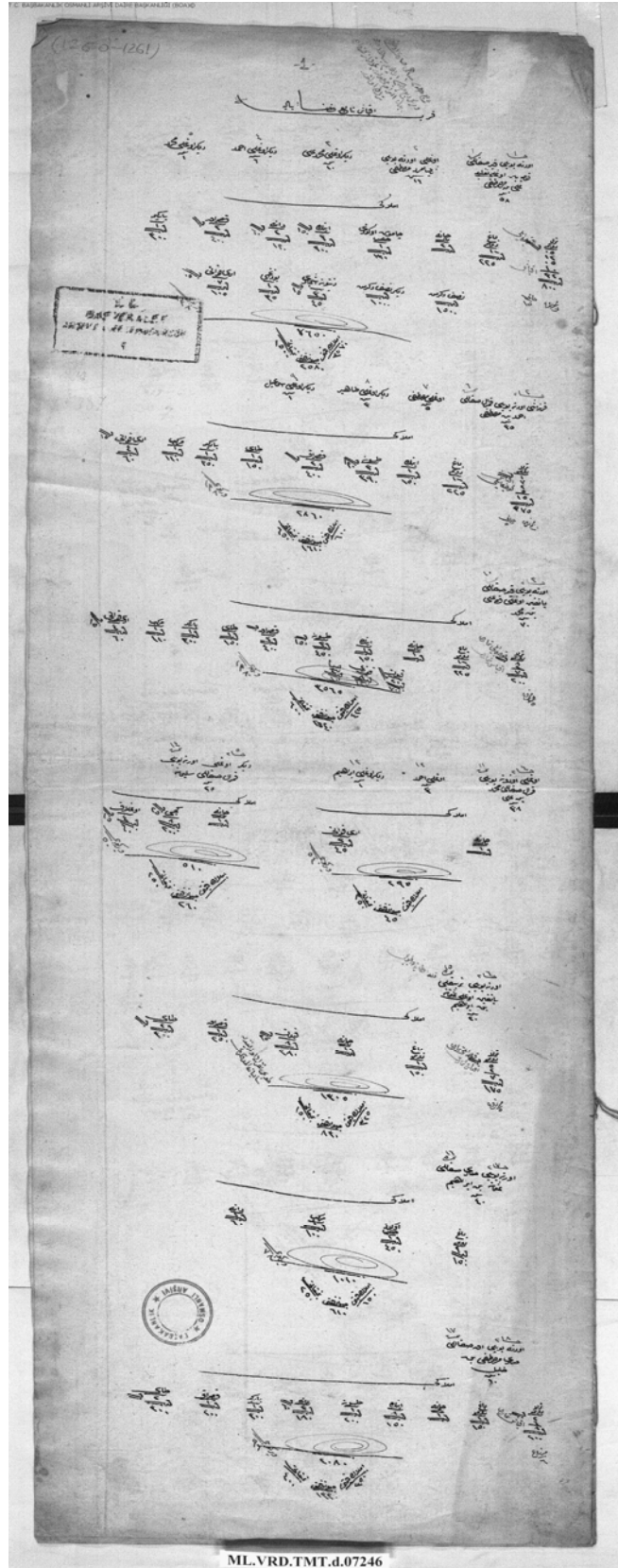
Ek 3. Danışmend Temettuat Defterinin 2. Sayfası (ML. VRD. TMT. 7230)

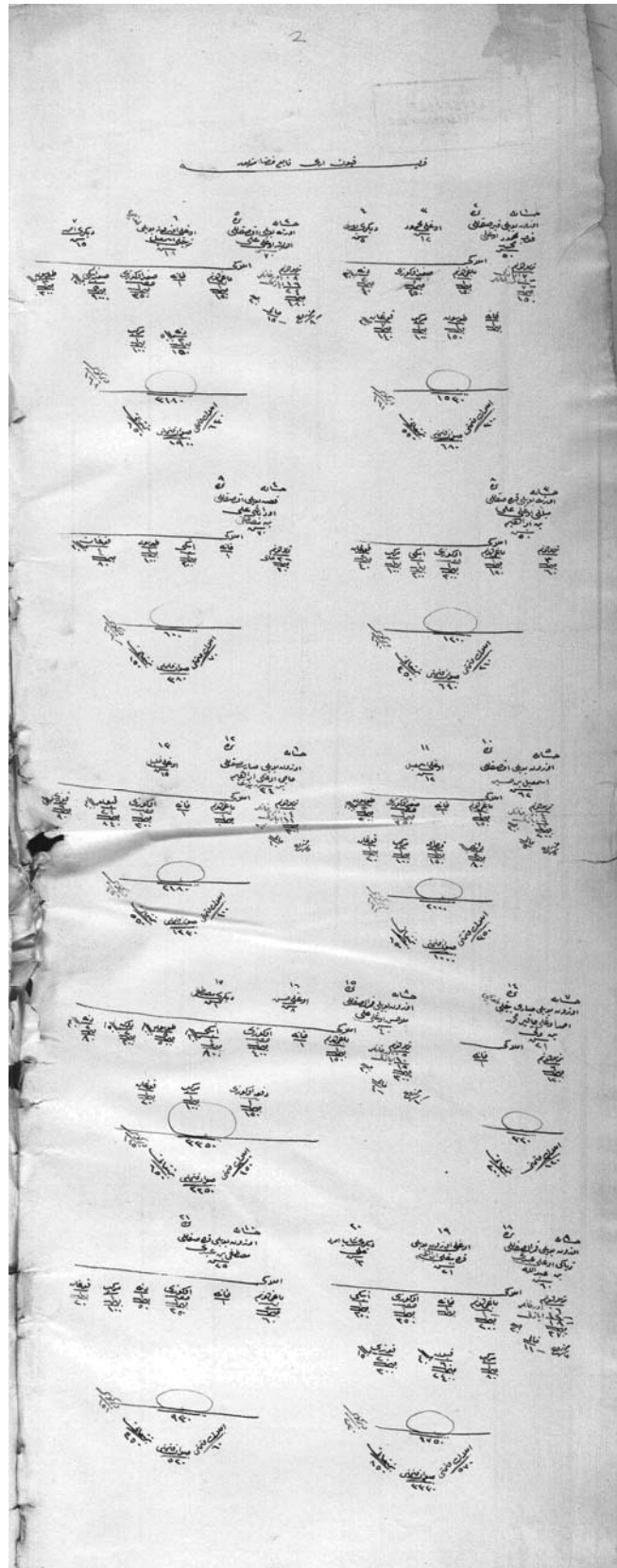
Ek 4. Evciler Temettuat Defterinin 2. Sayfası (ML. VRD. TMT. 7236)

Ek 5. Akbaş Temettuat Defterinin İlk Sayfası (ML. VRD. TMT. 7246)

Ek 6. Koyuneri Temettuat Defterinin 2. Sayfası (ML. VRD. TMT. 7230)

Ek 7. Şamlı Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD. TMT 7232)

Karye-i Mezbûrun derununda koru mezrası Abdullah sipahinin olub hasılatından sekizde bir kile ayniyeten merkûma terk olunduğu.				
Karye-i Şamlı Tabi-i Kaza-i Balya				
Hane 1				
Numara 1	2	3		
Karye-i Mezburun Muhtarı Orta boylu kır sakallı Hâcimehmedoğlu Halil 60	Oğlu Orta boylu Şabb-ı Emred İbrahim 15	Kaynı Şabb-ı Emred Süleyman bin Hasan 12		
Emlâkı				
Tarla	Bağ	Hane	Çayır	
Dönüm	Dönüm	Adet	Dönüm	Kıymeti
43,5 Kuru 21,5 Eyvan? 24 Bergan? 88	1	2	2	50
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
1760	150		100	
Mezru' 32,5				
Camus Öküzü	Camus Öküzü	Kara Sığır Öküzü	Camus İneği	
Çift	Re's	Çift	Re's	Kıymeti
1	1	1	5	250
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
750	350	450	1250	

Malak		Kara Sığır İneği		Bargir		Tay	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
3	50	3	200	3	300	2	150
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	
150		600		600?		300	
Koyun		Kuzu		Toklu Koyun			
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti		
6	30	10	7	20	25		
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti			
180		70		500			

Cem'an Yekün		
7710		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
2010	4250	1500
Muhtar olduğundan salyane almadıkları		

Hane 2							
Numara 4							
Karye-i Mezburun İmamı Orta boylu kara sakallı ? bin Mehmed 40							
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Bostan		Kara Sığır Öküzü
Dönüm	Kıymeti	Dönüm		Adet	Dönüm	Kıymeti	Çift
18 Koru 18 Koru 07 Eyvan? 43	20	1		2	2	50	1
		Kıymeti				Kıymeti	Kıymeti
	Kıymeti						
301 Mezru' 7		100			150		450
Camus İneği		Camus Danası		KaraSığır İneği	Tosun		Merkeb
Re's	Re's	Kıymeti		Re's	Re's	Kıymeti	Re's
1	2	60		1	3	150	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
300		120		200		450	100

Cem'an Yekün		
3340		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
1120	1620	600
İmam olduğundan salyane almadıkları		

Hane 3							
Numara 5		6		7			
Orta boylu kır sakallı Gökmenoğlu Mehmed bin İsmail 45		Oğlu Mustafa 8		Diğer oğlu Osman 3			
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Bostan		Hane	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm		Dönüm		Adet	
10	20	1		1		1	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti			
200							
Mezru' 7,5	Hali 2,5	150		60			
Keçi		Oğlak		Koyun		Kuzu	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
10	20	11	10	3	30	3	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	
200		110		90		45	
Toklu Koyun				Merkeb			
Re's		Kıymeti		Re's			
6		25		1			
Kıymeti				Kıymeti			
150				150			

Cem'an Yekün			
1705			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
410	695	600	76

Hane 4						
Numara 8		9	10			
Orta boylu kır sakallı Gökmenoğlu Osman bin Hasan 48		Oğlu Mehmed 8	Diğer oğlu İbrahim 3			
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Kara Sığır Tosunu	Sığır İneği	Camus	Merkeb
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Re's	Re's	Re's	Re's
5,5 2,5 Kuru 8	20	0,5	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
160						
Mezru' 1	Hali 7	75	150	200	350	100

Cem'an Yekün			
1335			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
235	800	300	36

Hane 5						
Numara 11		12	13	14		
Orta boylu kır sakallı Gökmenoğlu Ali bin Hasan 55		Oğlu orta boylu ter bıyıklı Hasan 20	Diğer oğlu Hüseyin 8	Üğey oğlu Uzun boylu ter bıyıklı Mehmed bin İsmail		
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Hane	Kara Sığır Öküzü	Sığır İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Adet	Çift	Re's	
03 Bergan? 3,5 Bergan? 07 Bergan? 01 Bergan? 01 Kuru 15,5	20	1	1	1	2	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
310						
Mezru' 13,5		150		450	400	
Dana	Tosun	Toklu Koyun		Kısır Koyun		Merkeb
Re's	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's
1	1	15	25	5	25	1
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
50	150	375		125		100

Cem'an Yekün			
2660			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
460	1650	550	72

Hane 6				
Numara 15		16		17
Kısa boylu kır sakallı Hâcı Alioğlu Ali bin Atıf 55		Oğlu Mehmed 3		Diğer oğlu İsmail 1
Emlâkı				
Tarla		Bağ	Hane	Bostanlık
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Adet	Dönüm
06 Kuru 13 Kuru 06 Eyvan? 09 Kuru 10 Bergan? 44	20	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
880				
Mezru' 6		150		100
Camus Öküzü		Camus İneği		Sığır Dügesi
Çift		Re's		Re's
1		1		1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
750		300		100

Cem'an Yekün			
2930			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
1130	1250	550	88

Hane 7					
Numara 18		19	20		
Orta boylu köse sakallı Duroğlu Abdi bin Ali 38		Oğlu Ali 10	Diğer oğlu İsmail 6		
Emlâkı					
Tarla		Bağ	Bostan	Hane	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Dönüm	Adet	
04 Kuru 03 Kuru 08 Kuru 2,5 Eyvan ? <u>13 ?</u> 30	20	0,5	1	1	
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		
600		75	100		
Mezru' 7					
Sığır Öküzü		Kara Sığır İneği	Dana	Merkeb	
Çift		Re's	Re's	Re's	
1		1	1	1	
450		200	50	100	

Cem'an Yekün			
2175			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
775	800	500	53

Hane 8					
Numara 21			22		
Kısa boylu kara sakallı Karasafoğlu Hasan bin Mehmed 30			Oğlu Ahmed 6		
Emlâkı					
Tarla		Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Merkeb
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Adet	Re's	Re's
8,5 Kuru ve Bergan?	20	0,5	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
170					
Mezru' 4,5		75		225	100

Cem'an Yekün			
920			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
245	325	350	67

Hane 9							
Numara 23		24			25		
Uzun boylu kır sakallı Kısasakallıoğlu Ömer bin Mustafa 55		Oğlu orta boylu kara sakallı Mustafa 28			Diğer oğlu Orta boylu müzellef sakallı ?		
Emlâkı							
Tarla		Bağ	Hane	Camus Öküzü	Sığır Öküzü	Malak	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Adet	Çift	Çift	Re's	Kıymeti
14,5 Kuru 1,5 Kuru 08 Kuru 18,5 Bergan ? 0,1 Eyvan ? 35,5	20	1	2	1	1	3	50
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
710		150					
Mezru' 14,5				750	450	150	
Camus Düğesi		Kara Sığır İneği	Tosun	Kısrak	Tay	Bargir	
Re's		Re's	Re's	Re's	Re's	Re's	
1		5	1	1	1	1	
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
250		1000	150	200	150	350	

Cem'an Yekün			
6410			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
860	4050	1500	116

Hane 10								
Numara 26			27			28		
Ortaboylu köse sakallı Akçaoğlu Mehmed bin Osman 55			Oğlu Osman 5			Diğer oğlu İsmail 3		
Emlâkı								
Tarla	Bağ	Bostan	Hane	Camus Öküzü	Camus Dügesi	Kara Sığır İneği	Sığır Danası	Tay
Dönüm	Dönüm	Dönüm	Adet	Çift	Re's	Re's	Re's	Re's
6 Kuru 7 Kuru 11 Bergan ? 03 Eyvan ? 27,5	0,5	3	1	1	1	1	1	1
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
510								
Mezru' 6,5	75	300		750	100	200	50	150

Cem'an Yekün			
2885			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
885	1250	750	86

Ek 8. Ilıca Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD. TMT 7234)

Karye-i Ilıca Tabi-i Kaza-i Balya								
Hane 1								
Numara 1		2			3			
Orta boylu kır sakallı Hâcîİbrahimoğlu Hasan Efendi bin İbrahim 57		Oğlu Orta boylu müzellef sakallı Mehmed Efendi 25			Diğer Oğlu Ali 8			
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Bostan	Hane	Camus Öküzü	Camus İneği	Kara Sığır İneği	Kara Sığır Dügesi
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Dönüm	Adet	Çift	Re's	Re's	Re's
13 02 03 18 Cebeci ?	20	1	3	1	1	1	2	2
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
510		150	100		750	300	400	200
Mezru' 6,5								

Cem'an Yekün		
2960		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
610	1750	600
Hatib olduğundan salyane almadıkları		

Hane 2							
Numara 4							
Orta boylu kumral sakallı Alipaşaoğlu Mehmed Efendi bin Mehmed 48							
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Çamus Öküzü	Çamus İneği	Su Bıçkısı?
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Adet	Çift	Re's	Adet
2 Cebeci 1 ? 3 ? 6	20	2	150	1	1	1	1
		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
Kıymeti		300			750	300	1000
120							
Mezru' 3							

Cem'an Yekün		
2892		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
1420	1050	400
Karye-i Mezburun İmamı olduğundan salyane almadıkları		

Hane 3								
Numara 5		6		7		8		
Uzun boylu ak sakallı Hâcîİbrahimoğlu Hüseyin bin İbrahim 65		Oğlu uzun boylu kumral sakallı Mustafa 40		Diğer oğlu orta boylu ter bıyıklı Mahmud 20		Torunu Mustafa bin Mustafa 6		
Emlâkı								
Tarla		Bağ		Hane	Camus Öküzü		Camus İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Adet	Çift	Kıymeti	Re's	Kıymeti
5 ? 3 ? 22 Cebeci 30	20	2	150	2	3	350	2	250
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti		Kıymeti	
600					1050		500	
Mezru' 8		300						
Kara Sığır İneği		Buzağı	Kısrak		Arı Kovanı			
Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Kıymeti	Adet	Kıymeti		
5	200	1	3	200	21	15		
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti			
1000		25	600		315			

Cem'an Yekün		
5390		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
900	3490	1000
Karye-i Mezburun Muhtarı olduğundan salyane almadıkları		

Hane 4							
Numara 9					10		
Orta boylu ak sakallı Eskiöğlü Mehmed bin Hasan 56					Oğlu Abdi 14		
Emlâkı							
Tarla		Bağ	Hane	Camus Öküzü	Değirmen	Camus İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Adet	Çift	Aded	Re's	Kıymeti
04 ? 06 ? 10	20	1	1	1	1	2	300
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
200							
Mezru' 4		150		750	2000	600	
Camus Düğesi		Malak	Kara Siğir İneği	Kısrak	Tay	Merkeb	
Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Re's	Re's	
2	150	1	1	1	1	1	
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
300		50	200	200	150	100	

Cem'an Yekün			
6000			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
2350	2350	1300	90

Hane 5								
Numara 11			12			13		
Orta boylu kara bıyıklı İmdadoğlu Mehmed bin Mehmed 25			Oğlu Mehmed 3			Diğer oğlu Mustafa 1		
Emlâkı								
Tarla		Hane	Camus Öküzü	Camus İneği		Camus Tosunu	Merkeb	Koğan
Dönüm	Kıymeti	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Adet
04 ? 05 ? 13 ? 03 ? 25	20	1	1	9	300	2	1	2
Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
500								
Mezru' 9			750	2700	600	100	30	

Cem'an Yekün			
5180			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
500	4180	500	148

Hane 6							
Numara 14		15		16 Topçu		17	18
Uzun boylu ak sakallı Hacıİbrahimoğlu İsmail bin İbrahim 60		Oğlu uzun boylu kara bıyıklı İbrahim 25		Diğer oğlu uzunca boylu Şabb-ı Emred Halil 22		Diğer oğlu sabi Süleyman 9	Diğer oğlu Yakub 6
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Camus Öküzü	Bargir	Dut Bahçesi
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Adet	Çift	Re's	Dönüm
1? 5 Cebeci 2? 8	20	2	150	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
160							
Mezru' 3		300			750	350	100

Cem'an Yekün			
2210			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
560	1100	550	160

Hane 7							
Numara 19		20		21			
Uzun boylu kara sakallı Hâcîbrahimoğlu Ahmed bin İbrahim 40		Oğlu Ahmed 10		Diğer Oğlu Mehmed 8			
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Camus Öküzü	Camus İneği	Kara Sığır İneği
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Aded	Çift	Re's	Re's
2 2 4 Cebeci 8	20	2	150	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
Kıymeti		300			700	300	200
160							
Mezru' 4							
Malak			Bargir			Kısrak	
Re's			Re's			Re's	
1			1			1	
Kıymeti			Kıymeti			Kıymeti	
60			200			200	

Cem'an Yekün			
2820			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
460	1860	500	160

Hane 8							
Numara 22		23		24			
Orta boylu ak sakallı Cabbaroğlu Deli Ahmed bin İsmail 57		Oğlu İsmail 16		Diğer Oğlu İbrahim 10			
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Dükkan	Düğe	Merkeb
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Aded	Aded	Re's	Re's
1 ? 1 Cebeci 6 ? 8	20	2	150	1	1	2	1
Kıymeti		Kıymeti		1	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
160		300			500	200	100
Mezru' 2							

Cem'an Yekün		
1660		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
460	800	400
Karye-i Mezburun demirci esnafı olduğundan salyane almadıkları		

Hane 9							
Numara 25		26		27		28	
Orta boylu sarı sakallı Cabbaroğlu Ömer bin İsmail 42		Oğlu Mustafa 12		Diğer Oğlu Mehmed 8		Diğer oğlu Ahmed 6	
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Camus Öküzü	Kara Sığır İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Aded	Çift	Re's	Kıymeti
10 Cebeci	20	2	150	1	1	2	200
		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti	
Kıymeti		300			750	400	
200							
Mezru' 4							
Camus Düğesi		Kısrak	Keçi		Oğlak		Merkeb
Re's		Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's
1		1	2	20	2	10	1
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
200		200	40		20		100

Cem'an Yekün			
2710			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
500	1710	500	140

Hane 10						
Numara 29						
Orta boylu köse sakallı Ahmedoğlu İsmail bin Mehmed 40						
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Bostan		Hane	Camus Öküzü
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Dönüm	Kıymeti	Adet	Çift
07 08 15 Cebeci	20	1	2	100	2	1
		Kıymeti	Kıymeti			Kıymeti
Kıymeti		150	200			750
300						
Mezru' 7						
Camus Danası			Kara Sığır İneği		Merkeb	
Re's			Re's	Kıymeti	Re's	
1			2	200	1	
Kıymeti			Kıymeti		Kıymeti	
60			400		100	

Cem'an Yekün			
2710			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
500	1710	500	140

Ek 9.Danişmend Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD.TMT 7230)

Karye-i mezburede civarına bir mezru' vardır karye-i civarına vakıf olan ? olan aşârına dahil ? olunmadığı ? ? taksim olundu taksim olan kendüleri terk olundu									
Karye-i Danişmend Tabi-i Kaza-i Balya									
Hane 1									
Numara 1		2			3			4	
Uzun boylu kumral sakallı Bâlioğlu Abdullah bin Mustafa 50		Oğlu Orta boylu Şabb- emred Ahmed 15			Diğeri Mustafa 13			Ve Diğeri Halil 7	
Emlâkı									
Tarla		Bağ		Hane	Sığır Öküzü	Sığır İneği		Dana	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Aded	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
8	15	2	150	1	1	3	120	3	20
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
120		300			300	360		60	
Tosun		Bargir	Kısrak	Tay	Merkeb	Arı Kovanı			
Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Re's	Aded	Kıymeti		
2	50	1	1	1	1	2	15		
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
100		150	150	50	100	30			

Cem'an Yekün		
2450		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
420	1380	650
Karye-i Mezburun Hatibi olduğundan salyane almadıkları		

Hane 2						
Numara 5						
Orta boylu sarı sakallı Musaoğlu İbrahim bin Mehmed 35						
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Hane	Sığır İneği	Tosun	Dana
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's
2	15	1,5	1	1	1	2
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
30						
Mezru' 1 Ayazlı	Halî 1 Orhanlar	275?		200	150	40

Cem'an Yekün			
1245			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	? Salyanesi
305	390	550	40

Hane 3								
Numara 6		7	8 Topçu	9	10	11	12	
Orta boylu köse sakallı Balıoğlu İsmail bin Mustafa 55		Oğlu orta boylu ter bıyıklı Halil 25	Diğer oğlu Mehmed 20	Diğeri Ali 16	ve diğer Ömer 11	ve diğer Mustafa 6	ve diğer İbrahim 1	
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Kara Sığır Öküzü	Sığır İneği	Tosun	Düğe	Kısrak
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's	Re's
8	15	1	1	1	2	1	2	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
120								
Mezru' 4,5 Ayazlı	Halî 3,5 Orhanlar	150		320	260	150	100	200

Cem'an Yekün			
2100			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
270	1030	800	110

Hane 4							
Numara 13				14			
Orta boylu kara sakallı Yamukoğlu Ali bin İbrahim 40				Oğlu İbrahim 4			
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	Sığır Öküzü	Kara Sığır İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Kıymeti	Adet	Çift	Re's	Kıymeti
5	20	2	150	1	1	2	150
Kıymeti		Kıymeti		1	Kıymeti	Kıymeti	
100							
Mezru' 1 Ayazlı	Halî 4	300			400	3000	
Düğe		Tosun		Dana		Boğa	Merkeb
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's
5	50	10	50	5	20	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
250		1500		100		200	100

Cem'an Yekün			
7900			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Ber Muceb Vergisi
400	5500	2000	320

Hane 5						
Numara 15		16		17		18
Uzunca boylu kır sakallı Kuruoğlu Mehmed bin Mustafa 60		Oğlu Kısa boylu kara bıyıklı Deli Mustafa 22		Diğer Oğlu İsmail 15		Diğeri Abdülkerim 13
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Hane	Kara Sığır Öküzü	Sığır Düğesi	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti
3 Orhanlar 1 Cebeci 1 Vakıf 4 Ayazlı 9	15	1,5	1	1	2	100
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
135		275		300	200	
Mezru' 4	Halî 5					

Cem'an Yekün			
1510			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	? Vergisi
410	500	600	124

Hane 6					
Numara 19		20		21	
Kısa boylu ak sakallı Sarıoğlu Halil bin Mehmed 57		Oğlu kısa boylu kara bıyıklı Eyüb 32		Diğer Oğlu Mustafa 25	
Emlâkı					
Tarla		Bağ	Hane	Sığır Tosunu	Diğer Bağ
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's	Adet
1,5 5 6,5	12	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
82		150		150	100
Halî					
6,5					

Cem'an Yekün			
782			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
332	150	300	104

Hane 7							
Numara 22		23	24	25	26	27	
Orta boylu kır sakallı Karagözoğlu Mustafa bin Osman 55		Diğer oğlu ter bıyıklı Mehmed 23	Diğer oğlu İsmail 16	Ve diğer oğlu Osman 13	Ve diğeri Süleyman 4	Ve diğeri Ali 3	
Emlâkı							
Tarla		Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Tosun	Merkeb	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	
5 Cebeci 6 Ayazlı 2 Orhanlar 13	20	2	1	1	2	1	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
260		300		350	160	100	
Mezru' 5,5	Halî 7,5						
Koyun		Kuzu		Keçi		Koğan	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
30	40	17	15	8	20	2	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	
1200		255		160		30	

Cem'an Yekün			
4015			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	? Vergisi
560	2255	1200	144

Hane 8										
Numara 28					29		30			
Uzun boylu kara sakallı Karagözoğlu İbrahim bin Osman 45					Oğlu Salih 4		Üğey Oğlu Mehmed 4			
Emlâkı										
Tarla		Bağ		Hane		Kara Sığır Öküzü		Sığır İneği		
Dönüm	Kıymeti	Dönüm		Aded		Çift		Re's	Kıymeti	
8 Cebeci Tımarı	20	1,5		1		1		10	150	
Kıymeti		Kıymeti					Kıymeti		Kıymeti	
160		225					400		1500	
Tosun		Düğe		Dana		Boğa		Kısarak		Bargir
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's		Re's	Kıymeti	Re's
6	150	3	50	7	40	1		2	150	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
900		150		280		200		300		200
Dana Camusu		Koyun		Kuzu		Keçi		? Tosunu		
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's		
2	150	4	40	4	15	2	20	1		
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		
300		160		60		40		100		

Cem'an Yekün			
6475			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
385	4590	1500	240

Hane 9									
Numara 31									
Orta boylu sarı bıyıklı Ahmedoğlu İbrahim bin İbrahim 25									
Emlâkı									
Tarla		Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Sığır İneği	Tosun	Kısrak	Merkeb	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's	Re's	
05 13 Vakıf 18	20	1,5	2	1	4	2	1	1	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
360		225		350	380	120	200	100	
Mezru' 3	Halî 15								

Cem'an Yekün			
2336			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
586	1250	500	240

Hane 10						
Numara 32			33	34		
Uzun boylu kumral sakallı Dedeoğlu Kanber bin Ali 50			Oğlu Şabb-ı emred Ali 12	Diğeri Halil 6		
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Hane	Kara Sığır İneği	Düğe	Merkeş
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's
5 Vakıf 5 Ayazlı 10	20	1	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
200		150		120	80	80
Mezru' 5	Halî 5					

Cem'an Yekün			
930 ?			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
350	280	300	106

Ek 10. Evciler Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD. TMT 7236)

Karye-i Evciler Tabi-i Kaza-i Balya							
Hane 1							
Numara 1							
Orta boylu ak sakallı Mollamusaoğlu Ali Molla bin Musa 70							
Emlâkı							
Tarla		Bağ		Hane	İnek	Tosun	Dana
Dönüm	Kıymeti	Dönüm		Aded	Re's	Re's	Re's
6.... 8 Akbaş 14	25	2		1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
350		150			200	200	50
Mezru' 10							
Koyun		Kuzu		Bargir	Değirmen	Arı Kovanı	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	?	Aded	Kıymeti
20	35	13	15	1	1	10	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
700		195		350	1000	150	

Cem'an Yekün		
3545		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
1500	1495	550
Karye Muhtarı olmağla salyane almadıkları		

Hane 2							
Numara 2				3		4	
Oğlu uzun boylu kara sakallı Mehmed bin Ali Molla 40				Oğlu Şabb-ı emred Ali 14		Diğer oğlu Hüseyin 12	
Emlâkı							
Tarla		Bağ	Hane	Öküz	İnek		Tosun
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's
5 Türkali 5..... 10	25	1	1	1	7	200	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
250		150		450	1400		200
Mezru' 10							

Düğe		Dana		Buzağı	Kısrak	Tay		Koyun	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
4	100	3	50	2	1	3	150	26	35
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
400		150		50	200	450		910	
Kuzu		Keçi		Oğlak		Bargir	Merkeb	Arı Kovanı	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Aded	Kıymeti
15	15	15	25	8	10	1	1	10	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
225		225		80		300	100	150	

Cem'an Yekün			
7000			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
400	5400	1200	176

Hane 3								
Numara 5								
Diğer oğlu orta boylu kara sakallı Musa bin Ali 30								
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Öküz	İnek	Düğe	Tosun	Buzağı
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's	Re's
5 Türkali 5 2 12	20	1	1	1	6	3	1	4
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
300		150		500	1200	300	200	100
Mezru' 8								
Kısarak	Tay	Bargir	Koyun		Kuzu	Keçi	Oğlak	
Re's	Re's	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	
3	6	1	18	35	2	4	1	
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
600	1200	350	630		30	100	10	

Cem'an Yekün			
6870			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
450	5220	1200	176

Hane 4								
Numara 6					7			
Diğer oğlu uzun boylu sarı sakallı İbrahim bin Ali 28					Oğlu Mustafa 2			
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Öküz	İnek	Düğe	Tosun	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's	Kıymeti
5 Türkali 5 10	20	1,5	1	1	5	3	2	200
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
250		225		500	1000	300	400	
Mezru' 10				Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
Dana	Buzağı	Kısrak		Tay		Bargir	Koyun	
Re's	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Kıymeti
2	1	3	200	3	150	2	20	35
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
100	25	600		450		350	700	
Kuzu		Keçi			Oğlak			
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti		Re's	Kıymeti		
7	15	6	20		4	10		
Kıymeti		Kıymeti			Kıymeti			
105		150 ?			40			

Cem'an Yekün			
6195			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
475	4720	1000	176

Hane 5									
Numara 8					9				
Diğer oğlu orta boylu ter bıyıklı İsa bin Ali 18					Oğlu İsmail 1				
Emlâkı									
Tarla		Bağ	Hane	Öküz	İnek	Dana	Buzağı		
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's		
5 Akbaş 5 10	20	1	1	1	2	1	2		
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		
250		150		500	400	50	50		
Mezru' 5									
Koyun		Kuzu		Keçi		Oğlak		Tosun	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	
20	35	5	15	5	25	2	10	1	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	
700		75		125		20		200	

Cem'an Yekün			
3320			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
400	2920	800	176

Hane 6							
Numara 10							
orta boylu ter bıyıklı Ahmed bin Ali 19							
Emlâkı							
Tarla	Bağ	Hane	Öküz	İnek		Tosun	Düğe
Dönüm	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Re's
5 Türkali 5 10	1	1	1	8	200	2	2
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
250	150		500	1600		400	200
Mezru' 5							
Dana	Buzağı		Boğa	Tay	Koyun		
Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Kıymeti	
3	4	25	1	1	10	35	
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		
150	100		200	200	350		

Kuzu		Keçi	Oğlak	
Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Kıymeti
2	15	3	2	10
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
30		75	20	

Cem'an Yekün			
5025			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
400	3825	800	176

Hane 7						
Numara 11			12	13		
Karındaşı oğlu orta boylu kara sakallı Mehmed Efendi bin Mustafa 35			Oğlu şabb-ı emred Mehmed 10	Diğer oğlu Ahmed 7		
Emlâkı						
Tarla	Bağ	Hane	Öküz	İnek	Düğe	Dana
Dönüm	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Re's
$\frac{3}{5}$ Türkali 8	1	1	1	7	4	1
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
200	150		500	1400	400	50
Mezru' 8						

Tosun	Buzağı		Kısarak	Tay	Merkeb	Arı Kovanı
Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Adet
1	2	25	2	1	1	2
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
200	50		400	100	100	30

Cem'an Yekün		
4680		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
350	3530	800
Hatib olduğundan salyane almadıkları		

Hane 8								
Numara 14				15				
Orta boylu sarı sakallı sarı Mehmed bin Halil 30				Karındaşı orta boylu kumral bıyıklı İsmail bin Halil 20				
Emlâkı								
Tarla	Bağ	Hane	Öküz	İnek		Tosun	Dana	Düğe
Dönüm	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's
$\frac{3}{3}$ $\frac{3}{6}$	1	1	1	5	200	2	2	2
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
150	150	500	1000	400	200	200	200	
Mezru' 6								

Kısrak		Tay		Bargir	Koyun	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Kıymeti
2	200	5	15	1	12	35
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
400		750		300	420	
Kuzu			Keçi		Oğlak	
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	
4	15	7	25	4	10	
Kıymeti			Kıymeti		Kıymeti	
60			175		40	

Cem'an Yekün			
5645			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
300	4345	1000

Hane 9						
Numara 16		17 kalay-ı Sultaniyede tobçu			18	
Orta boylu kır sakallı Muradoğlu İsmail bin Hüseyin 50		Üğeyoğlu orta boylu ter bıyıklı Halil bin Halil 18			Diğer oğlu şabb-ı emred Hüseyin bin İsmail 14	
Emlâkı						
Tarla	Bağ	Hane	İnek	Tosun	Dana	Koyun
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's	Re's
1 Türkali 4..... 5	1	1	2	1	1	5
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
125	150		400	200	50	175
Mezru' 5						
Kuzu		Keçi		Oğlak		
Re's		Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	
2		6	25	2	10	
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		
30		150		20		

Cem'an Yekün			
1950			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
275	1075	600	190

Hane 10				
Numara 19			20	
Orta boylu kumral sakallı Berber Halil bin Mustafa 30			Oğlu Mustafa 6	
Emlâkı				
Tarla		Bağ	Hane	Bargir
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's
1 Türkali 6 7	25	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti
175		150		300
Mezru' 7				

Cem'an Yekün			
1025			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
325	300	400	74

Ek 11. Akbaş Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD. TMT 7246)

Karye-i Akbaş Tabi-i Kaza-i Balya								
Hane 1								
Numara 1		2	3	4	5			
Orta boylu kır sakallı Kocabaşoğlu ? Ali bin Mustafa 58		Oğlu orta boylu şabb-ı emred Mustafa 16	Diğer oğlu Mehmed Ali 10	Diğer oğlu Ahmed 6	Diğer oğlu Mehmed 1			
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Camus Öküzü	İnek		Dana	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
05 Kocaeli 12 05 10 32 Akbaş	25	1,5	1	1	6	150	2	150
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
800		225		720?	900		300	
Mezru' 17	Halî 15							
Kısarak	Bargir	Nısf Değirmen	Diğer Nısf Değirmen	Zeytun Eşcarı		Buzağı	Arı Koğanı	
Re's	Re's	Aded	Aded	Re's	Kıymeti	Re's	Aded	Kıymeti
2	1	1	1	3	15	1	7	15
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	
400	300	1500	1000	45		35	105	

Cem'an Yekün			
7650			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
3570	2580	1500

Hane 2						
Numara 6			7	8		
Karındaşı orta boylu kumral sakallı Ahmed bin Mustafa 35			Oğlu Mustafa 5	Diğer oğlu Tahir 3	Diğer oğlu İsmail 1	
Emlâkı						
Tarla	Bağ	İnek	Tosun		Kısrak	Bargir
Dönüm	Dönüm	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Re's
1 Akbaş 7 Kocaeli 2 5 15	1,5	1	3	130	2	1
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
375	225	150	390		400	350
Mezru' 10						
Merkeb			Arı Kovanı			
Re's			Aded		Kıymeti	
1			4		15	
Kıymeti			Kıymeti			
110			60			

Cem'an Yekün			
2860			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
600	1610	650

Hane 3							
Numara 10							
Orta boylu kır sakallı Yangınoğlu Kara Ali bin Mehmed 50							
Emlâkı							
Tarla	Bağ	Hane	İnek	Tosun		Kısarak	Tay
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Re's
8 Kocaeli Tımarı 2 Akbaş Tımarı 10	1,5	1	1	3	150	2	1
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
200	225		150	450		400	150
Mezru' 5							
Bargir	Merkeb	Arı Koğanı		Koyun	Kuzu		Sıpa
Re's	Re's	Aded	Kıymeti	Re's	Re's	Kıymeti	Re's
1	1	4	15	20	8	15	1
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
300	110	60		700	120		100

Cem'an Yekün			
3565			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
425	2540	600	1380

Hane 4		
Numara 11	12	13
Oğlu uzun boylu kumral sakallı Mehmed bin Ali 38	Oğlu Ahmed 3	Diğer oğlu İbrahim 1
Emlâkı		
Hane	Arı Koğanı	
1	Aded	
	3	
	Kıymeti	
	45	

Cem'an Yekün			
295			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
.....	45	250	54

Hane 5				
Numara 14				
Diğer oğlu orta boylu kumral sakallı Süleyman 25				
Emlâkı				
Hane	Keçi		Oğlak	
1	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
	8	25	4	15
	Kıymeti		Kıymeti	
	200		60	

Cem'an Yekün			
510			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
.....	260	250	50

Hane 6						
Numara 15 Tobçu						
Orta boylu ter bıyıklı Yangınoğlu Osman bin İbrahim 20						
Emlâkı						
Tarla	Bağ	Hane	Koyun		Kısrak	Tay
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Kıymeti	Re's	Re's
5 Kocaeli Tımarı 2 Akbaş Tımarı 7	1	1	8	35	1	2
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti
175	150		280		250	300
Mezru' 5						

Cem'an Yekün		
1305		
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı
325	830	150
Tobçu neferânı olduğundan salyane almadıkları		

Hane 7			
Numara 16			
Orta boylu sarı sakallı Osman bin İbrahim 40			
Emlâkı			
Bağ	Öküz	Merkeb	Dana
Dönüm	Çift	Re's	Re's
1	1	1	1
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
150	450	100	60

Cem'an Yekün			
1010			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
150	610	250	78

Hane 8						
Numara 17						
Orta boylu ak sakallı Sarı Mustafa bin Halil 60						
Emlâkı						
Tarla	Bağ	Hane	İnek	Tosun	Dana	
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's	Kıymeti
2 6 8 Akbaş Tımarı	1	1	1	1	3	60
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
200	150		150	200	180	
Mezru' 6						
Bargir		Kısarak		Tay		
Re's		Re's		Re's		
1		1		1		
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti		
300		200		300		

Cem'an Yekün			
2080			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
350	1330	400	96

Hane 9			
Numara 18	19	20	21
Orta boylu şabb-ı emred Kozaklıoğlu İbrahim bin Hüseyin 15	Karındaşı Mehmed 10	Diğer karındaşı Hüseyin 8	Diğer karındaşı Mustafa 2
Emlâkı			
Tarla	Bağ	Hane	Dana
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's
1 Akbaş	1	1	1
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
25	150		60

Cem'an Yekün			
435			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
175	60	200	20

Hane 10						
Numara 22						
Uzun boylu kumral sakallı Yangınoğlu Osman bin Mustafa 40						
Emlâkı						
Tarla	Bağ	Hane	Öküz	İnek		Tay
Dönüm	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's
13 Akbaş	1	1	1	2	150	1
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
325	150		475	300		150
Mezru' 10						

Cem'an Yekün			
1750			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
475	925	350	90

Ek 12. Koyuneri Köyü Temettuât Transkripsiyonu (ML. VRD. TMT 7230)

Karye-i Koyuneri Tabi-i Kaza-i Mezbur							
Hane 1							
Numara 2							
Uzun boylu kır sakallı Kocamahmudoğlu Mehmed 50							
Emlâkı							
Tarla	Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Dana	Tosun	Merkeb	Koğan
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's	Re's	Aded
07 Ayazlı 0,5 Orhanlar 7,5	1	1	1	2	1	1	7
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
150	150		250	400	150	100	140

Cem'an Yekün			
1530			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
300	680	550	161

Hane 2							
Numara 5		6 Tobçu			7		
Orta boylu ak sakallı Ahmedpaşaoğlu Ali 70		Oğlu uzun boylu ter bıyıklı İsmail 18			Diğeri Ahmed 15		
Emlâkı							
Tarla	Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Sığır İneği	Tosun	Dana	Merkeb
Dönüm	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Re's	Re's	Re's
08 Orhanlar 16 Ayazlı 24	1	1	1	5	3	3	1
Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
480	150		350	1000	300	150	100
Mezru' 8,5	Halî 15,5						

Cem'an Yekün			
3180			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
630	1900	650	168

Hane 3					
Numara 8					
Orta boylu kara sakallı Millioğlu Ali bin İbrahim 50					
Emlâkı					
Tarla	Bağ	Öküzü	İnek	Merkeb	Koğan
Dönüm	Dönüm	Çift	Re's	Re's	Aded
3	1	1	1	1	2
Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
60	150	300	200	100	40

Cem'an Yekün			
1200			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
210	640	350	168

Hane 4					
Numara 9					
Kısa boylu ak sakallı Odabaşı Ali bin Mustafa 70					
Emlâkı					
Tarla	Hane	Tosun	İneği	Koğan	
Dönüm	Aded	Re's	Re's	Aded	Kıymeti
3,5	1	1	1	4	20
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	
70		100	200	80	
Halî 3,5					

Cem'an Yekün			
600			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
70	380	150	106

Hane 5							
Numara 10				11			
Uzun boylu ak sakallı İsmail bin Hüseyin 62				Oğlu İsmail 12			
Emlâkı							
Tarla		Bağ	Hane	Sığır Öküzü	Tosun		Dana
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Kıymeti	Re's
4 Orhanlar 6 Ayazlı 10	20	1	1	1	3	100	2
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
200		150		350	300		80
Mezru' 5	Half 5						
Kısrak			Merkeb		Koğan		
Re's			Re's		Aded		
1			1		1		
Kıymeti			Kıymeti		Kıymeti		
150			100		20		

Cem'an Yekün			
2000			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
350	1000	650	161

Hane 6								
Numara 12				13				
Uzun boylu sarı sakallı Hacıoğlu İbrahim bin Yusuf 74				Oğlu Halil 15				
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Öküzü	Koyun		Kuzu	
Dönüm		Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
03 Orhanlar 11 Ayazlı 15		1	1	1	21	40	6	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
200								
Mezru' 5	Halî 10	100		300	840		90	

Cem'an Yekün			
2180			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
400	1230	550	75

Hane 7	
Numara 14 Tobçu	
Uzun boylu sarı bıyıklı Ahmedoğlu Çakır Mehmed bin Veli 21	
Emlâkı	
Tarla	Hane
Dönüm	Aded
6	1
Kıymeti	
120	

Cem'an Yekün	
320	
Emlâk Kıymeti	Temettuâtı
120	200

Hane 8								
Numara 5				6	7			
Uzun boylu kumral sakallı Mollasagîranoğlu Ali 40				Oğlu Sagîran 8	Diğeri Mustafa 1			
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Öküzü	İneği		Tosun	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Re's	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
05 Orhanlar 10 Ayazlı 15	20	1	1	1	4	120	5	100
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
300		150		400	800?		500	
Mezru' 10,5	Halî 4,5							
Düğe		Dana		? Öküzü	Merkeb	Koğan		
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Aded		
2	150	2	40	1	1	1		
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		
200		80		150	100	20		

Cem'an Yekün			
3350			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
450	2250	650	180

Hane 9						
Numara 18			19		20	
Uzun boylu kumral sakallı Tiryakioğlu Abdi bin Abdullah 60			Oğlu uzun boylu kara bıyıklı İbrahim 21		Diğeri şabb-ı emred Ali 13	
Emlâkı						
Tarla		Bağ	Hane	Öküzü	İneği	Merkebe
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's
06 Orhanlar 12,5 Ayazlı 18,5	20	1,5	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
370		200		350	200	80
Mezru' 7,5	Halî 11					
Koyun			Kuzu			
Re's		Kıymeti		Re's		Kıymeti
60		40		20		15
Kıymeti			Kıymeti			
2400			300			

Cem'an Yekün			
4750			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
570	3330	850	230

Hane 10					
Numara 21					
Uzun boylu kara sakallı Mustafa bin Abdi 20					
Emlâkı					
Bağı	Hane	Öküzü	Dana	Merkeb	Koğan
Dönüm	Aded	Çift	Re's	Re's	Aded
0,5	1	1	1	1	1
Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti
60?		350	50	100	20

Cem'an Yekün			
930			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
60	520	350	151

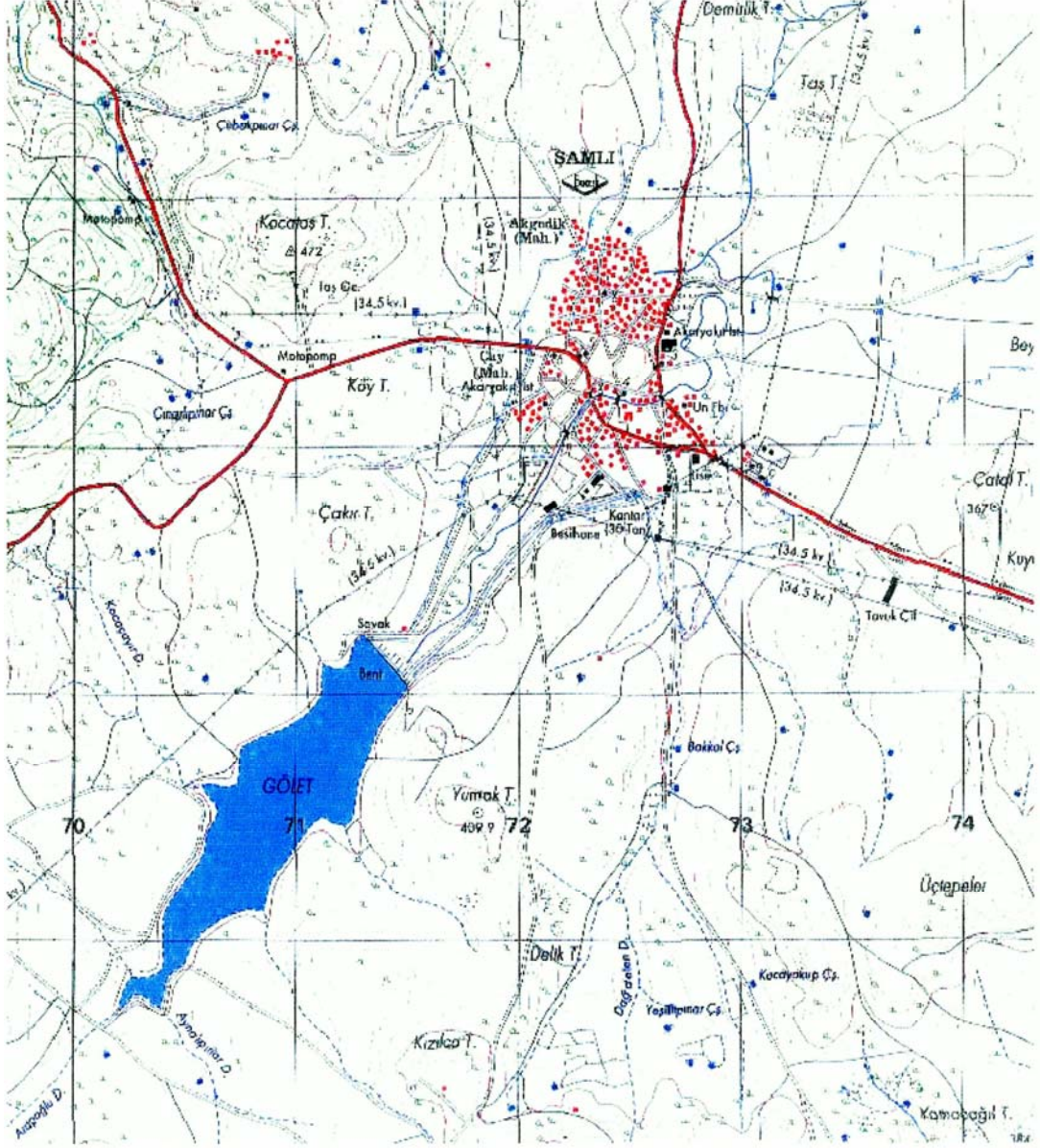
Hane 11								
Numara 22			23	24	25			
Orta boylu sarı sakallı Musapaşaoğlu Hacı İbrahim 50			Oğlu ter bıyıklı Mehmed 21	Diğeri İsmail 12	Diğeri İlyas 6			
Emlâkı								
Tarla		Bağ	Hane	Değirmen	Sığır Öküzü		Sığır İneği	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Aded	Çift		Re's	Kıymeti
12 Ayazlı	20	1	1	1	1		6	150
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
240		150		1800	400		900	
Mezru' 5	Halî 7							
Tosun		Dana		Kısrak	Merkeb	Koyun		Koğan
Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti	Re's	Re's	Re's	Kıymeti	Aded
5	100	5	50	1	1	24	40	1
Kıymeti				Kıymeti	Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti
500		250		200	100	960		20

Cem'an Yekün			
6700			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
2190	3310	1200	220

Hane 12								
Numara 26				27				
Orta boylu sarı bıyıklı Sanatçioğlu Abdulrahman bin İbrahim 29				Oğlu İbrahim 1				
Emlâkı								
Tarla		Bağı	Hane	Sığır Öküzü	Koyun		Kuzu	
Dönüm	Kıymeti	Dönüm	Aded	Çift	Re's	Kıymeti	Re's	Kıymeti
15 Ayazlı	20	1	1	1	21	40	2	15
Kıymeti		Kıymeti		Kıymeti	Kıymeti		Kıymeti	
300		150		350	840		30	
Mezru' 7,5	Halî 7,5							

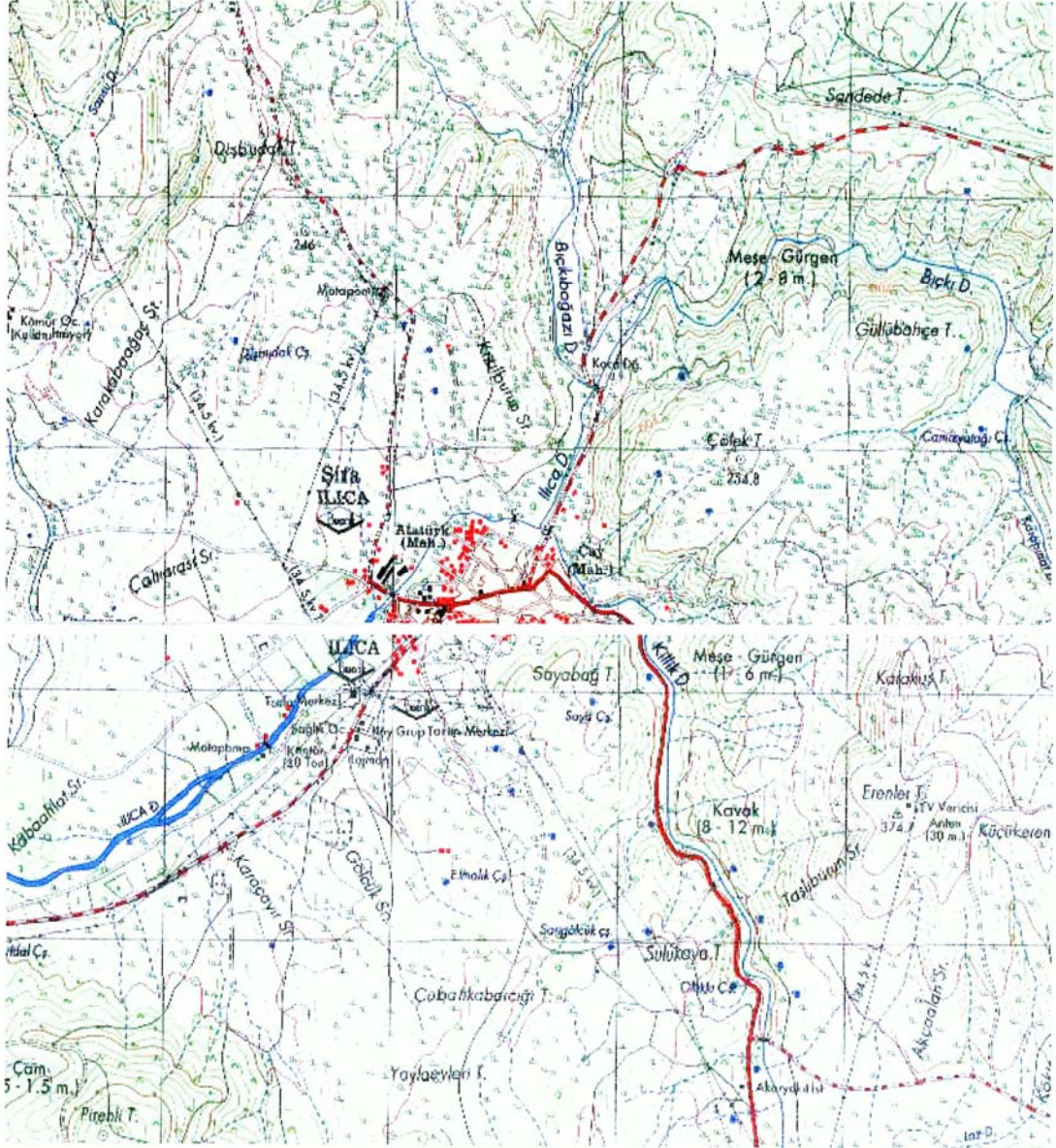
Cem'an Yekün			
2420			
Emlâk Kıymeti	Hayvan Kıymeti	Temettuâtı	Vergisi
450	1320	650	186

Harita 1. Şamlı Köyü Topoğrafik Haritası

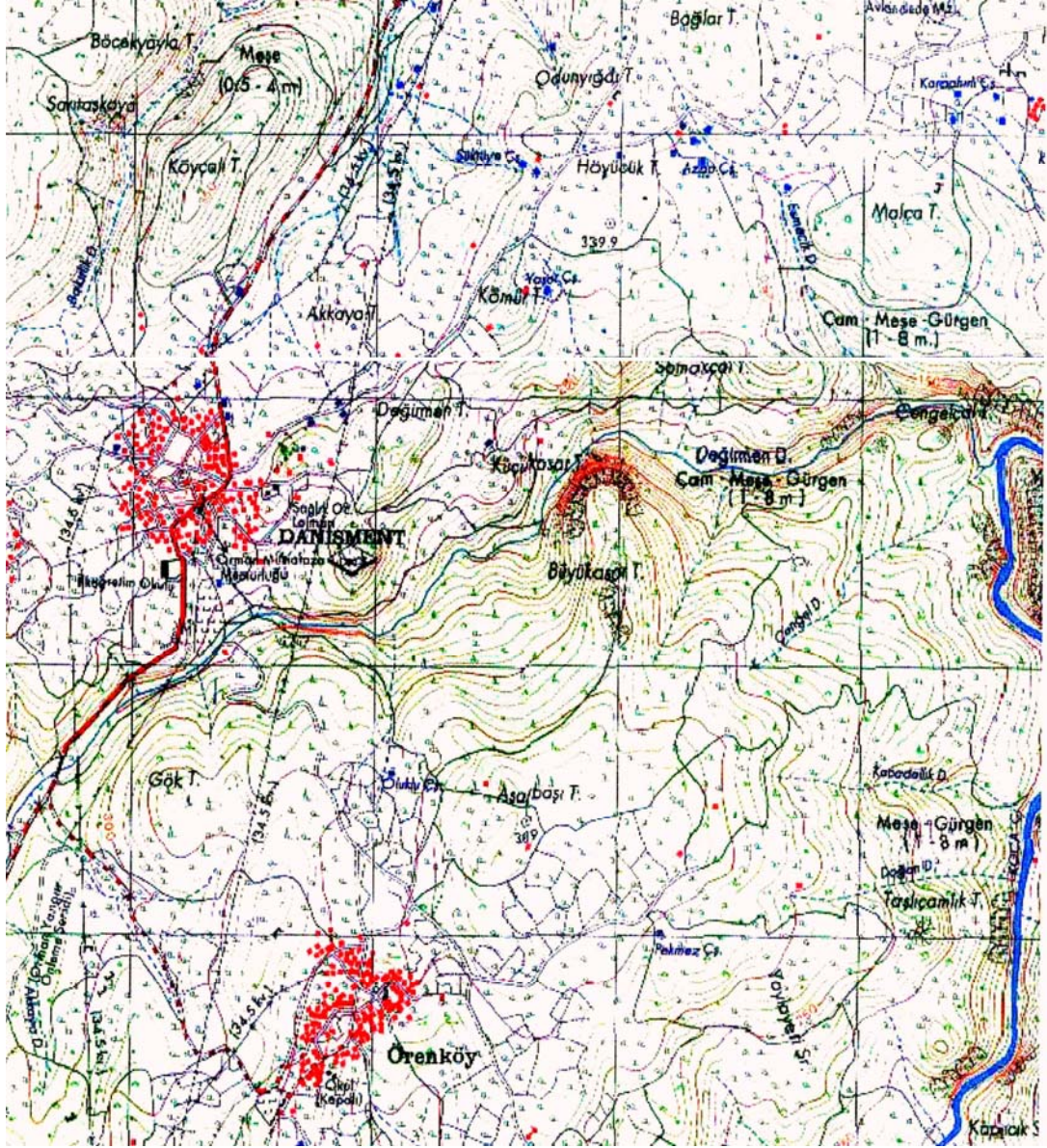
Kaynak: Balıkesir Yerel Harita Bürosu

Harita 2. Ilıca Köyü Topoğrafik Haritası

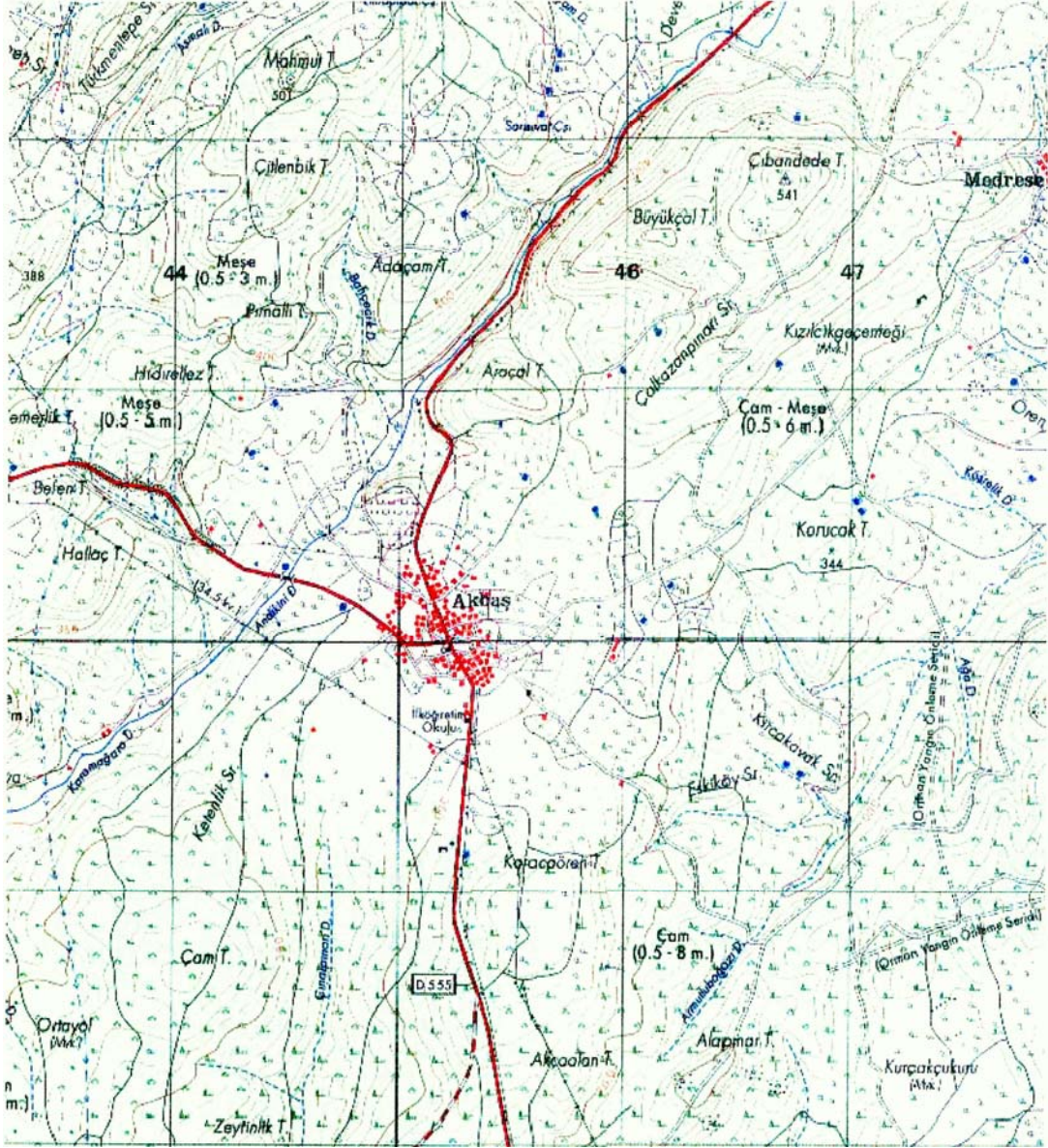
Kaynak: Balıkesir Yerel Harita Bürosu

Harita 3. Danişmend Köyü Topoğrafik Haritası

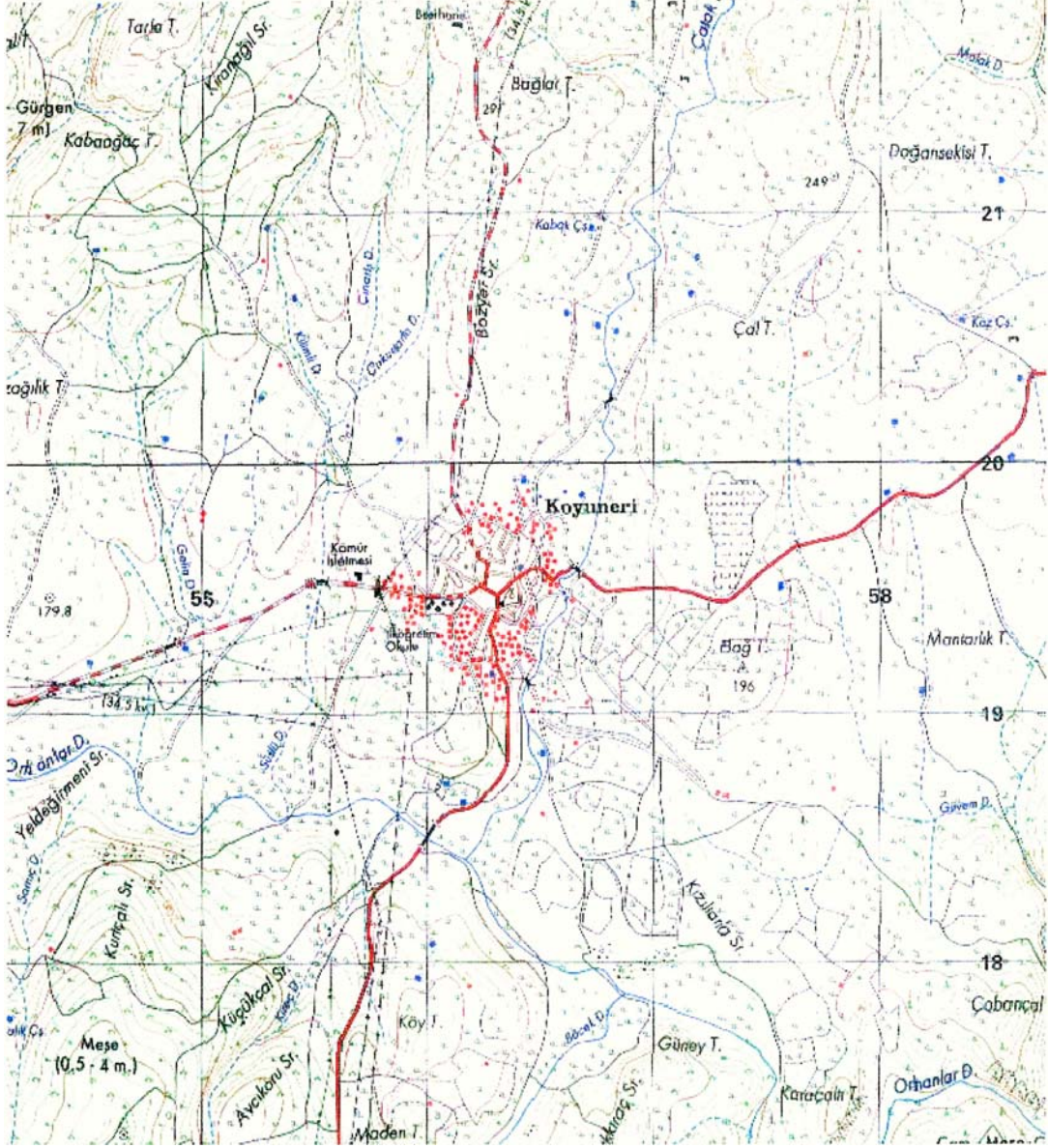
Kaynak: Balıkesir Yerel Harita Bürosu

Harita 5. Akbaş Köyü Topoğrafik Haritası

Kaynak: Balıkesir Yerel Harita Bürosu

Harita 6. Koyuneri Köyü Topoğrafik Haritası

Kaynak: Balıkesir Yerel Harita Bürosu